

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

**Η μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο της
πανδημίας: Ανάλυση των επιπτώσεων της τηλε-
εκπαίδευση και των ΤΠΕ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισηγητές: Μελπομένη Μπουραντά Α.Μ. 20446

Γεώργιος Κουτάντος Α.Μ. 20221

Επιβλέπων: Εμμανουήλ Σκουλουδάκης Διδάκτωρ Πανεπιστημίου

©

2023

HELLENIC MEDITERRANEAN UNIVERSITY

**SCHOOL OF MANAGEMENT AND ECONOMICS
SCIENCE**

DEPARTMENT OF MANAGMENT SCIENCE AND TECHNOLOGY

**The transition from Primary to Secondary
education during the pandemic: Analyzing the
Impact of Tele-Education and Information and
Communication Technologies**

DIPLOMA THESIS

Student : Melpomeni Bouranta 20446

Georgios Koutantos 20221

Supervisor: Emmanouil Skouloudakis Ph.D

©

2023

Υπεύθυνη Δήλωση: Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην πτυχιακή εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.

Κουτάντος Γεώργιος

Υπεύθυνη Δήλωση : Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην πτυχιακή εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.

Μπουραντά Μελλομένη

Αφιέρωση

Η εργασία αυτή είναι αφιερωμένη στους γονείς μου Μανώλη και Μαρία Μπουραντά για την στήριξη και την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας πτυχιακής εργασίας όπως και για την αγάπη τους όλα αυτά τα χρόνια, στους γιους μου Μανώλη και Λευτέρη Θεοδωρίδη που ήταν και είναι η έμπνευση μου και στη μνήμη της Θείας μου Ελένης Μπουραντά Βαρσαμίδου, έναν υπέροχο άνθρωπο, που έφυγε πολύ νωρίς και άδικα από κοντά μας. Θα είσαι για πάντα στο μυαλό και στην καρδιά μας.

Μελπομένη Μπουραντα

Αφιέρωση

Η παρούσα εργασία είναι αφιερωμένη στον πατέρα μου που έφυγε πολύ νωρίς χωρίς να μπορέσει να ζήσει τις επιτυχίες και τις αποτυχίες μου. Στα παιδιά μου Άννα και Νίκο που τους στέρησα στιγμές μαζί, στην μητέρα μου και σε όλους όσους μου έδωσαν ώθηση να αποκτήσω περαιτέρω γνώση

Κουτάντος Γεώργιος

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον υπεύθυνο καθηγητή κ. Σκουλουδάκη Εμμανουήλ για την απέραντη βοήθεια και καθοδήγηση του στην εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας, και για την μεγάλη στήριξη και εμπιστοσύνη που μας έδειξε κατά τη διάρκεια αυτής.

Επίσης στα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής κύριο Βασιλειάδη Γεώργιο και κύριο Καπανταϊδάκη Ιωάννη.

Την σχολική ψυχολόγο Τσαπαρίδη Μαρία για τη βοήθεια της στη σύνταξη του ερωτηματολογίου της ποιοτικής έρευνας.

Τέλος ευχαριστούμε όλους όσους συμμετείχαν στις έρευνες της πτυχιακής.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο κατώφλι του 2020η παγκόσμια κοινότητα έμελλε να έρθει αντιμέτωπη με μια ακόμα πρόκληση παρόμοια της οποίας είχε συναντήσει ξανά και σε άλλους αιώνες. Η πανδημία COVID, η οποία τάραξε την κανονικότητα όλων των χωρών του πλανήτη και επηρέασε την οικονομική και κοινωνική ζωή των κατοίκων κάθε χώρας και κάθε ηλικίας.

Ειδικότερα, γονείς, και εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να συνεχίσουν με κάθε τρόπο την εκπαιδευτική διαδικασία, αναγκαία για την μαθησιακή και ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών τους. Στην κατεύθυνση αυτή, η πολιτεία έλαβε μέτρα για να συνεχιστεί με κάθε τρόπο η απρόσκοπτη λειτουργία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων με όλα τα απαραίτητα υγειονομικά μέτρα που προτάθηκαν από την ιατρική επιστημονική κοινότητα για την μείωση της διασποράς.

Τα μέτρα αυτά περιλάμβαναν διακοπή της δια ζώσης λειτουργίας όλων των βαθμίδων , την χρήση τεχνολογικών μέσων για εξ αποστάσεως διδασκαλία, και χρήση διάφορων πλατφορμών μέσα από τις οποίες οι μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικοί είχαν την δυνατότητα να διεξάγουν τα μαθήματα .

Σε μια Ελλάδα όμως, όπου τεχνολογικά βρίσκονταν επίπεδα πίσω από άλλες χώρες, ήταν αναμενόμενο ότι θα υπήρχαν δυσκολίες στην ομαλή λειτουργία την εκπαιδευτικής διαδικασίας με συνέπεια εν κατακλείδι την μη ομαλή μάθηση των μαθητών και ακόμα περισσότερο την καταπόνηση της ψυχολογικής κατάστασης τόσο των μαθητών όσο και των εκπαιδευτικών.

Με την διενέργεια δύο πρωτογενών ερευνών, ποσοτικής και ποιοτικής οι οποίες διεξήχθησαν σε γονείς μαθητών και μαθητριών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και σε εκπαιδευτικούς, διαπιστώθηκε η έλλειψη τεχνολογικής υποδομής και θέματα προσαρμοστικότητας σε μαθητές και εκπαιδευτικούς των νέων και συνάμα άγνωστων μεθόδων διδασκαλίας. Εκφράστηκαν απόψεις για την αποτελεσματικότητα την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς και τρόπους βελτίωσης της για πιθανή μελλοντική της χρήση σε ανάλογες περιπτώσεις.

Λέξεις – κλειδιά: συμβατική εκπαίδευση, σύγχρονη και ασύγχρονη τηλεεκπαίδευση, δια δραστηκότητα, εκπαιδευτικές πλατφόρμες , εκπαιδευτικό λογισμικό, ερωτηματολόγια, ηλεκτρονικός υπολογιστής, γνώση, ψυχολογία, μαθησιακές

δυσκολίες, ΔΕΠΥ, δυσλεξία, δυσαρρυθμία, εφηβεία, ψυχολογική επίδραση,
διαδικτυακός εκφοβισμός, μυοσκελετικό σύστημα, μετάβαση

ABSTRACT

On the threshold of 2020, the global community was about to face another challenge similar to the one it had encountered again in other centuries. The COVID pandemic, which has shaken the normality of all countries on the planet and affected the economic and social life of residents of every country and of every age.

In particular, parents and teachers were invited to continue in every way the educational process, necessary for the learning and psychophysical development of their children. In this direction, the state took measures to continue in every way the smooth operation of all educational levels with all the necessary health measures proposed by the medical scientific community to reduce the spread.

These measures included suspending the operation of all grades, the use of technological means for distance teaching, and the use of various platforms through which students, parents and teachers were able to conduct lessons.

However, in a Greece, where technological levels were behind other countries, it was to be expected that there would be difficulties in the smooth operation of the educational process, with the consequence, in conclusion, of the uneven learning of the students and, even more, the strain on the psychological state of both the students and the teachers.

By carrying out two primary surveys, quantitative and qualitative, which were conducted on parents of primary and secondary school students, as well as on teachers, it was established the lack of technological infrastructure and issues of adaptability to students and teachers of new and at the same time unknown teaching methods. Opinions were expressed on the effectiveness of distance education as well as ways to improve it for possible future use in similar cases.

Keywords: conventional education, synchronous and asynchronous distance learning, interactivity, educational platforms, educational software, questionnaires, conclusions, computer, knowledge, psychology, learning difficulties, attention deficit hyperactivity disorder, dyslexia, dysrhythmia, adolescence, psychological effect, cyberbullying, musculoskeletal system, transition

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο 1	14
Η πανδημία covid19 στην Ελλάδα και ειδικότερα στη μαθητική ζωή και στην καθημερινότητα των παιδιών Δημοτικού- Γυμνασίου Λυκείου	14
Εισαγωγή.....	14
1.1 Πανδημία.....	14
1.2 Η εκπαίδευση κατά την πανδημία	15
1.3 Ζητήματα που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση	21
1.4 Αποτελέσματα ερευνών.....	24
1.5 Συμπεράσματα.....	26
Κεφάλαιο 2	29
Η τεχνολογική υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας την περίοδο της πανδημίας	29
2.1 Η εκπαιδευτική διαδικασία την περίοδο της πανδημίας	29
2.2 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	30
2.3 Μέσα και τεχνολογικός εξοπλισμός.....	31
2.4 Συμπεράσματα.....	44
Κεφάλαιο 3	47
Η σχέση μεταξύ μαθητή, υπολογιστή και εκπαιδευτικού	47
Εισαγωγή.....	47
3.1 Διερεύνηση της σχέσης εφήβων μαθητών με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή	47
3.2 Η επιστήμη της ψυχολογίας σχετικά με τη συμμετοχή του μαθητή στη διδασκαλία με υπολογιστή.	48
3.3 Η επιστήμη της παιδαγωγικής σχετικά με τη συμμετοχή του μαθητή στη διδασκαλία με υπολογιστή.	50
3.4 Διαδίκτυο και η ψυχολογική επίδραση του στον έφηβο	51
3.5 Κυβερνο-εκφοβισμός και κυβερνο-θυματοποίηση σε παιδιά και εφήβους.....	52
3.6 Σωματικές επιδράσεις της υπερβολικής χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή στον έφηβο.....	53
3.7 Στατιστικά στοιχεία.....	53
3.8 Συμπεράσματα.....	61
Κεφάλαιο 4	63

Πρωτογενής Ποσοτική Έρευνα σε γονείς και σε κηδεμόνες	63
Εισαγωγή	63
4.1 Ποσοτική έρευνα	63
4.2 Εργαλείο έρευνας	64
4.3 Χρονική περίοδος και δείγμα της έρευνας	64
4.4 Περιγραφή ερευνητικού εργαλείου: Ερωτηματολόγιο	65
4.5 Ερωτήσεις στην έρευνα σχετικά με τις μαθησιακές δυσκολίες και την εξ αποστάσεως διδασκαλία	66
4.6 Δυσκολίες κατά τη σύνταξη και την αποστολή του ερωτηματολογίου	67
4.7 Περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων	68
4.8 Συμπεράσματα	94
Κεφάλαιο 5	98
Πρωτογενής Ποιοτική έρευνα σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	98
Εισαγωγή	98
5.1 Ποιοτική έρευνα	98
5.2 Εργαλεία έρευνας	99
5.3 Χρονική περίοδος και δείγμα της έρευνας	100
5.4 Περιγραφή ερευνητικού εργαλείου: Ερωτηματολόγιο	101
5.5 Δυσκολίες κατά τη σύνταξη και την αποστολή του ερωτηματολογίου	103
5.6 Ερωτήσεις ποιοτικής έρευνας	103
5.7 Περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων	105
5.8 Συμπεράσματα	118
Συμπεράσματα	120
Βιβλιογραφία	123
Ελληνική βιβλιογραφία	123
Διεθνής βιβλιογραφία	128
Πηγές από το διαδίκτυο	138
Εικόνες	139
Γραφήματα από το διαδίκτυο	141
Παράρτημα	142
Ποσοτική έρευνα	142
Το ερωτηματολόγιο	142
Παράρτημά των απαντήσεων	147

Κεφάλαιο 1

Η πανδημία covid19 στην Ελλάδα και ειδικότερα στη μαθητική ζωή και στην καθημερινότητα των παιδιών Δημοτικού- Γυμνασίου Λυκείου.

Εισαγωγή

Η πανδημία εξαιτίας του κορωνοϊού Covid-19 επέφερε σημαντικές αλλαγές στην καθημερινότητα των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αναγκάστηκαν να διακόψουν τη διαζώσης λειτουργία τους, στα πλαίσια των προσπαθειών για περιορισμό της διασποράς του ιού. Σε σύντομο χρονικό διάστημα ξεκίνησαν τη λειτουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η εργασία αυτή παρουσιάζει την προσπάθεια που πραγματοποιήθηκε για τη λειτουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Ειδικότερα, δίνονται πληροφορίες που αφορούν την πανδημία, τη λειτουργία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια αυτής, ζητήματα που σχετίζονται με αυτή και τέλος, αποτελέσματα ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

1.1 Πανδημία

Τον Δεκέμβριου του '19, ανακοινώθηκαν από τις υγειονομικές αρχές της Κίνας η εμφάνιση μεγάλου αριθμού ατόμων που παρουσίαζαν οξύ πνευματικό σύνδρομο στην πόλη Wuhan. Σε σύντομο χρονικό διάστημα διαπιστώθηκε πως οφειλόταν στο στέλεχος κορωνοϊού 2019-nCoV. Το νέο είδος κορωνοϊού έλαβε την ονομασία «SARS-CoV-2» και η ασθένεια που προκαλείται από αυτόν «COVID-19» (Yi-Chiaetal., 2020). Άμεσα οι επιστήμονες ξεκίνησαν τη μελέτη του ιού αυτού, για να κατανοήσουν τη διάγνωση, τη παθοφυσιολογία, την κλινική πορεία και τέλος, τη

θεραπεία όσων προσβλήθηκαν από αυτόν. Ήταν μία νέα ασθένεια για την οποία τα διαθέσιμα δεδομένα ήταν περιορισμένα έως τότε (Vieiraetal. 2020).

Τον επόμενο μήνα ανακοινώθηκε από την κινεζική Επιτροπή Υγείας πως ο COVID-19 ήταν δυνατό να εξαπλωθεί στα άτομα. Ενώ σε διάστημα λίγων ημερών εντοπίστηκε σε χώρα της Ευρώπης κρούσμα αυτού του ιού (European Centre for Disease Prevention & Control, 2020). Τις επόμενες ημέρες ανακοινώθηκαν κρούσματα σε αρκετές χώρες, τα οποία χαρακτηριζόταν από αυξητική τάση. Τέλος του Γενάρη 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακοίνωσε την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης της δημόσιας υγείας, που συνοδεύτηκε από συστάσεις προς τα κράτη για την υιοθέτηση μέτρων προκειμένου να επιτευχθεί η προστασία της δημόσιας υγείας και ο περιορισμός της διασπορά του ιού αυτού (WHO, 2020).

Τα μέτρα που υιοθετήθηκαν από τις περισσότερες χώρες περιλάμβαναν κλείσιμο των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όλων των βαθμίδων, απαγόρευση δημόσιων συναθροίσεων, περιορισμό στις μετακινήσεις, ανάπτυξη υποδομών για περίθαλψη και τεχνικών που συνέβαλλαν στον εντοπισμό των κρουσμάτων, υλοποίηση μέτρων κοινωνικής πρόνοιας και τέλος, διαχείριση των οικονομικών και ψυχοκοινωνικών συνεπειών της πανδημίας (Haleetal., 2021).

1.2 Η εκπαίδευση κατά την πανδημία

Το Φεβρουάριο του 2020 η Ελληνική Κυβέρνηση με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης κορωνοϊού, ανακοίνωσε τα μέτρα για τον περιορισμό της διάδοσης του νέου κορωνοϊού. Στις 10 Μαρτίου εξαιτίας των δυσμενών εξελίξεων, η Κυβέρνηση αποφάσισε να απαγορευτεί η δια ζώσης λειτουργία του συνόλου των εκπαιδευτικών δομών από τις 11/3/2020 μέχρι τις 24/3.2020. Η απαγόρευση αυτή έλαβε αρχικά παράταση μέχρι τις 10/4/2020 (ΦΕΚ 956/τ.Β'/21-03-2020) και έπειτα μέχρι τις 10/5/2020 (ΦΕΚ 1293/Β' 10.4.2020).

Στις αρχές Μαΐου το πάρθηκε η απόφαση για τη σταδιακή επαναλειτουργία των σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας. Η αναστολή λειτουργίας για τις δομές

της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης συνεχίστηκε. Ταυτόχρονα, ανακοινώθηκε η επέκταση του διδακτικού έτους έως τις 12 Ιουνίου. Με την υπ' αριθ. 63314/ΓΔ4/26-5-2020 Υπουργική Απόφαση αποφασίστηκε να επαναλειτουργήσουν όλες οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από την 1η Ιουνίου 2020 και το σχολικό έτος να παραταθεί μέχρι τις 30/6/2020. Η απόφαση για αναστολή των σχολικών μονάδων συνοδεύτηκε από σύσταση για την παροχή σύγχρονης ή ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης τους μαθητές (Φ8/37530/Δ4/13-03-2020).

Η έννοια της σύγχρονης εκπαίδευσης, τήλε εκπαίδευσης, αναφέρεται στον απευθείας τρόπο διδασκαλίας και μετάδοσης του μαθήματος σε πραγματικό χρόνο από τους εκπαιδευτικούς σε μαθητές και φοιτητές, με τη χρήση διαδικτυακής πλατφόρμας, η οποία τους επιτρέπει να παρακολουθούν ζωντανά μέσω του υπολογιστή, του κινητού ή του tablet. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση υλοποιείται μέσω του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου, και πιο συγκεκριμένα της πλατφόρμας e-class και της e-me. Από την άλλη, η έννοια της ασύγχρονης αναφέρεται στη διδασκαλία στα πλαίσια της οποίας οι μαθητές συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς σε διαφορετικό χρόνο από αυτόν της παράδοσης του μαθήματος ή της δημιουργίας υλικού από τους εκπαιδευτικούς. Οι μαθητές έχουν πρόσβαση στο μαθησιακό υλικό και το χρονοδιάγραμμα της μελέτης μέσα από το διαδίκτυο. Η σύγχρονη με τη χρήση της ψηφιακής πλατφόρμας WebexMeetings, που παρέχεται από την εταιρεία CiscoHellas A.E. Πλήθος υπουργικών αποφάσεων καθόριζαν την παροχή σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στους μαθητές όλων των βαθμίδων (Λιοναράκης, 2005.Kegaan, 1988).

Η έναρξη της επόμενης σχολικής χρονιάς χαρακτηρίστηκε από μία μικρή καθυστέρηση. Συγκεκριμένα, ορίστηκε για τις 14 Σεπτεμβρίου 2020. Τα μέτρα προστασίας που αποφασίστηκαν ήταν αυξημένα στο σύνολο των σχολικών μονάδων (Δ1α/ΓΠ.οικ. 53452/31-08- 2020 ΚΥΑ - ΦΕΚ Β' 3630/31-08-2020). Ωστόσο, παράλληλα ίσχυε η εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση για τους μαθητές που απουσίαζαν από τις σχολικές μονάδες καθώς ανήκαν στις ευπαθείς ομάδες ή βρισκόταν σε καθεστώς καραντίνας.

Η υπ. αρ. 72989 ΚΥΑ – ΦΕΚ Β 5043/14.11.2020 όριζε την εκ νέου αναστολή της διά ζώσης εκπαιδευτικής λειτουργίας όλων των σχολικών μονάδων της εκπαίδευσης. Από αυτή εξαιρέθηκαν οι Δομές Ειδικής Αγωγής. Στις 07/01/2021 αποφασίστηκε η επαναλειτουργία των σχολείων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και μία εβδομάδα νωρίτερα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Έκτοτε αποφαιζόταν το

περιοδικό κλείσιμο των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σύμφωνα με τα επιδημιολογικά δεδομένα της περιοχής τους. Στις 12/03/2021 αποφασίστηκε εκ νέου το οριζόντιο κλείσιμο των σχολείων, το οποίο διήρκησε έως τις 10/05/2021. Για όλο αυτό το χρονικό διάστημα παρεχόταν σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση (29657 ΚΥΑ /ΓΔ4/12-03-2021).

Αυτή η απότομη μετάβαση που παρατηρήθηκε από τη δια ζώσης εκπαίδευση στην εξ αποστάσεως, πρέπει να γίνει αντιληπτή σαν μία λύση ανάγκης. Επί της ουσίας, καμία σχολική μονάδα δεν διέθετε την ευχέρεια υλοποίησης σημαντικών αλλαγών, καθώς απουσίαζε ο ορθός σχεδιασμός που θα επέτρεπε την πλήρης εκμετάλλευση των οφελών και των προοπτικών που προσφέρει η συγκεκριμένη μορφή της εκπαίδευσης. Αυτή η μορφή εκπαίδευσης αποσκοπούσε στην ανάπτυξη της εκπαιδευτικής κοινότητας, για την υποστήριξη των παιδιών όχι μόνο σε γνωστικό αντικείμενο, αλλά και στο πλήθος παιδαγωγικών και κοινωνικών θεμάτων (Αμοργανιώτη, 2020).

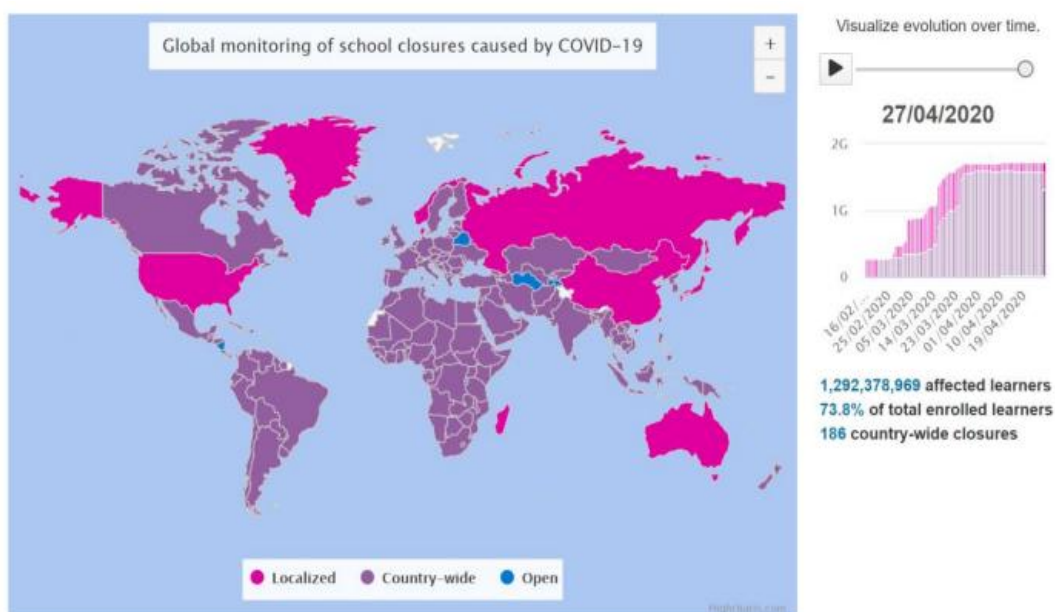
Κατά τους Hodges, Moore, Lockee, Trust και Bond (2020) και Barbour et al. (2020) αυτή η μορφή εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε εξαιτίας της πανδημίας, αποκαλείται ως «Επείγουσα εξ αποστάσεως εκπαίδευση». Πρόκειται δηλαδή για μία μορφή εκπαίδευσης που περιλαμβάνει την επείγουσα εφαρμογή των εκπαιδευτικών και των τεχνολογικών μέτρων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, όταν ξεσπάει κρίση και είναι αναγκαίο το κλείσιμο των εκπαιδευτικών μονάδων. Τη χαρακτηρίζει η απουσία προηγούμενου σχεδιασμού των μαθημάτων αλλά και της διαδικασίας.

Οι Bojonićetal. (2020) υποστηρίζουν πως σε κρίσης, μπορεί να επιτευχθεί η πλήρης μετατόπιση των εκπαιδευτικών διαδικασιών εντός εκπαιδευτικού ιδρύματος, στην εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με γρήγορους ρυθμούς και δίχως να διακοπούν οι εκπαιδευτικές διαδικασίες. Η διαδικασία μετάβασης από τη συμβατική εκπαίδευση στην εξ αποστάσεως δε συνεπάγεται τη δημιουργία προβλημάτων στην εκπαιδευτική διαδικασία και κινδύνων που σχετίζονται με τη ποιότητά της. Από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά την πανδημία, διαπιστώθηκε πως ορισμένοι εκπαιδευόμενοι δεν κατάφεραν να προσαρμοστούν σε πλήρη βαθμό στις ανάγκες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπόψη από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, για να καταφέρουν να κατανοήσουν τις ανάγκες αλλά και τις στάσεις που έχουν οι εκπαιδευόμενοι.

Η εκπαίδευση σε περιόδους κρίσης είναι μία διαδικασία, η οποία έχει σχέση με τη διαδικασία διαμόρφωσης του πληθυσμού η οποία δέχεται επιρροή από τις αιτίες που προκαλούν τη συγκεκριμένη κρίση. Πρόκειται για επιτακτική ανάγκη, άμεση μορφή ανταπόκρισης στις ανάγκες που έχουν οι μαθητές στα πλαίσια αναδιάρθρωσης της εκπαίδευσης, άσχετα από τα προβλήματα παροχής των εκπαιδευτικών πόρων. Ωστόσο, οι περιόδοι κρίσεων αποτελούν ευκαιρία για μετασχηματισμό της εκπαίδευσης. Οι λύσεις αρχικά πρέπει να είναι απλές και όσο περνά ο χρόνος να πραγματοποιούνται αλλαγές χρησιμοποιώντας νέες μεθόδους διδασκαλίας(Bojonićetal., 2020).

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε του Ινστιτούτου Στατιστικών Στοιχείων της Unesco (UNESCO ISD, 2020) τον Απρίλιο του 2020, διαπιστώθηκε πως το 91,3% του συνολικού αριθμού των μαθητών/φοιτητών σε εκατό ογδόντα έξι χώρες του πλανήτη δεν πήγαιναν στο σχολείο/πανεπιστήμιο εξαιτίας της πανδημίας. Ο αριθμός αυτών που είχαν επηρεαστεί υπολογιζόταν σε 1.292.378.969 μαθητές/φοιτητές.

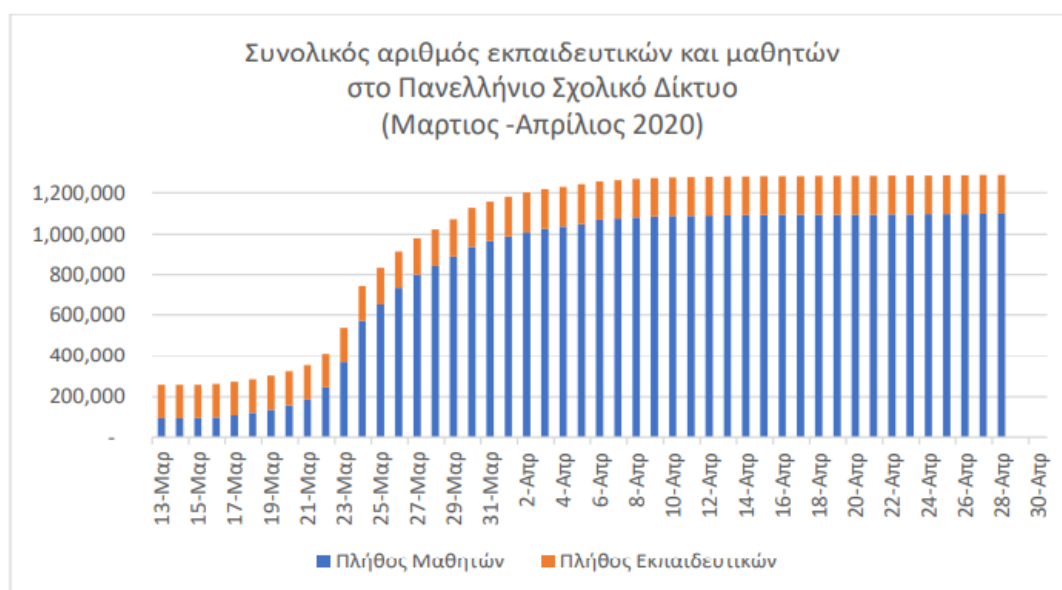
Εικόνα 1. 1: Χάρτης κλειστών σχολείων εξαιτίας της πανδημίας

Πηγή:<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

Την άνοιξη του 2020 κεντρικό στόχος του Υπουργείου Παιδείας για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ήταν να ενισχυθούν οι τεχνολογικές υποδομές σε εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, επικεντρώθηκε στην ελεύθερη πρόσβαση από συσκευές κινητό στις υπηρεσίες και τις εφαρμογές του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Αναστασιάδης, 2020). Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσε το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο έως το τέλος Νοεμβρίου 2020, από τους 180.000 εκπαιδευτικούς συνολικά (μόνιμοι και αναπληρωτές) οι 151.639 εκπαιδευτικοί είχαν εγγραφεί σε αυτό, αριθμός που αντιστοιχεί στο 85% επί του συνόλου. Ο αριθμός των μαθητών που είχαν εγγραφεί κυμαινόταν στους 1.022.864 από τους 1.448.916 μαθητές που παρακολουθούσαν μαθήματα σε σχολεία της χώρας. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 70,5% επί του συνόλου τους (Αναστασιάδης, 2020).

Εικόνα 1.2: Αριθμός εγγεγραμμένων μαθητών και εκπαιδευτικών στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο κατά το διάστημα Μαρτίου- Απριλίου 2020

Πηγή: Αναστασιάδης, 2020

Στην ψηφιακή πλατφόρμα e-me είχαν κάνει εγγραφή 83.462 εκπαιδευτικοί και 465688 μαθητές. Ο συνολικός αριθμός των «Κυψελών» που δημιουργήθηκαν ήταν 131.747. Στο περιβάλλον της e-class, κατά το σχολικό έτος 2020- 2021, φιλοξενήθηκαν 301.626 ηλεκτρονικά μαθήματα. Συμμετείχαν 1.012.750 μαθητές,

ενώ ο αριθμός των εκπαιδευτικών που συμμετείχε κυμαινόταν στους 148.535 από 9.899 σχολικές μονάδες της χώρας (Αναστασιάδης, 2020).

Εικόνα 1.3: Αριθμός εκπαιδευτικών και μαθητών που συμμετείχε σε ασύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης κατά το σχολικό έτος 2020-2021

Πηγή: Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, 2020

Επίσης, η εκπαιδευτική ραδιοτηλεόραση υποστήριζε την εξ αποστάσεως εκπαίδευση για το σύνολο των τάξεων του δημοτικού, μέσω δημιουργίας βιντεοσκοπημένων μαθημάτων. Ταυτόχρονα, εξασφάλισε την ελεύθερη πρόσβαση στις διαθέσιμες ψηφιακές υπηρεσίες για την προβολή κατ' απαίτηση των εκπομπών αλλά και την ενσωμάτωση αυτών στα διαδικτυακά περιβάλλοντα μάθησης. Οι προβολές των μαθημάτων αφορούσαν τη Γλώσσα, τα Μαθηματικά αρχικά και στη συνέχεια επεκτάθηκαν στη Φυσική, τη Μελέτη Περιβάλλοντος, τα Αγγλικά, τη Μουσική και τα Εικαστικά (Παπαδημητρίου, 2020). Το σύνολο των μαθημάτων υποστηριζόταν από την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα για να διευκολύνονται οι κωφοί και βαρήκοοι μαθητές (Αναστασιάδης, 2020).

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης περιόδου κλειστών σχολείων (Οκτώβριος-Νοέμβριος 2020) παρατηρήθηκε αναβάθμιση του ρόλου της εκπαιδευτικής τηλεόρασης, του επιπέδου των τεχνολογικών δυνατοτήτων του Πανελληνίου

Σχολικού Δικτύου καθώς της πρόσβασης στα ασύγχρονα περιβάλλοντα e- class και e-me. Επιπλέον, εξασφαλίστηκε πρόσβαση στο περιβάλλον της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλους τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, παρά τις δυσλειτουργίες που είχαν παρουσιαστεί κατά τις πρώτες ημέρες. Ακόμη, δόθηκε έμφαση στην τεχνολογική διάσταση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ωστόσο ήταν φανερό η έλλειψη παιδαγωγικού πλαισίου, γεγονός που οδήγησε στην εργαλειοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τεχνολογικούς όρους. Αυτό επηρέασε την ποιότητα των μαθημάτων που προσφερόταν και την αποτελεσματικότητα της συνολικής προσπάθειας (Αναστασιάδης, 2020).

Όπως αναφέρει ο Αναστασιάδης (2020) η απουσία παιδαγωγικού πλαισίου οδήγησε στην «σχολιοποίηση της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης», δηλαδή στην μηχανιστική/ άκριτη μεταφορά του ωρολογίου προγράμματος που ακολουθούνταν στα σχολεία σε περιβάλλον της σχολικής εξ αποστάσεως. Έτσι η αλληλεπίδραση των εκπαιδευτικών με τους μαθητές κυμαινόταν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

1.3 Ζητήματα που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Αν και η εξ αποστάσεως απόσταση αποτέλεσε μία εξ ανάγκης, έκτακτη συνθήκη κατά τη διάρκεια της πανδημίας, είναι σαφές πως η φιλοσοφία και η εφαρμογή της στην πράξη, έχει ως συνέπεια τη δημιουργία πλήθος παιδαγωγικών, κοινωνικών και ηθικών ζητημάτων. Η απόφαση για χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα αλλά και σε διεθνές επίπεδο, προκάλεσε τη δημιουργία πλήθος ζητημάτων που σχετίζονται με αυτήν. Αυτά ήταν νομικά ζητήματα, όπως για παράδειγμα η προστασία των προσωπικών δεδομένων, παιδαγωγικά ζητήματα που αφορούσαν την απουσία μέριμνας για τον απαραίτητο εξοπλισμό που έπρεπε να διαθέτουν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί και επιμόρφωσή τους, αλλά και ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα, σχετικά με τη διασφάλιση του δικαιώματος για ισότιμη συμμετοχή του συνόλου των μαθητών (Petrettoetal., 2020.UNESCO, 2020.Van Lancker&Parolin, 2020).

Ωστόσο αρκετοί ερευνητές ασχολήθηκαν με τη μελέτη των πλεονεκτημάτων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Σε αυτά περιλαμβάνουν την ευρύτητα, την ευελιξία,

την αποτελεσματικότητα, τις ευκαιρίες μάθησης και τον περιορισμό των εξόδων. Επίσης, τα κίνητρα και την πρωτοβουλία, την ιδιωτικότητα, την εξατομίκευση, τις ευκαιρίες για αλληλεπίδραση και διαδραστικότητα, την κοινωνικοποίηση, τον αυτοέλεγχο, τον μεγάλο αριθμό πληροφοριών, την αμεσότητα, τη διάρκεια και την καινοτομία. Ακόμη, στα οφέλη που απορρέουν από αυτή η δυνατότητα μοιράσματος αρχείων σε αρκετούς χρήστες, η ελευθερία που χαρακτηρίζει τη διάδοση και τη δημοσίευση, η πρόσβαση σε αρκετές πηγές και τέλος, η διεπιστημονικότητα (Afifi & Alamri, 2014. Arkorful & Abaidoo, 2014. García-Aretio, 2017. Koseoglu et al., 2020).

Ο García-Aretio (2017) επισημαίνει πως η μάθηση με τη χρήση φορητών συσκευών ευνοεί την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και συνδυάζει τη μάθηση με την αυτονομία. Ειδικότερα, συμβάλλει στην επέκταση του πεδίου και της ισότητας στην εκπαίδευση, διευκολύνει την εξατομικευμένη μάθηση, παρέχει άμεσο τρόπο ανατροφοδότησης και αξιολόγησης και ενεργοποιεί τη μάθηση οποιαδήποτε στιγμή και οπουδήποτε. Επιπρόσθετα, συμβάλλει στη δημιουργία νέων εκπαιδευτικών κοινοτήτων, υποστηρίζει την τοποθετημένη μάθηση, διευκολύνει τη συνέχεια που έχει η μαθησιακή εμπειρία και συνδυάζει την επίσημη και την άτυπη μάθηση. Τέλος, περιορίζει τις πιθανότητες διακοπής της εκπαίδευσης λόγω καταστροφών και συγκρούσεων, στηρίζει τους μαθητές που έχουν αναπηρίες, βελτιώνει την επικοινωνία αλλά και τη διαχείριση και τέλος, ελαχιστοποιεί το κόστος ενώ ταυτόχρονα μεγιστοποιεί την αποδοτικότητα.

Οι Aldossary (2021), Şahin (2021) και Gon çalvesetal. (2020) αναφερόμενοι στα πλεονεκτήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σημειώνουν τον θετικό τρόπο που επηρεάζουν την επίδοση των μαθητών και τη γενικότερη μάθηση. Ακόμη, στο πλαίσιο αυτής οι μαθητές έχουν στη διάθεσή τους περισσότερους πόρους, τους οποίους μπορούν να επαναχρησιμοποιήσουν για να παρακολουθήσουν και πάλι μαθήματα, βίντεο κ.α., ενώ δε χρειάζεται να δαπανούν διαρκώς χρήματα οι μαθητές. Τέλος, κρίνεται περισσότερο ασφαλής σε περιόδους πανδημιών, εξαιτίας της παραμονής των παιδιών στο σπίτι και λιγότερο αγχωτική για αυτούς (Lamanauskas & Makarskaitė - Petkevičienė, 2021).

Από την άλλη, οι Arkorful και Abaidoo (2014) επικεντρώνονται στα μειονεκτήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Όπως υποστηρίζουν αν και μπορεί να βελτιωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης, το εκπαιδευτικό υλικό που είναι διαθέσιμο βελτιώνει τα αποτελέσματα μάθησης μόνο υπό συγκεκριμένες μορφές αξιολόγησης. Ειδικότερα όπως υποστηρίζουν, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι μέθοδος που ωθεί

τους μαθητές στην υποβολή στοχασμού από απόσταση δίχως να αλληλοεπιδρούν, ενώ δεν δίνονται αποτελεσματικές διευκρινίσεις, επεξηγήσεις και ερμηνείες στα πλαίσια αυτής. Ακόμη, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση περιορίζει τις ευκαιρίες βελτίωσης των δεξιοτήτων επικοινωνίας των εκπαιδευομένων, δε δίνει τη δυνατότητα αντικειμενικής αξιολόγησης των μαθητών και επιδρά αρνητικά στην κοινωνικοποίηση των μαθητών. Τέλος, όπως επισημαίνουν οι ίδιοι είναι αδύνατο να αξιοποιηθεί η εκπαίδευση στο σύνολο των επιστημονικών πεδίων.

Κατά τους Altun et al. (2021) και Benadla και Hadji (2021) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν μπορεί να εγγυηθεί αποτελεσματική μάθηση και την επιτυχία αυτής. Ακόμη κατά τις μελέτες τους, οι μαθητές δήλωσαν πως είχαν περισσότερες εργασίες να διεκπεραιώσουν και μεγαλύτερο φόρτο μελέτης, όσο συμμετείχαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Bakhovetal., 2021.Nenakhova, 2021.Mathew&Chung, 2020). Οι Bozavli (2021) και AdnanandAnwar (2020) διαπίστωσαν τη δυσκολία ομαδικής εργασίας, τις περιορισμένες ευκαιρίες κοινωνικοποίησης και την απουσία πρόσωπο με πρόσωπο αλληλεπίδραση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να διατηρηθεί η προσοχή των παιδιών στην οθόνη του υπολογιστή για μεγάλο χρονικό διάστημα, συνεπώς επηρεάστηκε αρνητικά ο βαθμός συγκέντρωσής τους (Bakhovetal., 2021.Lamanauskas & Makarskaitė-Petkevičienė, 2021). Ακόμη, διαπιστώθηκε η ύπαρξη σωματικών και ψυχολογικών προβλημάτων υγείας κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Taškaya, 2021).

Στις προκλήσεις που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης περιλαμβάνονται οι συσκευές, η σύνδεση στο διαδίκτυο και τα τεχνικά προβλήματα που προκύπτουν (Nenakhova, 2021.Lamanauskas & Makarskaitė-Petkevičienė, 2021). Ακόμη, κάποιοι μαθητές αδυνατούν να βρεθούν σε κατάλληλο και ήσυχο περιβάλλον, στο οποίο μπορούν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα (Taškaya, 2021). Τέλος, οι μαθητές δεν διαθέτουν δεξιότητες και γνώσεις για τη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων, τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Bakhov,etal., 2021).

1.4 Αποτελέσματα ερευνών

Ο Kolas (2015) επισημαίνει πως καθοριστικός παράγοντας για τη διδασκαλία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι το υλικό που χρησιμοποιείται. Ο σχεδιασμός αυτού πρέπει να είναι κατάλληλος και προσεκτικός και να συμφωνεί τους στόχους που περιλαμβάνει το αναλυτικό πρόγραμμα, προκειμένου να ενισχύεται η ποιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επίσης, οι Cidraletal. (2018) υποστηρίζουν πως το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται στα μαθήματα πρέπει να είναι εύχρηστο, ανακτήσιμο, κατανοητό, αξιόπιστο και ενδιαφέρον. Είναι απαραίτητο να είναι καλά δομημένο και σχεδιασμένο, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να καταφέρουν να το μάθουν ακολουθώντας ο καθένας τον δικό του προσωπικό ρυθμό. Οι Zhang και Lin (2019) τονίζουν πως το υψηλό επίπεδο ικανοποίησης στην εξ αποστάσεως μάθηση επιτυγχάνεται μέσω διασφάλισης της υψηλής ποιότητας αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους μαθητές και το περιεχόμενο των μαθημάτων. Ειδικότερα, το περιεχόμενο πρέπει να χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία και εξατομικευμένες δραστηριότητες.

Κατά την μελέτη των Safsoufetal. (2020) διαπιστώθηκε πως σημαντικός παράγοντας για τη συμμετοχή των μαθητών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν η χρήση διδακτικού υλικού με παιγνιώδη μορφή, γραφικά και άλλα χαρακτηριστικά, τα οποία πρόσδιδαν μεγαλύτερο βαθμό διαδραστικότητας. Γενικότερα, επιβεβαιώθηκε η ανάγκη να γίνουν περισσότερο ελκυστικά τα διαδικτυακά μαθήματα, προκειμένου να επιτευχθεί η ενεργός συμμετοχή του συνόλου των εκπαιδευόμενων.

Ο Λιοναράκης και οι συνεργάτες του (2020) διαπίστωσαν πως κατά τη χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εξαιτίας της πανδημίας, οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι μαθητές βρέθηκαν αντιμέτωποι με προκλήσεις που τους ήταν άγνωστες, συνεπώς αντιμετώπισαν αρκετές δυσκολίες και προβλήματα. Ειδικότερα, οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να ανταποκριθούν σε καινούριες συνθήκες διδασκαλίας αλλά και μεθοδολογίες, οι οποίες τους ήταν άγνωστες σε μεθοδολογικό και παιδαγωγικό επίπεδο. Ακόμη, αντιμετώπισαν αρκετές ελλείψεις που σχετιζόταν με τον τεχνολογικό εξοπλισμό, δυσκολίες σύνδεσης στο δίκτυο, εύρεσης του κατάλληλου διδακτικού και διαδικτυακού υλικού, έλλειψης ψηφιακών δεξιοτήτων καθώς και

δεξιότητων σχετικές με εξ αποστάσεως εκπαίδευση, όπως για παράδειγμα η αυτορρύθμιση, η αυτονομία, οι επικοινωνιακές δεξιότητες.

Μελέτη του Κλουβάτου (2021) κατέληξε πως οι μαθητές αντιμετώπισαν προβλήματα με τη σύνδεση και τον εξοπλισμό που ήταν απαραίτητος για να παρακολουθήσουν εξ αποστάσεως διδασκαλία. Ως αποτέλεσμα των δυσκολιών αυτών οι μαθητές οδηγήθηκαν σε αρκετές απουσίες. Ακόμη, για τους μαθητές μικρότερης ηλικίας αλλά και για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κρίθηκε ακατάλληλη ώρα που πραγματοποιούνταν η τηλεεκπαίδευση. Επιπλέον, από τη συγκεκριμένη έρευνα προέκυψε πως οι μαθητές παρουσίασαν κόπωση, δεν είχαν την επιτήρηση από ενήλικα και δεν ήταν σε θέση να χρησιμοποιήσουν τα τεχνολογικά μέσα. Όλα τα παραπάνω είχαν ως συνέπεια την αδυναμία παρακολούθησης των μαθημάτων.

Οι Αρμακόλας και Παναγιωτακόπουλος (2020) αναφέρονται στη βαρύτητα της αλληλεπίδρασης, που έχει καθοριστικό ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία και την αποτελεσματική μάθηση και οι δεξιότητες στις ΤΠΕ. Αναφορικά με τις τεχνικά προβλήματα, που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και σχετίζονται με τη διαδικτυακή σύνδεση και τον κακό τρόπο λειτουργίας της πλατφόρμας, είναι πιθανό να λειτουργήσουν ως πηγή άγχους για τους μαθητές. Επιπλέον, διαπίστωσαν κατά τη μελέτη τους πως η πλατφόρμα που επιλέγεται είναι σημαντικό να έχει τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία δίνουν την ευκαιρία για ομαδοσυνεργατική μάθηση. Τέλος, η εξοικείωση με την πλατφόρμα που χρησιμοποιείται έχει καθοριστικό ρόλο στην πορεία που έχει η διδασκαλία.

Είναι γεγονός πως οι μελέτες που αφορούν τη στάση των μαθητών απέναντι στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι περιορισμένες. Ωστόσο από όσες έχουν πραγματοποιηθεί, προκύπτουν διαφορετικά αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, κατά τις μελέτες των Mathew και Chung (2020) και Avsheniuketal. (2021) διαπιστώθηκε πως οι μαθητές διατηρούν θετική στάση προς την εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αντίθετα, στις μελέτες των Bozavli (2021) και Yurdaletal. (2021) αποτυπώνεται η ιδιαίτερα αρνητική τους στάση. Ακόμη, υπάρχουν μελέτες που καταλήγουν στο συμπέρασμα πως οι μαθητές διατηρούν μέτρια στάση (Akcil & Bastas, 2021).

Οι Unger και Meiran (2020) διαπίστωσαν πως η μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση προκάλεσε άγχος σε ορισμένους μαθητές. Οι μαθητές βρέθηκαν αντιμετώπι με ένα ξένο και διαφορετικό μαθησιακό περιβάλλον, που απαιτούσε άγνωστες ή και ασυνήθιστες για αυτούς συμπεριφορές, καθώς κλήθηκαν

να λάβουν μέρος στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στα πλαίσια της οποίας υιοθετήθηκαν διαφορετικές διδακτικές προσεγγίσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών (Σοφός, 2021). Οι Λιακοπούλου και Σταυροπούλου (2021) υποστηρίζουν πως οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι Έλληνες μαθητές σχετίζονται με τον πρωτόγνωρο χαρακτήρα της συνολικής διαδικασίας για τη χώρα μας, την ανεπαρκή ενημέρωση και τον μη ρεαλιστικό προγραμματισμό, ειδικά κατά το πρώτο διάστημα που ξέσπασε η υγειονομική κρίση.

Αναφορικά με την ικανοποίηση των μαθητών από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, επίσης προκύπτουν διαφοροποιούμενα αποτελέσματα. Ειδικότερα, οι Gonçaves et al. (2020), Avsheniuk et al. (2021), Bakhov et al. (2021) και Glebov et al. (2021) διαπίστωσαν πως οι μαθητές είναι πολύ ικανοποιημένοι. Οι Viktoria και Aida (2020) και Aldossary (2021) κατέληξαν στο συμπέρασμα πως το επίπεδο ικανοποίησης των μαθητών κυμαινόταν σε μέτριο επίπεδο. Τέλος, κατά την έρευνα των Tashkaya (2021) διαπιστώθηκαν ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης. Κατά τη σύγκριση της πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλίας και της εξ αποστάσεως, οι μαθητές δήλωσαν πως η διαδικτυακή μάθηση παρέχει ευκαιρίες αντιστάθμισης των ελλείψεων που δημιουργήθηκαν εξαιτίας της πανδημίας (Abrosimova, 2020).

1.5 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την εργασία αυτή, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως εξαιτίας της πανδημίας οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο αναγκάστηκαν να διακόψουν τα δια ζώσης μαθήματα στα σχολεία και να προχωρήσουν σε αποφάσεις για την υλοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ανάμεσα στις χώρες αυτές κατατάσσεται και η Ελλάδα, όπου υλοποιήθηκε εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης με όσα μέσα ήταν διαθέσιμα. Ειδικότερα, στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιήθηκαν σύγχρονες και ασύγχρονες μέθοδοι.

Μαθητές και εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε αυτή τη νέα μορφή εκπαίδευσης, παρά τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν σε αρκετούς τομείς. Έρευνες που ακολούθησαν αποτυπώνουν τις δυσκολίες αυτές τόσο για τους μαθητές όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Αναφορικά με την ικανοποίηση των μαθητών από τη

συμμετοχή τους στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, διαπιστώνονται πως αυτή διαφέρει. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι μαθητές εξέφρασαν την ικανοποίησή τους και σε άλλες όχι.

Κεφάλαιο 2

Η τεχνολογική υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας την περίοδο της πανδημίας

2.1 Η εκπαιδευτική διαδικασία την περίοδο της πανδημίας

Η πανδημία προκάλεσε αλλαγές σε αρκετούς και διαφορετικούς τομείς της καθημερινότητας των ανθρώπων σε παγκόσμιο επίπεδο. Συγκεκριμένα στις εκπαιδευτικές διεργασίες επέφερε επίσης κρίση (Ράικου, Κωνσταντοπούλου & Λαβίδας, 2021). Εξαιτίας των έκτακτων συνθηκών επιλέχθηκε ως λύση η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, καταργώντας τα χαρακτηριστικά που έχει η συμβατική τυπική εκπαιδευτική διαδικασία, όπως είναι η σταθερότητα του προγράμματος σπουδών, του ημερήσιου προγράμματος και η διαθεσιμότητα του συνόλου των εκπαιδευτικών και υιοθετώντας περισσότερο χαρακτηριστικά που έχει η μη τυπική εκπαιδευτική διεργασία (Karalis, 2020).

Στις 10 Μαρτίου 2020 ανακοινώθηκε από το Υπουργείο Παιδείας η αναστολή των εκπαιδευτικών διαδικασιών και η εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αυτή βασίστηκε στους εξής τρεις άξονες: τη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τη χρήση της πλατφόρμας της σύγχρονης επικοινωνίας WebexMeetings, την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τη χρήση των πλατφορμών e-class και e-me και την εκπαιδευτική τηλεόραση. Παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο είχε τη διάθεση να παραμείνουν ενεργά τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας, οι επιλογές που έκανε σχετιζόταν κατά κύριο λόγο με αποφάσεις επιβεβλημένης ανάγκης και όχι με συνειδητή εκπαιδευτική πολιτική. Ως αποτέλεσμα αυτών, εδραιώθηκε το κλασικό μαθησιακό μοντέλο και η δασκαλοκεντρική προσέγγιση, που ενισχύθηκε από την απουσία ουσιαστικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους συμμετέχοντες της διαδικασίας αυτής (Σοφός & Χρόνη, 2021).

Όπως διαπιστώθηκε, η υλοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εντός αυτού του πλαισίου υστερούσε σε σημαντικό βαθμό ως προς την αποτελεσματικότητά της. Ταυτόχρονα οι οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας προς τους εκπαιδευτικούς περιλάμβαναν κατά κύριο λόγο προτάσεις αναφορικά με τις διαδικασίες και τον τρόπο λειτουργίας των σύγχρονων και των ασύγχρονων

μεθόδων επικοινωνίας, και όχι με τη διαμόρφωση του παιδαγωγικού πλαισίου. Ο συνεχής κριτικός σχολιασμός, η απουσία σχετικής επιμόρφωσης προς τους εκπαιδευτικούς και η απουσία σχετικού νομοθετικού πλαισίου, οδήγησε στην άρνηση ορισμένων εκπαιδευτικών να συμμετέχουν και να υλοποιούν σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Από την άλλη, παρατηρήθηκε φιλότιμη προσπάθεια από μεγάλο μέρος των εκπαιδευτικών να συνεισφέρουν. Έτσι με την άμεση αλλά και επιτυχή ανταπόκρισή τους υπερνικήθηκαν ελλείψεις αρκετών ετών (Παπαδόπουλος, 2021.Σοφός, 2021).

2.2 Μορφές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση προέρχεται από την ανάπτυξη και την εξέλιξη της επικοινωνίας και της τεχνολογίας. Πρόκειται για μία μορφή εκπαίδευσης που παρέχει αρκετές ευκαιρίες με τη χρήση των νέων εφαρμογών (Keegan,2001). Διαχωρίζεται στη σύγχρονη και την ασύγχρονη.

Αναλυτικότερα, κατά την σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, πραγματοποιείται ταυτόχρονα η διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης. Ο εκπαιδευτικός κάνει παράδοση του μαθήματος σε ζωντανή σύνδεση και οι εκπαιδευόμενοι, παρά το γεγονός ότι βρίσκονται σε διαφορετικό τόπο, παρακολουθούν το μάθημα την ίδια χρονική στιγμή. Από την άλλη, κατά την ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν σε διαφορετικό χώρο αλλά και χρόνο από τον εκπαιδευτή και την διαδικασία δημιουργίας του μαθήματος. Αυτή η μορφή είναι περισσότερο διαδεδομένη (Keegan, 2001).

Τα τελευταία χρόνια γίνεται χρήση και των δύο μορφών, προκειμένου να παρέχεται περισσότερο ολοκληρωμένη εκπαιδευτική εμπειρία. Η ασύγχρονη εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από το πλεονέκτημα ότι η μάθηση πραγματοποιείται στον χρόνο αλλά και με το ρυθμό που οι εκπαιδευόμενοι επιθυμούν. Από την άλλη η σύγχρονη μορφή επιτρέπει την πραγματοποίηση συζητήσεων, γνωριμία και επικοινωνία ανάμεσα στους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους. Έτσι απουσιάζει το αίσθημα αποξένωσης από την εκπαιδευτική διαδικασία και κοινότητα (Beldarrain, 2006).

2.3 Μέσα και τεχνολογικός εξοπλισμός

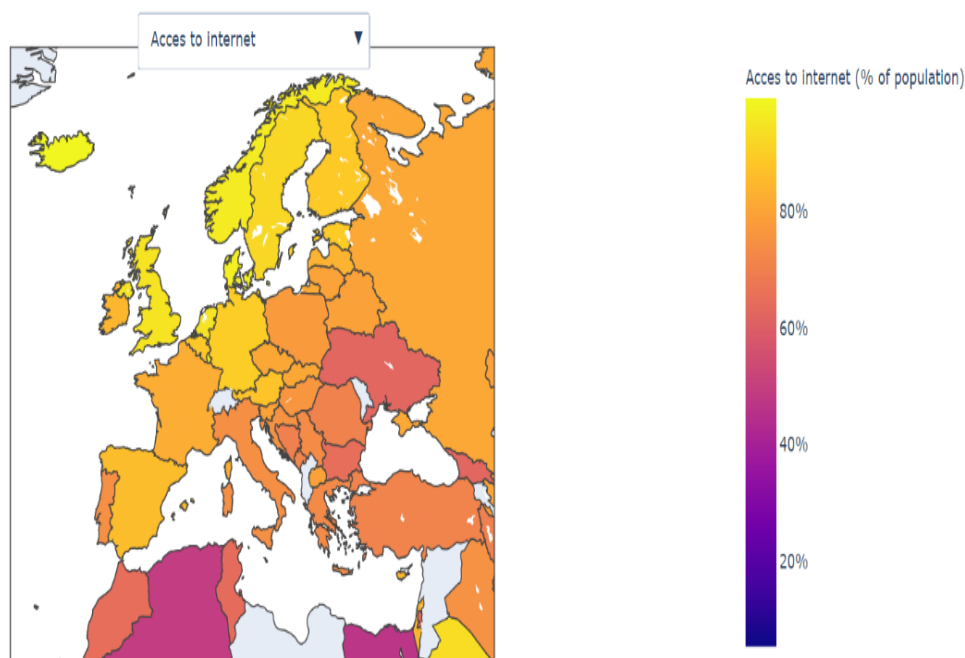
Η τεχνολογία δεν είναι σε θέση να αντικαταστήσει το έργο που επιτελεί ένας εκπαιδευτικός, παρά μόνο να το υποστηρίζει. Στις νέες συνθήκες που διαμορφώθηκαν, η προσοχή επικεντρώθηκε σ' ολόκληρο το σύστημα της εκπαίδευσης και στον εντοπισμό νέων τρόπων μέσω των οποίων οι εκπαιδευτικές δομές αλλά και οι διδάσκοντες θα μπορούσαν να παρέχουν όσο το δυνατόν περισσότερη στήριξη στους μαθητές τους. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι η κινούμενη εικόνα, οι ηλεκτρονικές συλλογές υλικού, τις οποίες διαχειρίζονται οι χρήστες ή οι εκπαιδευτές, το ηλεκτρονικό σύστημα υποστήριξης της απόδοσης, το οποίο διευκολύνει την πρόσβαση, οι προσωπικοί υπολογιστές της παλάμης, οι συσκευές για την αναπαραγωγή των αρχείων ήχου με την υποστήριξη των πολυμέσων και το εκπαιδευτικό υλικό που βασίζεται στις τεχνολογίες του διαδικτύου. Επιπλέον, οι ψηφιακοί δίσκοι των πολυμέσων, οι ιστοσελίδες και οι κοινότητες, οι ηλεκτρονικοί χώροι για την ασύγχρονη συζήτηση, το λογισμικό για την υποστήριξη της συνεργασίας, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τα ημερολόγια διαδικτύου και οι εγκυκλοπαίδειες που είναι διαχειριζόμενες από τους χρήστες. Ακόμη, η σύγχρονη συζήτηση με τη χρήση κειμένου, η αξιολόγηση που πραγματοποιείται με την βοήθεια του υπολογιστή, το εκπαιδευτικό κινούμενο σχέδιο, οι εξομοιωτές, τα παιχνίδια, το εικονικό περιβάλλον εκπαίδευσης, τα ηλεκτρονικά συστήματα για την πραγματοποίηση ψηφοφοριών και τέλος, η διανομή των ψηφιακών αρχείων σε αρκετούς παραλήπτες μέσω των υπηρεσιών του διαδικτύου (Lee, Yeung & Ip, 2016. Passerini & Granger, 2000).

Για την υλοποίηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης υπάρχουν συγκεκριμένες τεχνικές απαιτήσεις σε λογισμικό αλλά και σε εξοπλισμό. Ειδικότερα, το λογισμικό σχετίζεται με τη συνολική διαδικασία δημιουργίας του συστήματος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, από την έναρξη έως την ολοκλήρωση αυτής από τους εκπαιδευόμενους. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι μπορεί να γίνει χρήση λογισμικού, το οποίο διατίθενται δίχως χρέωση. Ειδικότερα, το λογισμικό περιλαμβάνει: το λειτουργικό σύστημα εξυπηρετητή και πελάτη, το λογισμικό για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, το λογισμικό για τη διαχείριση της μάθησης ή του εικονικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης, τον περιηγητή του διαδικτύου και τέλος, το λογισμικό για την υποστήριξη των πληροφοριών που χρησιμοποιούνται από το σύστημα διαχείρισης της μάθησης ή από το εικονικό περιβάλλον της εκπαίδευσης.

Στον απαιτούμενο τεχνολογικό εξοπλισμό, περιλαμβάνεται η πρόσβαση και η ταχύτητα του διαδικτύου, ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, κινητό ή τάμπλετ, η κάμερα, το μικρόφωνο, τα ηχεία και οι γραφίδες (Passerini & Granger, 2000).

Η μετατόπιση από τη συμβατική εκπαίδευση στη διαδικτυακή είχε ως αποτέλεσμα το διαδίκτυο να αποτελεί την ραχοκοκαλιά της εκπαίδευσης. Σ' αυτόν τον νέο τρόπο μάθησης, η ακαδημαϊκή επίδοση επηρεάζεται από το πόσο γρήγορη ή επαρκής είναι η συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο. Οι μαθητές που δεν έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και χαρακτηρίζονται από λιγότερη απόλαυση, χαμηλότερες ψηφιακές δεξιότητες, χαμηλότερη αυτοεκτίμηση και μειωμένο ενδιαφέροντα ασχοληθούν με το STEM (Hamptonetal., 2010). Όπως αναφέρει ο Demuyakor(2020) μελέτη του Πανεπιστημίου του Μίσιγκαν κατέληξε στο συμπέρασμα πως η αργή σύνδεση στο διαδίκτυο ή η έλλειψη προσβασιμότητας σε αυτό στις αγροτικές περιοχές επηρεάζει αρνητικά την ακαδημαϊκή εξέλιξη των μαθητών.

Εικόνα 2.1: Πρόσβαση στο διαδίκτυο

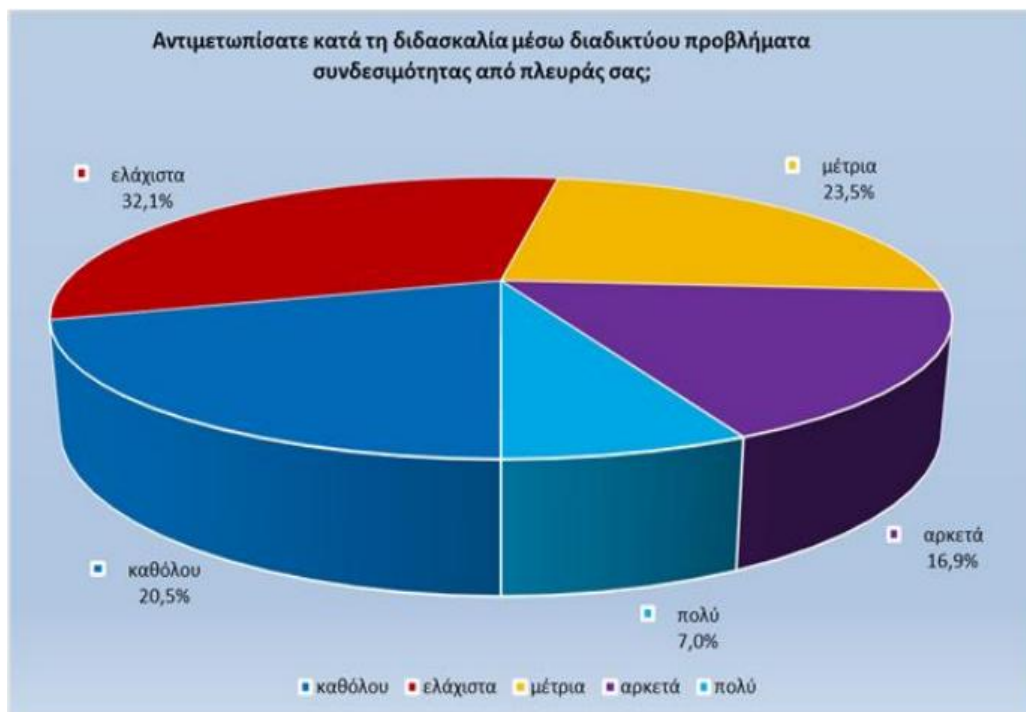
Πηγή: WorldBank, 2022

Από την παραπάνω εικόνα γίνεται αντιληπτό πως το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των Ευρωπαϊκών χωρών έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο. Ωστόσο σε χώρες της Αφρικής εκτιμάται ότι ποσοστό 82,2% των νοικοκυριών δεν έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο, γεγονός που έχει σοβαρό αντίκτυπο στην εκπαίδευση. Επίσης, στοιχεία που δημοσίευσε η Παγκόσμια Τράπεζα επιβεβαιώνουν τα προβλήματα συνδεσιμότητας στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές και την αδυναμία να συμμετέχουν τα παιδιά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (TheWorldBank, 2022).

Οι Tabassumetal. (2021) υποστηρίζουν πως η σύνδεση στο διαδίκτυο αποτελεί παράγοντα για την επιτυχία της διαδικτυακής μάθησης. Όταν αυτή είναι κακή, τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται. Η χαμηλή ταχύτητα του διαδικτύου δημιουργεί δυσκολίες στη χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας (Dutta & Smita, 2020). Ως αποτέλεσμα η συμμετοχή των μαθητών είναι μικρότερη στις περιοχές που παρουσιάζονται τέτοιου είδους προβλήματα. Αυτό συναντάται κυρίως στις αγροτικές περιοχές, ενώ στις μητροπολιτικές περιοχές τέτοιου είδους προβλήματα είναι περιορισμένα και η σύνδεση του διαδικτύου παρουσιάζει καλύτερη ταχύτητα (Islametal., 2020).

Από την μελέτη του KEMETE (2021) ποσοστό 20,5% των εκπαιδευτικών υποστήριξε πως δεν αντιμετώπισε κανένα είδους πρόβλημα με τη σύνδεση του διαδικτύου, ποσοστό 32,1% αντιμετώπισε ελάχιστα προβλήματα, το 23,5% αντιμετώπισε μέτριου βαθμού προβλήματα, το 16,9% αρκετά και τέλος, το 7% πολλά. Το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών συμμετείχε στην τηλεεκπαίδευση μέσω του οικιακού τους περιβάλλοντος. Συνεπώς αναδεικνύεται πως οι εκπαιδευτικοί έχοντας δικό τους εξοπλισμό και κάνοντας χρήση του οικιακού τους δικτύου, συνέβαλλαν σε σημαντικό βαθμό στην πραγματοποίηση της τηλεεκπαίδευσης και τη συνέχιση της μαθησιακής διαδικασίας κατά την περίοδο της πανδημίας και αναστολής λειτουργίας των σχολείων. Διαπιστώνεται ωστόσο, πως το 47,7% των εκπαιδευτικών αντιμετώπισαν προβλήματα συνδεσιμότητας περισσότερο του μετρίου βαθμού.

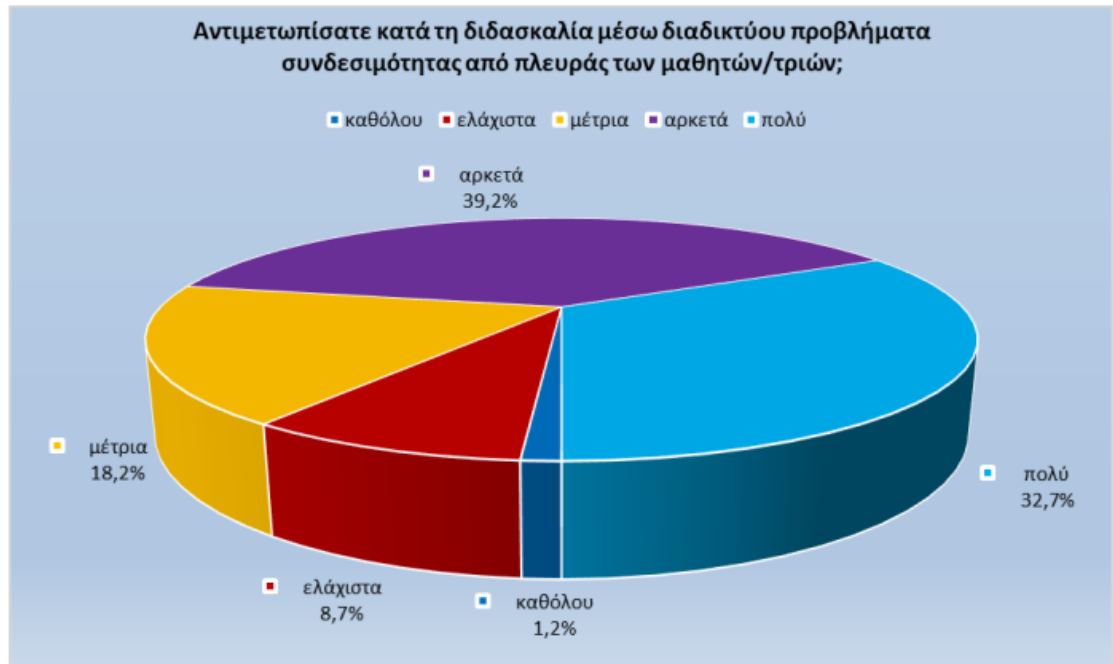
Εικόνα 2.2 : Προβλήματα συνδεσιμότητας των εκπαιδευτικών

Πηγή: ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών, ωστόσο διαπιστώνεται πως οι μαθητές αντιμετώπισαν προβλήματα λόγω της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο σε μεγαλύτερο βαθμό. Πιο συγκεκριμένα, ποσοστό 1,2% των εκπαιδευτικών υποστήριξε πως δεν αντιμετώπισε κανενός είδους πρόβλημα, 8,7% σε ελάχιστο βαθμό, 18,2% σε μέτριο βαθμό, 39,2% σε αρκετό βαθμό και 32,7% σε πολύ μεγάλο βαθμό. Οι εκτιμήσεις «αρκετά» και «πολύ» συγκεντρώνουν τις υψηλότερες τιμές, οι οποίες ανέρχονται σε 71,9%. Αυτό φανερώνει την αδυναμία των μαθητών να έχουν ποιοτική πρόσβαση στο διαδίκτυο, που κατέχει σημαντικό παράγοντα στη διαδικασία συνέχισης της μάθησης (ΚΕΜΕΤΕ, 2021).

Εικόνα 2.3: Προβλήματα συνδεσιμότητας μαθητών

Πηγή: ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Η πρόσφατη εφαρμογή της σύγχρονης αλλά και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, είχε ως αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί να προχωρήσουν στην αξιοποίηση και ένταξη των ΤΠΕ στην διδακτική πρακτική τους αλλά και την προσαρμογή των μαθητών στη χρήση αυτών των νέων εργαλείων της τεχνολογίας. Η χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών επιτρέπει στους μαθητές να έχουν πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφοριών, όπως είναι CD-ROM, το διαδίκτυο αλλά και άλλες ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω αυτών. Είναι γεγονός πως η χρήση υπολογιστών διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία και επιτρέπει στους μαθητές να χρησιμοποιήσουν εφαρμογές επεξεργασίας κειμένου, να εργαστούν σε αυτούς, να πλοηγηθούν στο διαδίκτυο για να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες κ.α. (Σταχτέας & Σταχτέας, 2020.)

Η διαδικτυακή χρήση του υπολογιστή επιτρέπει τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, των οργανωμένων ανταλλαγών απόψεων αλλά και των αυθόρμητων

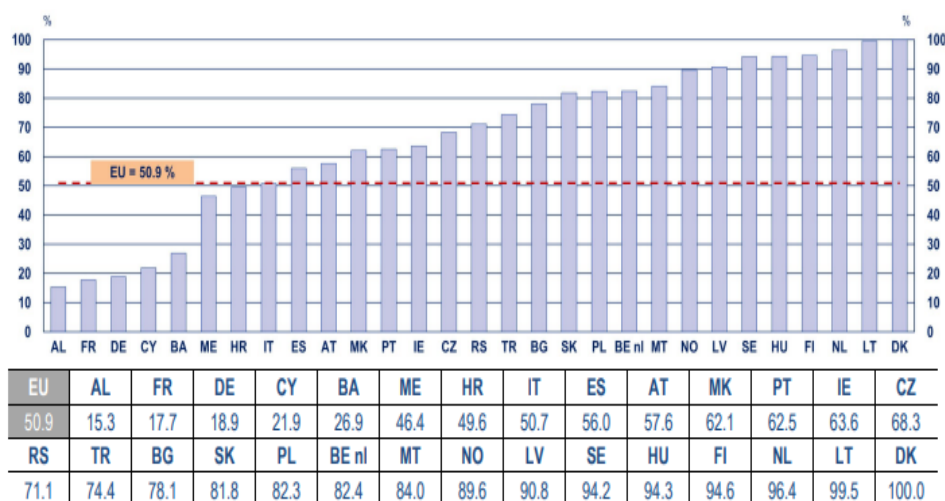
συζητήσεων ανάμεσα στους μαθητές, τα λεγόμενα «chats». Πρόκειται για εφαρμογές ευνοούν την αλληλεπίδραση, την παρουσίαση κάποιου θέματος, το μοίρασμα υλικού κ.α. (Bhaumik & Priyadarshini, 2020).

Αρκετές ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες πολιτικής ενθάρρυναν τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς να υιοθετήσουν τη χρήση των τεχνολογιών κατά τη διδασκαλία. Ωστόσο έρευνες αποδεικνύουν πως τα σχολεία πριν την έναρξη της πανδημίας ταξινομούνταν σε δύο ομάδες. Η πρώτη αφορούσε αυτά που ήδη χρησιμοποιούσαν διαδικτυακά συστήματα για τη διαχείριση της μάθησης και η δεύτερη αυτά που είχαν διαθέσιμους ηλεκτρονικούς υπολογιστές για να χρησιμοποιηθούν από τους μαθητές στα σχολεία. Όπως διαπιστώθηκε, η χρήση των διαδικτυακών συστημάτων μάθησης σχετίζεται περισσότερο με τον εκπαιδευτικό, εξοικειώσή του με την τεχνολογία και την αποδοχή αυτής (Dindaretal., 2021).

Όπως γίνεται αντιληπτό από τον παρακάτω πίνακα κατά το σχολικό έτος 2019-2020, οι μισοί μαθητές των τάξεων των ευρωπαϊκών χωρών φοιτούσαν σε σχολεία που χρησιμοποιούσαν διαδικτυακό σύστημα διαχείρισης της μάθησης. Ωστόσο η διαθεσιμότητα αυτών δε σημαίνει πως γινόταν χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης πριν την πανδημία(Pettersson, 2018).

Στα σχολεία της Λετονίας, Σουηδίας, Ουγγαρίας, Φινλανδίας, Ολλανδίας, Λιθουανίας και Δανίας τουλάχιστον το 90% των μαθητών φοιτούσε σε σχολεία με διαδικτυακό σύστημα διαχείρισης μάθησης. Αυτά ήταν καλύτερα προετοιμασμένα για την ξαφνική μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Αντιθέτως, στα σχολεία της Αλβανίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Κύπρου, Βοσνίας και Ερζεγοβίνης τα ποσοστά των μαθητών που φοιτούν σε σχολεία με διαδικτυακή μάθηση μόνο το 15-30% των μαθητών φοιτούσαν σε σχολεία που χρησιμοποιούσαν τέτοιου είδους συστήματα (European Commision, 2022).

Εικόνα 2. 4 : Ποσοστά μαθητών που χρησιμοποιούσαν διαδικτυακά συστήματα μάθησης στις χώρες της Ευρώπης πριν την πανδημία

Πηγή: European Union, 2022

Η διαθεσιμότητα ψηφιακών συσκευών στα σχολεία, όπως υπολογιστές και τάμπλετ, συμβάλλει στην εξοικείωση των μαθητών με τα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης. Πριν από την έναρξη της πανδημίας, τα περισσότερα σχολεία στην Ευρώπη διέθεταν συγκεκριμένο αριθμό ψηφιακών συσκευών. Ειδικότερα, το 36,9% των μαθητών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μοιραζόταν έναν υπολογιστή (από δύο έως πέντε μαθητές τουλάχιστον). Επίσης, το 23,4% των μαθητών φοιτούσε σε σχολεία που διέθεταν μία ψηφιακή συσκευή που μοιραζόταν ένας έως δύο μαθητές. Μόνο το 17,3% των μαθητών είχε πρόσβαση σε δικό του υπολογιστή κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Το καλύτερο ψηφιακά εξοπλισμένο εκπαιδευτικό σύστημα διαπιστώθηκε πως το διέθετε η Μάλτα, όπου υπήρχε τουλάχιστον ένας υπολογιστής ή tablet σε 94,8% των μαθητών. Ενώ το ποσοστό αυτό στη Δανία, τη Σουηδία και τη Νορβηγία κυμαινόταν για το 65–70% των μαθητών (European Union, 2022).

Ακόμη, ως εργαλείο κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για να συνεχιστεί η εκπαίδευση, χρησιμοποιήθηκαν τα tablet. Μέσω αυτών είναι δυνατό να πραγματοποιούνται τα εξ αποστάσεως μαθήματα αλλά και οι παρουσιάσεις. Η επιλογή αυτών σχετίζεται με την απουσία ηλεκτρονικών υπολογιστών από τα σχολεία

και τις οικογένειες, τη δυνατότητα παρακολούθησης των μαθημάτων από τους μαθητές στον χρόνο και το χώρο τους αλλά και τη δυνατότητα ανατροφοδότησης, ώστε εκείνοι να συνεχίσουν να παρακολουθούν με αφοσίωση τα μαθήματα. Οι εφαρμογές τους είναι ιδιαίτερα ελκυστικές, γεγονός που κρατάει το ενδιαφέρον των μαθητών σε υψηλό επίπεδο. Μειονέκτημα είναι το γεγονός ότι δε σχεδιάστηκαν για να χρησιμοποιούνται στη διδακτική διαδικασία αλλά και η αδυναμία ελέγχου από τους εκπαιδευτικούς των εφαρμογών που επισκέπτονται οι μαθητές (Harper&Milman, 2016).

Από την μελέτη που πραγματοποίησαν οι Medecilo, Canatoy, Joven, Ong, Ventero, και Labaria (2022) διαπιστώθηκε η ικανοποίηση των μαθητών από τη χρήση του tablet ως εργαλείο κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επίσης, ποσοστό 75,6% των ερωτηθέντων απάντησαν πως θα ήθελαν να συστήσουν τη χρήση tablet σε άλλους μαθητές. Ως εκ τούτου, η ερευνητική ομάδα κατάληξε στο συμπέρασμα πως η χρήση των tablet κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είχε θετικό αντίκτυπο στην εκπαίδευση των μαθητών.

Κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης διαπιστώθηκε πως οι μαθητές επέλεξαν να μην ανοίγουν τις κάμερές τους όταν συμμετείχαν σε σύγχρονης μορφής μαθήματα. Η χρήση καμερών επέτρεπε στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να δούνε ο ένας τον άλλον, γεγονός που συνέβαλλε στη δημιουργία στενότερης σχέσης μεταξύ τους. Άλλωστε οι ανοιχτές κάμερες επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να παρατηρούν τα μη λεκτικά μηνύματα των μαθητών, όπως για παράδειγμα το χαμόγελο, το νεύμα του κεφαλιού και η συνοφρύωση, να αξιολογούν και να προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους με ανάλογο τρόπο προκειμένου να βοηθήσουν τους μαθητές να κατανοήσουν το περιεχόμενο του μαθήματος. Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί ένοιωθαν μοναξιά και δυσαρέσκεια στις περιπτώσεις που «μιλούσαν στον εαυτό τους», δίχως να βλέπουν τα πρόσωπα των μαθητών τους στις κάμερες (Frank, Castelli & Sarvary, 2021. Xi&Li, 2020. Mottet, 2000)

Μελέτες ασχολήθηκαν με την απροθυμία των μαθητών να ανοίξουν κάμερες κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων. Όπως διαπιστώθηκε, αρκετοί μαθητές έκλειναν τις κάμερες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, εξαιτίας των ανησυχιών τους για την εξωτερική τους εμφάνιση ή των προβλημάτων με τη σύνδεση του διαδικτύου. Άλλες αιτίες είναι η σχέση εκπαιδευτικού -μαθητή, η έλλειψη ανάγκης χρήσης καμερών όταν υπάρχει διαθέσιμος ήχος. Επιπλέον, το απόρρητο αναφέρθηκε ο παράγοντας για την αποφυγή χρήσης της κάμερας και οι ανησυχίες

που σχετίζονται με αυτό (Frank, Castelli & Sarvary, 2021. Bedenlier, Wunder, Gläser-Zikuda, Kammerl, Kopp, Ziegler & Händel, 2021).

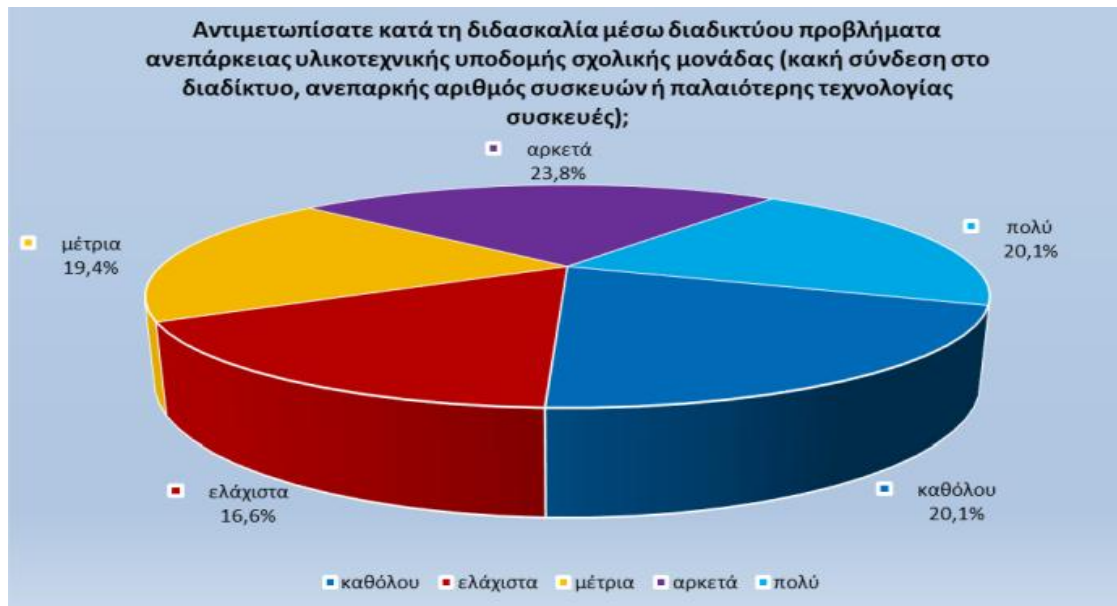
Οι Verma και Priyamvada (2020) κατά την έρευνα που πραγματοποίησαν σε δείγμα εκατό εκπαιδευτικών σε πολιτεία της Ινδίας, είχαν ως αντικείμενο τη μελέτη των αντιλήψεων που παρουσίαζαν οι εκπαιδευτικοί αναφορικά με τη χρήση των ηλεκτρονικών εκπαιδευτικών εργαλείων κατά την αναστολή λειτουργίας των σχολείων. Όπως διαπίστωσαν οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς αναφέρθηκαν στα θετικά αποτελέσματα της διαδικτυακής διδασκαλίας, ωστόσο πολλοί από τους συμμετέχοντες επεσήμαναν τα προβλήματα που αντιμετώπισαν. Σε αυτά συμπεριέλαβαν την απουσία κατάρτισης, πόρων, εξοπλισμού καθώς και ευρυζωνικής σύνδεσης. Οι Kraft, Matthew, Simon και Lyon(2020) ασχολήθηκαν με τη διερεύνηση των εμπειριών 7.841 εκπαιδευτικών, που υπηρετούσαν σε σχολεία εννέα πολιτειών. Όπως διαπίστωσαν η εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας τους οδήγησε να βιώσουν αίσθημα αποτυχίας στο διδακτικό τους έργο εξαιτίας των ελλείψεων σε τεχνολογικές υποδομές και μαθησιακούς πόρους.

Οι Alea, Fabrea, Roldan και Farooqi(2020) διερεύνησαν την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών ως προς την πανδημία Covid-19 καθώς και τη γνώμη που είχαν ως προς την ετοιμότητα των σχολείων στα οποία υπηρετούσαν στις Φιλιππίνες. Διαπιστώθηκε πως αυτοί ήταν έτοιμοι να στραφούν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, όμως βρέθηκαν αντιμετώποι με ελλείψεις στις εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό αλλά και τις δεξιότητες που ήταν απαραίτητες για την υλοποίηση αυτής. Ο Zhang(2020) μελέτησε τις απόψεις εκπαιδευτικών σε δεκαέξι επαρχίες της Κίνας. Όπως διαπίστωσε οι συμμετέχοντες επηρεάστηκαν από τη δυσλειτουργία της τεχνολογίας και δεν ήταν έτοιμοι να ανταποκριθούν στις ανάγκες της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Ο Yang (2020) σε μελέτη με δείγμα 15.438 εκπαιδευτικών από είκοσι τρεις επαρχίες της Κίνας, κατέληξε στο συμπέρασμα πως οι εκπαιδευτικοί ανταποκρίθηκαν θετικά, παρά το γεγονός ότι διαπιστώθηκαν ελλείψεις στις δεξιότητες τις εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Αναφορικά με τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν, μεταξύ άλλων αναφέρθηκαν στην αστάθεια στη σύνδεση του διαδικτύου και τις διαδικτυακές πλατφόρμες.

Το Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης (KEMETE) της ΟΛΜΕ, πραγματοποίησε έρευνα στη χώρα μας σχετικά με τη χρήση της τηλεεκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Σε αυτή έλαβαν μέρος 4.324 εκπαιδευτικοί από όλες τις

Περιφερειακές Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας. Στο ερώτημα που αφορούσε τις δυσκολίες ως προς τη σύνδεση του διαδικτύου, την ανεπάρκεια του αριθμού των συσκευών ή τη παλαιά τεχνολογία αυτών, ποσοστό 20,1% των εκπαιδευτικών που συμμετείχε απάντησε πως δεν αντιμετώπισε «καθόλου» δυσκολίες, 16,6% «ελάχιστα», 19,4% «μέτρια», 23,8% «αρκετά» και 20,1% «πολύ» 20,1%. Αξίζει να αναφερθεί πως μόνο το 1/5 των εκπαιδευτικών υποστήριξε πως δεν αντιμετώπισε κανενός είδους ανεπάρκεια που να σχετίζεται με την υλικοτεχνική υποδομή των σχολικών μονάδων. Γίνεται λοιπόν φανερό πως υπήρχαν δυσκολίες αξιοποίησης των μέσων που διέθεταν οι σχολικές μονάδες για την υλοποίηση της τηλεεκπαίδευσης από τους εκπαιδευτικούς, αν και το Υπουργείο Παιδείας είχε δώσει σχετική οδηγία. Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων τους με τη χρήση σχετικού γραφήματος (KEMETE, 2021).

Εικόνα 2.5: Προβλήματα ανεπάρκειας υλικοτεχνικής υποδομής σχολικών μονάδων

Πηγή: KEMETE, 2021

Η ψηφιακή ανεπάρκεια όμως που χαρακτήριζε τις σχολικές μονάδες σημειώθηκε και από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, το οποίο σε ανακοίνωσή του προς αυτές στις 05/11/2020, έκανε γνωστό τον περιορισμένο βαθμό δυνατοτήτων ως

προς τη λειτουργία, που είχε η πλατφόρμα της σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης σε σχέση με τις ταχύτητες του Internet. Αυτοί γνωστοποιούσε τα παρακάτω στοιχεία:

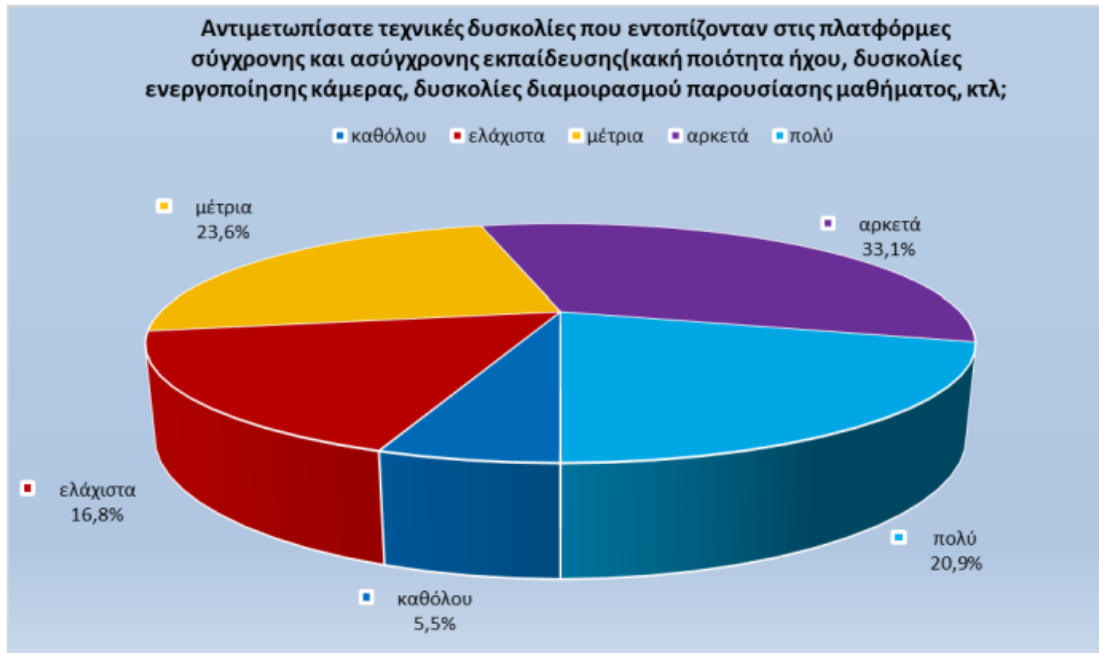
Εικόνα 2.6:: Επιτρεπόμενος αριθμός συνδέσεων την ίδια χρονική στιγμή ανά σύνδεση

Τύπος σύνδεσης με το διαδίκτυο	Επιτρεπτός Αριθμός ταυτόχρονων WebEx Meetings ανά σύνδεση
ADSL 24/1Mbps (Download/Upload)	1
VDSL 50/5 Mbps (Download/Upload)	5
VDSL 100/10 Mbps (Download/Upload)	10
Οπτική ίνα	50+

Πηγή: KEMETE, 2021

Ως προς τις τεχνικές δυσκολίες με τις οποίες βρέθηκαν αντιμέτωποι οι εκπαιδευτικοί κατά τη χρήση των πλατφόρμων της σύγχρονης και της ασύγχρονης εκπαίδευσης, ειδικότερα την ποιότητα τους ήχου, δυσκολίες χρήσης της κάμερας, διαμοιρασμού της παρουσίασης μαθήματος κ.α., από τις δηλώσεις των ίδιων προκύπτει ότι ποσοστό 5,5% αυτών δεν αντιμετώπισε καμία δυσκολία, 16,8 % σε μικρό βαθμό, 23,6% σε μέτριο βαθμό, 33,1% σε αρκετό βαθμό και τέλος, 20,9% σε μεγάλο βαθμό. Εάν συνυπολογιστεί το ποσοστό αυτών που δήλωσε σε αρκετό και μεγάλο βαθμό, διαπιστώνεται πως οι μισοί περίπου συμμετέχοντες, δηλαδή το 50,4%, βρέθηκαν αντιμέτωποι με τεχνικές δυσκολίες. Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζονται τα ποσοστά των απαντήσεων τους με τη χρήση σχετικού γραφήματος (KEMETE, 2021).

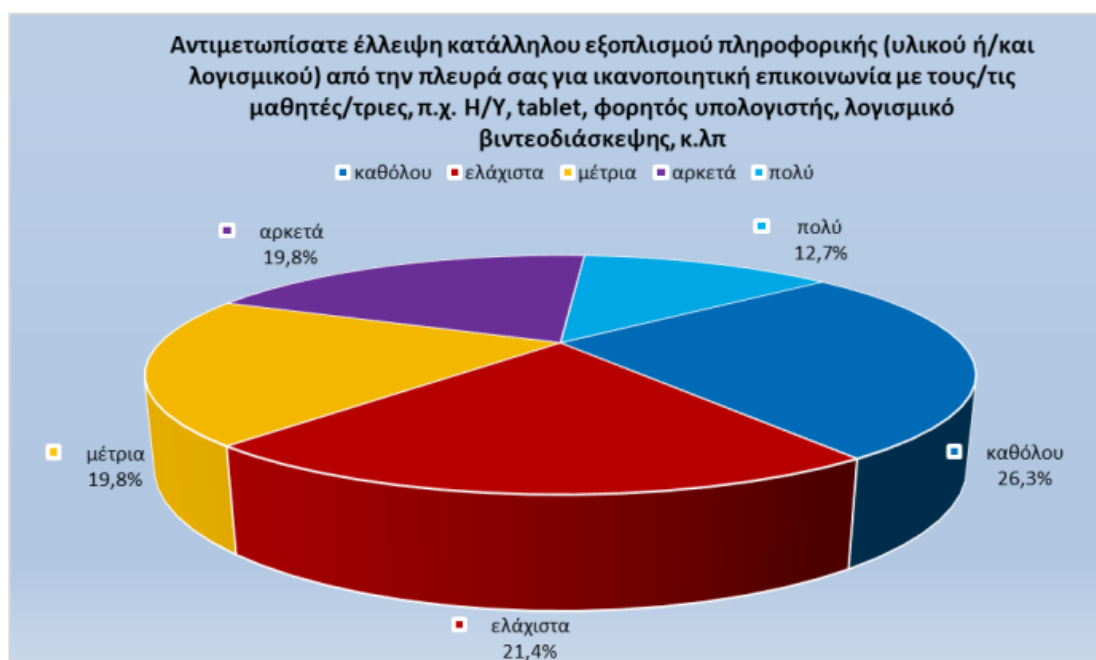
Εικόνα 2.7: Τεχνικές δυσκολίες στη σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση

Πηγή: ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Ως προς τις ελλείψεις του εξοπλισμού πληροφορικής (υλικού και/ ή λογισμικού) που συμβάλλει στην ικανοποιητική επικοινωνία με τους μαθητές, δηλαδή ηλεκτρονικός ή φορητός υπολογιστής, tablet, λογισμικό βίντεοδιάσκεψης, κ.α., ποσοστό 26,3% των εκπαιδευτικών δήλωσε «καθόλου», 21,4% «ελάχιστα», 19,8% «μέτρια», 19,8 % «αρκετά» και 12,7%«πολύ». Γίνεται αντιληπτό πως στο ερώτημα αυτό, το «καθόλου» και το «ελάχιστα» συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά, ενώ και οι δύο απαντήσεις μαζί συγκεντρώνουν ποσοστό 47,7%. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως έως τον Απρίλιο του 2021 που πραγματοποιήθηκε η συγκεκριμένη έρευνα, δεν υπήρξε καμία θεσμική πρόβλεψη για την οικονομική ενίσχυση των εκπαιδευτικών, ώστε να αποκτήσουν εξοπλισμό ή να αναβαθμίσουν αυτόν που ήδη διέθεταν. Οι εκπαιδευτικοί προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της τηλεεκπαίδευσης, κάνοντας χρήση τα μέσα και τον εξοπλισμό που οι ίδιοι διέθεταν (ΚΕΜΕΤΕ, 2021).

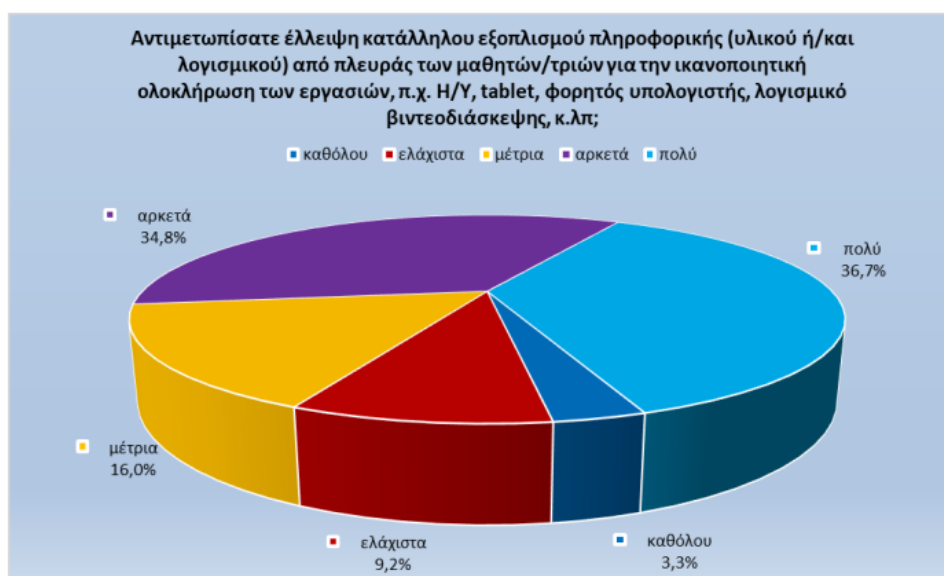
Εικόνα 2.8: Ελλείψεις εξοπλισμού πληροφορικής στους εκπαιδευτικούς

Πηγή: KEMETE, 2021

Ως προς τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί αναφορικά με την έλλειψη κατάλληλου εξοπλισμού πληροφορικής, υλικού και/ή λογισμικού, από τους μαθητές, γεγονός που επηρέαζε την ικανοποιητική ολοκλήρωση των εργασιών, από τις απαντήσεις τους διαπιστώθηκε πως ποσοστό 3,3% «καθόλου», 9,2% «ελάχιστα», 16% «μέτρια», 34,8% «αρκετά» και 36,7% «πολύ». Αξίζει να αναφερθεί πως οι απαντήσεις «πολύ» και «αρκετά» συγκεντρώνουν ποσοστό 71,5%. Αυτές αποτυπώνουν τη δυσκολία που αντιμετώπιζαν οι μαθητές να συνδεθούν, να παρακολουθήσουν αλλά και να ανταποκριθούν σε επαρκή βαθμός στις απαιτήσεις της τηλεεκπαίδευσης, εξαιτίας των ελλείψεων που αντιμετώπιζαν στον τεχνολογικό εξοπλισμό. Κατά τη πραγματοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας δεν είχε προβλεφθεί κανενός είδους ενίσχυσης του μαθητικού πληθυσμού με τεχνολογικό εξοπλισμό (KEMETE, 2021).

Εικόνα 2.9: Ελλείψεις εξοπλισμού πληροφορικής στους μαθητές

Πηγή: ΚΕΜΕΤΕ, 2021

2.4 Συμπεράσματα

Κατά την διάρκεια της πανδημίας προκειμένου να συνεχιστεί η αδιάκοπη λειτουργία των σχολικών μονάδων, το κράτος έλαβε συγκεκριμένες αποφάσεις. Καταρχάς υιοθετήθηκε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η μέθοδος αυτή, άγνωστη για την πλειονότητα των εκπαιδευτικών όχι μόνο στην Ελλάδα, ήρθε αντιμέτωπη με ελλιπή τεχνολογικό εξοπλισμό και αντίστοιχο λογισμικό με αποτέλεσμα μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην παρακολούθηση των μαθημάτων. Χαρακτηριστικές έρευνες έδειξαν πώς μεγάλο ποσοστό μαθητών και εκπαιδευτικών δεν είχαν πρόσβαση ούτε σε τεχνολογικό εξοπλισμό ούτε και σε διαθεσιμότητα δικτύου κυρίως σε απομακρυσμένες περιοχές. Ταυτόχρονα ούτε και οι σχολικές μονάδες μπορούσαν να εξυπηρετήσουν την ζήτηση σε Η/Υ και αυτό στάθηκε τροχοπέδη στην απρόσκοπτη συνέχιση των μαθημάτων.

Το παραπάνω φαινόμενο βέβαια δεν αφορούσα μονάχα την Ελλάδα αλλά και πολλές χώρες παγκοσμίως είτε σε αναπτυγμένες είτε σε αναπτυσσόμενες χώρες με εξαίρεση κάποιες σκανδιναβικές χώρες και κάποιες χώρες της Βαλτικής. Όλες όμως

προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τα ζητήματα άλλες περισσότερο αποτελεσματικά και άλλες λιγότερο.

Κεφάλαιο 3

Η σχέση μεταξύ μαθητή, υπολογιστή και εκπαιδευτικού

Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες η τεχνολογία της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου έχει εισέλθει στη ζωή μας, πολύ δυναμικά, και σε όλους τους τομείς. Στον τομέα της εκπαίδευσης ειδικότερα μετά από την πανδημία, επεκτάθηκε σε όλα τα εκπαιδευτικά επίπεδα,. Ενώ υπήρχε στην άτυπη, στην τυπική μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση , αλλά και στην τριτοβάθμια, μετά από την πανδημία του covid19, κατά τη διάρκεια όλων των μηνών του εγκλεισμού παρακολούθηση του σχολικού προγράμματος πραγματοποιήθηκε εξ ολοκλήρου δια μέσου του υπολογιστή, με την ενεργή (όσο ήταν δυνατό) εμπλοκή των εκπαιδευτικών.

Οι νεότερες γενιές ολοκλήρωσαν την πρωτοβάθμια υποχρεωτική εκπαίδευση και συνέχισαν στη δευτεροβάθμια μέσω διαδικτύου, εντός μίας εικονικής πραγματικότητας. Σε αυτό κεφάλαιο της παρούσας πτυχιακή ζμελετάμε τις επιδράσεις που είχε όλη αυτή η διαδικασία στη μάθηση αλλά και στην ψυχολογία των παιδιών και των εφήβων.

3.1 Διερεύνηση της σχέσης εφήβων μαθητών με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή

Μελέτες δείχνουν ότι η ορθή χρήση του υπολογιστή από τους εφήβους μπορεί να συμβάλλει στην εκπαιδευτική διαδικασία και να υποβοηθήσει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας τους καθώς και να αποτελέσει ένα υγιές χόμπι στον ελεύθερο χρόνο τους.

Ως μέσο εκπαίδευσης μπορεί να συμβάλλει στη διδασκαλία προάγοντας τη μάθηση και την ανάπτυξη γλωσσικών και άλλων μαθησιακών ικανοτήτων των μαθητών και των μαθητριών. Παρόλα αυτά δεν ενδείκνυται για όλα τα μαθησιακάπροβλήματα.

Το παραπάνω πλεονέκτημα όμως μετατρέπεται εύκολα σε μειονέκτημα από το φαινόμενο της «προβληματικής χρήσης του διαδικτύου», καθώς και τις σωματικές παθήσεις από την πολύωρη ενασχόληση με τον υπολογιστή, για παράδειγμα η κακή στάση του σώματος .

Οι αρχικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν αναφορικά με την επίδραση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και τη χρήση του διαδικτύου στην εκπαίδευση ως βοηθητικό εργαλείο στη μελέτη των μαθημάτων από το σπίτι τους από τους μαθητές, έβρισκαν σύμφωνους τους γονείς και τους κηδεμόνες, με τη λογική ότι ήθελαν να προσφέρουν το καλύτερο στα παιδιά τους όσον αφορά την προετοιμασία τους στα μαθήματα του σχολείου (Fouts, 2000). Δεδομένου ότι η χρήση των υπολογιστών από το εκπαιδευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό και από τους ενήμερους γονείς θεωρείται κατάλληλη για την διαδικασία της μάθησης.

Οι Ράπτης & Ράπτη στο σύγγραμμά τους «Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορικής: Ολική προσέγγιση», ορίζουν τρεις παράγοντες αλληλεπίδρασης στην εκπαίδευση: τα παιδιά, τους υπολογιστές και την επικοινωνία. Σύμφωνα με την προσέγγισή τους , η αλληλεπίδραση με τον χρήστη του υπολογιστή - μαθητή / μαθήτριά ανοίγει διευρύνει τη γνώση. Φυσικά η θετική επίδραση είναι εξαρτώμενη από την προσωπικότητα του εκάστοτε χρήστη – μαθητή και από τις προσωπικές του αναζητήσεις (Ράπτης & Ράπτη 2000).

3.2 Η επιστήμη της ψυχολογίας σχετικά με τη συμμετοχή του μαθητή στη διδασκαλία με υπολογιστή.

Τα υλικά μέσα που συμβάλλουν στην εκπαιδευτική διαδικασία , θα πρέπει να παράγουν καινούργια ερεθίσματα μάθησης, να προκαλούν τη συμμετοχή του εκπαιδευόμενου, να ενισχύουν την πρακτική άσκηση, να προσφέρουν γρήγορη ανατροφοδότηση και ενεργοποίηση της απόκρισης των μαθητών και να μπορούν να τους ανακαλεί παρελθόντες παραστάσεις μάθησης(Rowntree, 1986).

Η επιστήμη της ψυχολογίας ασχολείται με την εικόνα που δημιουργεί ο εκπαιδευόμενος με τον υπολογιστή. Δεδομένου ότι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής χρησιμοποιείται ως εκπαιδευτικό εργαλείο που συμβάλλει στην εκπαιδευτική διαδικασία, όπως είναι και τα άλλα μέσα διδασκαλίας, τότε δεν δημιουργούνται

αρνητικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τη συναισθηματική τοποθέτηση του μαθητή. Επίσης η γνωστική ψυχολογία αναφέρεται και στην οπτική του εκπαιδευόμενου, σχετικά με τη γνώση που του παρέχει ο υπολογιστής.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία ο εκπαιδευόμενος σχηματίζει παραστάσεις δια μέσου της εμπειρίας, ούτως ώστε να είναι σε θέση να ξεχωρίσει την οντότητα των πραγμάτων. Άλλωστε η εμπειρία αποτελεί βασικό μέσο δημιουργίας παραστάσεων του παιδιού που αναπτύσσεται. Επιπρόσθετα η χρήση συμβόλων για να δημιουργηθούν παραστάσεις, θεωρείται ως ένας νοητικά υψηλός τρόπος αντίληψης.

Το 1997 οι Somekh&Davis υποστήριξαν ότι τα νοητικά εργαλεία είναι τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούμε για να δημιουργήσουμε παραστάσεις με τη χρήση συμβόλων, τα οποία δημιουργούν τη θεωρία των αντικειμένων του περιβάλλοντος και αποσυνδέουν την παράσταση από την εμπειρία

Λαμβάνοντας ως δεδομένο το γεγονός ότι η τεχνολογία αποτελεί ένα ευέλικτο και προσαρμοστικό – αναλόγως των αναγκών του ατόμου- εργαλείο νόησης έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά. Ικανότητα μετατροπής συμβόλων από τον εκπαιδευόμενο και προσαρμογή του τρόπου λειτουργίας τους, ταχύτητα των διαδικασιών, καθώς επίσης παρέμβαση και αξιολόγηση των ανεκπαιδευτων ούτως ώστε να αποκτήσουν υψηλές νοητικές δραστηριότητες, δια μέσου της χρήσης των συμβόλων.

Στην αντίστοιχη περίπτωση της επιστήμης της πληροφορικής, οι ιδιότητες της δηλαδή η δυνατότητα κατασκευής προτύπων και η μέτρηση και αξιολόγηση της γνώσης, η επικοινωνία πληροφοριών και ιδεών, η ανάκτηση των πληροφοριών και ο χειρισμός τους, βοηθούν τον μαθητή και τη μαθήτριά να κατακτήσει τη θεωρία της γνώσης την οποία θα αποσυνδέσει από συγκεκριμένες παραστάσεις και να αναπτύξει κριτική σκέψη η οποία είναι βασικός στόχος της εκπαίδευσης. (Somekh & Davis,1997).

3.3 Η επιστήμη της παιδαγωγικής σχετικά με τη συμμετοχή του μαθητή στη διδασκαλία με υπολογιστή.

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελεί «ένα μετά-μέσο που επιτρέπει την επεξεργασία, αποθήκευση και διάδοση πληροφοριών κάθε μορφής, ενώ προσφέρει νέες προοπτικές επικοινωνίας και πληροφόρησης, ενσωματώνοντας τις δυνατότητες των τηλεπικοινωνιών». Σολωμονίδου (2001)

Το 1970 εισήλθαν στο χώρο της εκπαίδευσης οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών όπου έφεραν σημαντικές αλλαγές μέχρι σήμερα που παρατηρείται και η ολοκληρωτική ένταξη τους σε αυτό.

Στα αναλυτικά σχολικά προγράμματα ακολουθούνται κάποιες «οδηγίες» που αποσκοπούν στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για κάθε μάθημα.

Αρχικά ορίζεται η διδακτέα ύλη. Στη συνέχεια το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της ύλης. Ακολουθεί η επιλογή των μεθόδων διδασκαλίας και τα διδακτικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν. Στο τελικό στάδιο είναι ο έλεγχος και η αξιολόγηση δηλαδή κατά πόσο επιτευχθήκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί εξ αρχής. (Westphalen, 1982).

Σε κάθε περίπτωση η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως μέσου διδασκαλίας, επαφίεται στην κρίση του εκάστοτε εκπαιδευτικού, ο οποίος θα τον συμπεριλάβει ή όχι στο μάθημα για να επιτευχθούν οι στόχοι που θέτονται κάθε φορά. (Geisert&Futrell, 1990).

Σύμφωνα με τους Ζυγούρη και Παπαδοπούλου (2021), κατά τη διάρκεια της πανδημίας και την έναρξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα έπρεπε να προσαρμόσουν τα διδασκόμενα μαθήματα, τα προγράμματα σπουδών και τη διδακτέα ύλη, με τρόπο ώστε να παρέχονται στους μαθητές μέσω διαδικτύου ή / και άλλων τεχνολογιών επικοινωνίας. (Ζυγούρη και Παπαδοπούλου, 2021)

3.4 Διαδίκτυο και η ψυχολογική επίδραση του στον έφηβο

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του μεταβατικού σταδίου από την παιδική στην εφηβική ηλικία με κατεύθυνση προς την ενηλικίωση είναι οι σωματικές αλλαγές οι οποίες γίνονται εμφανείς εξωτερικά αλλά και οι ψυχολογικές μεταπτώσεις του εφήβου, που αρκετές φορές εξωτερικεύονται με ποικίλους τρόπους.

Παρακάτω αναφέρονται τα χαρακτηριστικά τα οποία προκύπτουν από την ονομαζόμενη «προβληματική χρήση του διαδικτύου»

Πιο συγκεκριμένα τα χαρακτηριστικά αυτά είναι:

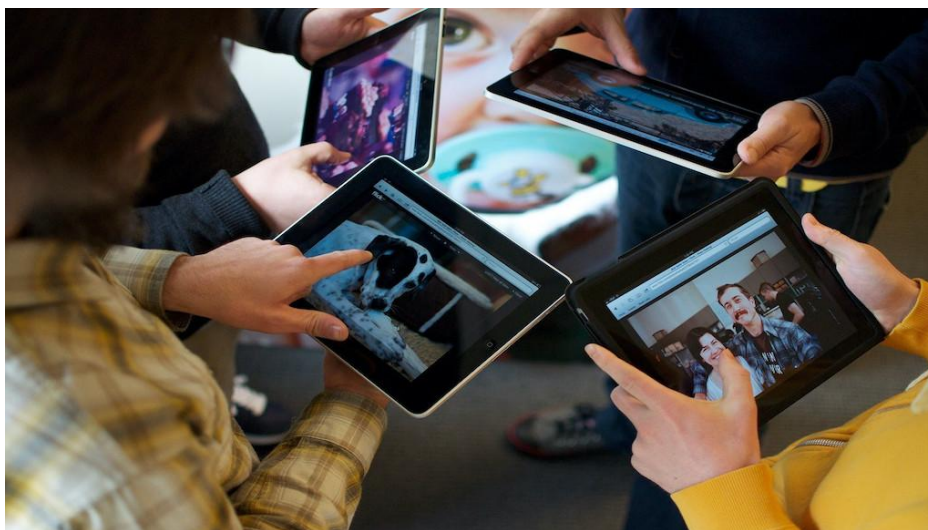
- εμμονή,
- ενοχικά συναισθήματα,
- ανάπτυξη αισθημάτων ανησυχίας, αρνητικής διάθεσης, θυμού στην προσπάθεια ελάττωσης της χρήσης,
- πολύωρη ενασχόληση στο διαδίκτυο για την απόκτηση πληρότητας,
- διακινδύνευση και απώλεια εκπαιδευτικής επιμόρφωσης και διαπροσωπικών σχέσεων, λόγω της συνεχής προσκόλλησης στο διαδίκτυο,
- συχνές ανεπιτυχείς προσπάθειες για απομάκρυνση από το διαδίκτυο ή και διακοπή της χρήσης, απόκρυψη από τους οικείους του σχετικά με τη συχνότητα χρήσης,
- χρήση του διαδικτύου ως τρόπο διαφυγής από προβληματικές καταστάσεις και
- χρήση του διαδικτύου ως αγχολυτικό και ανακούφιση από στενοχώρια,
- απόσυρση και διακοπή άλλων δραστηριοτήτων
- διαταραχές ύπνου και μείωση των ωρών ξεκούρασης

(Subrahmanyam et al, 2006; Whitlock et al, 2006).

Τα παιδιά και οι έφηβοι οι οποίοι χρησιμοποιούν τον υπολογιστή και το διαδίκτυο ως μέσο ψυχαγωγίας, ασχολούνται κυρίως με παιχνίδια τα λεγόμενα βιντεοπαιχνίδια (videogames). τα οποία παίζονται online και κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- M.M.O.R.P.G. (massivemultiplayer OnLine roleplayinggames - μαζικά, πολλαπλών παιχτών, διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων)
- R.P.G. (role playing games-παιχνίδια ρόλων).

Εικόνα 3.1: Διαδίκτυο και η ψυχολογική επίδραση του στον έφηβο

Πηγή: <https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/kosmos/diplasiastike-kata-tin-pandimia-o-chronos-chrisis-ton-othonon-apo-efivoys-stis-ipa-me-epiptoseis-stin-psychiki-toys-ygeia/>

3.5 Κυβερνο-εκφοβισμός και κυβερνο-θυματοποίηση σε παιδιά και εφήβους

Έχει παρατηρηθεί ότι ο διαδικτυακός εκφοβισμός έχει έξαρση τις τελευταίες δεκαετίες και ειδικά στα παιδιά είτε λόγω της ελλιπούς επίβλεψης από ενήλικες είτε λόγω της δυνατότητας ανωνυμίας και/ή ψευδωνυμίας, που προσφέρει το διαδίκτυο. Οι παραπάνω παράγοντες μπορεί να είναι ανασταλτικοί παράγοντες στην ορθή χρήση του διαδικτύου με αποτέλεσμα την εμφάνιση μιας παραβατικής συμπεριφοράς, η οποία δεν θα εμφανιζόταν στα φυσικά πλαίσια (Suler, 2004).

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, δείχνουν ότι περισσότερες πιθανότητες εμπλοκής σε περιστατικά διαδικτυακού εκφοβισμού έχουν οι μαθητές και οι μαθήτριες με καλές τεχνολογικές δεξιότητες που προβαίνουν εκτεταμένη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τους Ko, Yen, Liu, Huang, & Yen, (2009) τα παιδιά που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε υπερβολικό βαθμό, επιδεικνύουν επιθετική συμπεριφορά. (Kokkinos, C., & Antoniadou, N., 2013)

3.6 Σωματικές επιδράσεις της υπερβολικής χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή στον έφηβο

Εκτός όμως από τις αρνητικές ψυχολογικές επιδράσεις στην ανάπτυξη του εφήβου, οι πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή δημιουργούν αρκετά προβλήματα και στην σωματική του υγεία .

Η πολύωρη χρήση δημιουργεί καταπόνηση του μυοσκελετικού συστήματος με αποτέλεσμα την πρόκληση διαφόρων παθήσεων. Το επίπεδο της οθόνης σε σχέση με το ύψος των ματιών καθώς επίσης και η κακή στάση του σώματος δημιουργούν ή και επιδεινώνουν τα ήδη υπάρχοντα σωματικά προβλήματα, (Claytonetal, 2005; O'Brien & Marakas, 2011).

Τα περισσότερα παιδιά και οι έφηβοι κάθονται αρκετές ώρες μπροστά στον υπολογιστή χωρίς να αλλάζουν θέση, προκαλώντας υπερένταση και καταπόνηση στους μυς, καθώς επίσης και βλάβες λόγω των επαναλαμβανόμενων κινήσεων από την εμπλοκή των ίδιων αρθρώσεων και μυών.

Ορισμένα προβλήματα υγείας που προκαλούνται είναι:

- μυϊκοί πόνοι στους ώμους, στην πλάτη και στους καρπούς
- πονοκέφαλοι και πόνοι στον αυχένα
- δυσκαμψία των μυών και των αρθρώσεων
- σύνδρομο του καρπιαίου σωλήνα το οποίο οφείλεται στην πίεση και στο οίδημα που προκαλείται στο μέσο νεύρο που διαπερνά το καρπιαίο κανάλι
- τενοντίτιδα η οποία προκαλείται από φλεγμονή των τενόντων των μυών εξαιτίας των επαναλαμβανόμενων κινήσεων και την υπερβολική ένταση των μυών

(<https://www.medlook.net/%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%85%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B1/1985.html>)

3.7 Στατιστικά στοιχεία

Τα τελευταία χρόνια και εξαιτίας της ευρείας χρήσης του διαδικτύου από τα παιδιά και στα πλαίσια των μαθημάτων του σχολείου με τη χρήση της

τεχνολογίας, έχουν διεξαχθεί αρκετές έρευνες οι οποίες σχετίζονται με την καθημερινή χρήση του διαδικτύου αλλά και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει.

Το 2004 στη Νορβηγία πραγματοποιήθηκε μία έρευνα σχετικά με το διαδικτυακό εθισμό σε δείγμα 3.237 εφήβων με βάση το φύλο, ηλικίας 12 - 18 χρονών, σε ποσοστό 51% αγόρια και 49% κορίτσια εκ των οποίων 1,98% κρίθηκε ως εθισμένοι χρήστες, και συγκεκριμένα το 2,42% ήταν αγόρια και το 1,51% ήταν κορίτσια

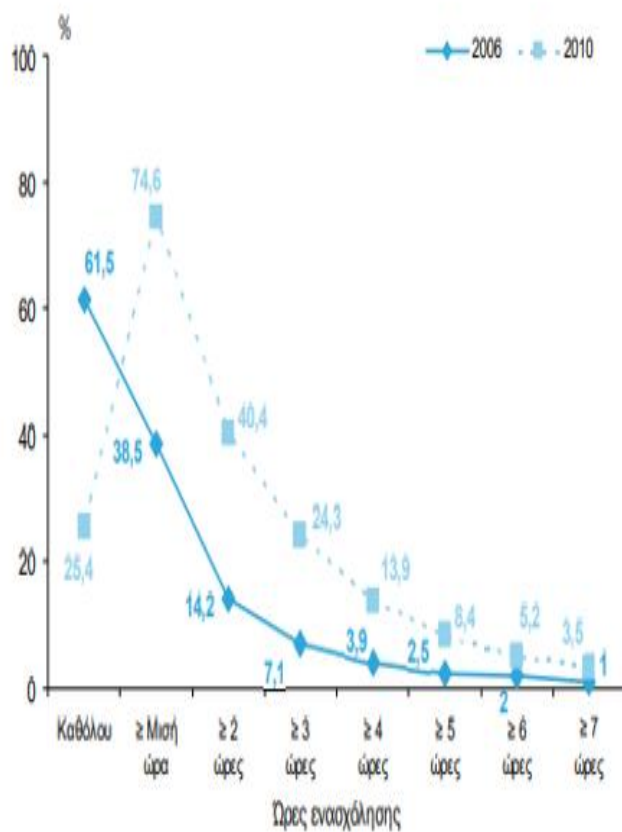
Όσον αφορά τις εφαρμογές που χρησιμοποιούνται περισσότερο τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας είναι τα ακόλουθα:

- σε ποσοστό 31,9%οι συμμετέχοντες ασχολούνταν με την αποστολή και τη λήψη ηλεκτρονικών μηνυμάτων
- σε ποσοστό 15,5%ήταν η διαδικτυακή ανάγνωση εφημερίδων και περιοδικών
- σε ποσοστό 11,7% συμμετείχαν σε δωμάτια συζητήσεων και ομάδες συνομιλιών
- και τέλος σε ποσοστό 11%τα διαδικτυακά παιχνίδια (Johansson & Gotestam, 2004).

Με βάση Πανελλήνιά έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το ΕΠΠΨΥ Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας το 2010:

- 24,3 των εφήβων ασχολείται για τουλάχιστον 3 ώρες καθημερινά από Δευτέρα έως και Παρασκευή με τον Η/Υ και το ιντερνέτ

Γράφημα 3.1: Διάρκεια ενασχόλησης των εφήβων με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή τις καθημερινές, διαχρονικά (%)

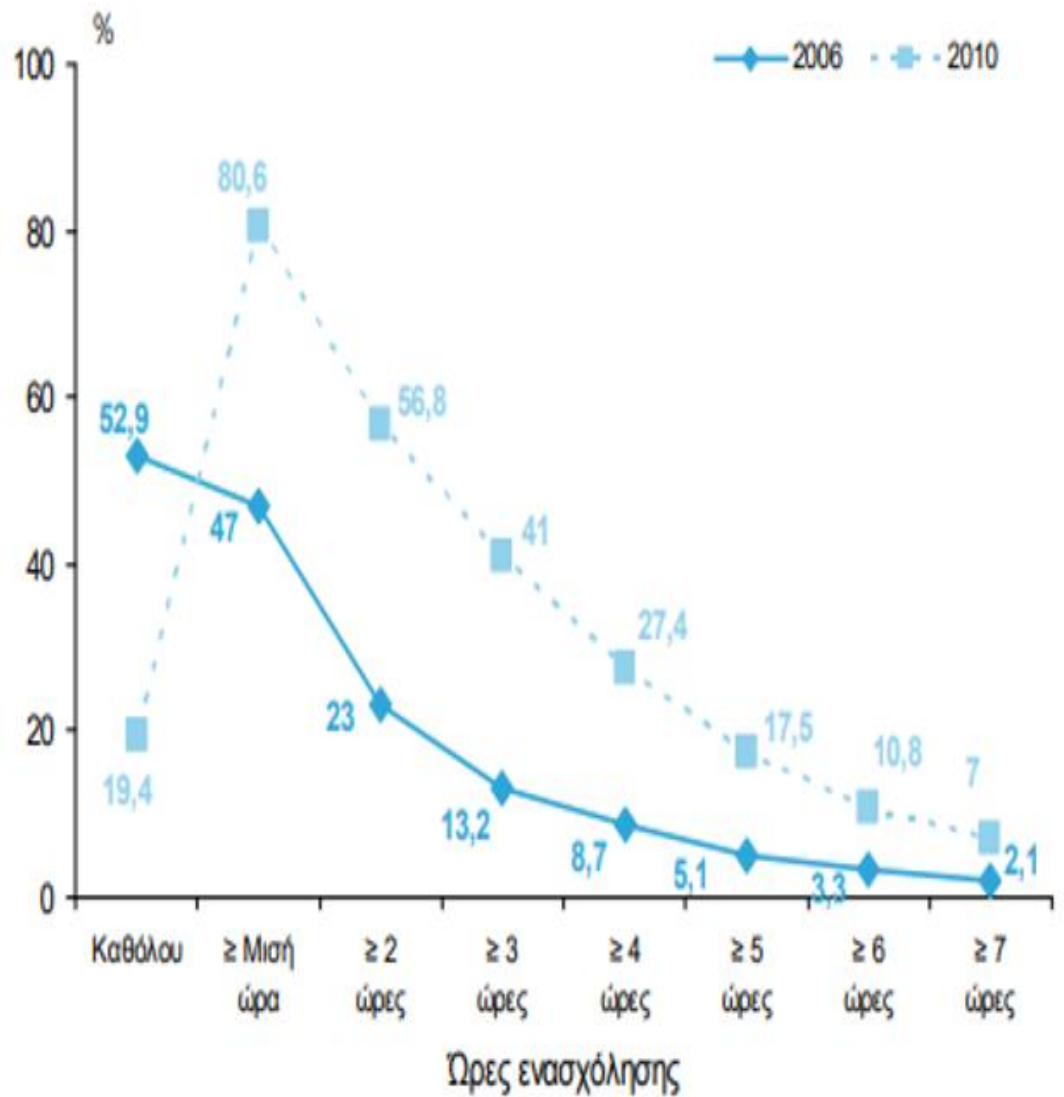

Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

- 41% των εφήβων ασχολείται με τον Η/Υ και το ιντερνέτ τα σαββατοκύριακα, δηλαδή σχεδόν το διπλάσιο

Γράφημα 3.2: Διάρκεια ενασχόλησης των εφήβων με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή το σαββατοκύριακο, διαχρονικά (%)

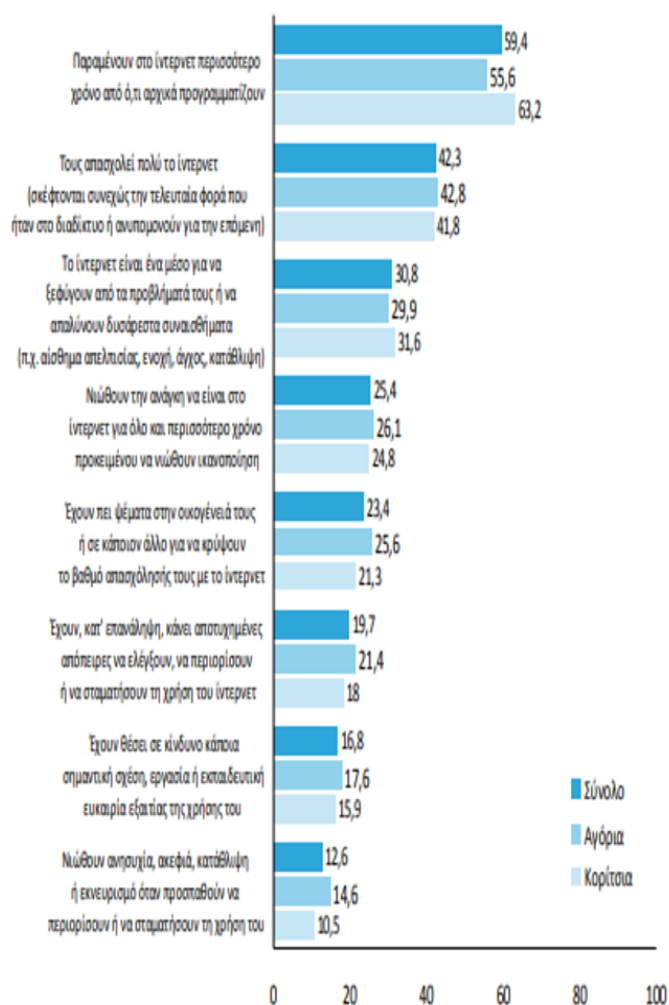

Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

- Από 5,7% σε 21,7% από το 2006 έως το 2010 αντίστοιχα έχει τετραπλασιαστεί ο αριθμός των εφήβων που ασχολούνται με τον Η/Υ και το ιντερνέτ για τουλάχιστον 3 ώρες καθημερινά
- Ποσοστό 15,5% ηλικίας 15 ετών εμφανίζει συμπεριφορές εξάρτησης από τη χρήση του ιντερνέτ

Γράφημα 3.3: Καταστάσεις οι οποίες σχετίζονται με την εξάρτηση από το διαδίκτυο στους εφήβους, στο σύνολο και ανά φύλο (%)

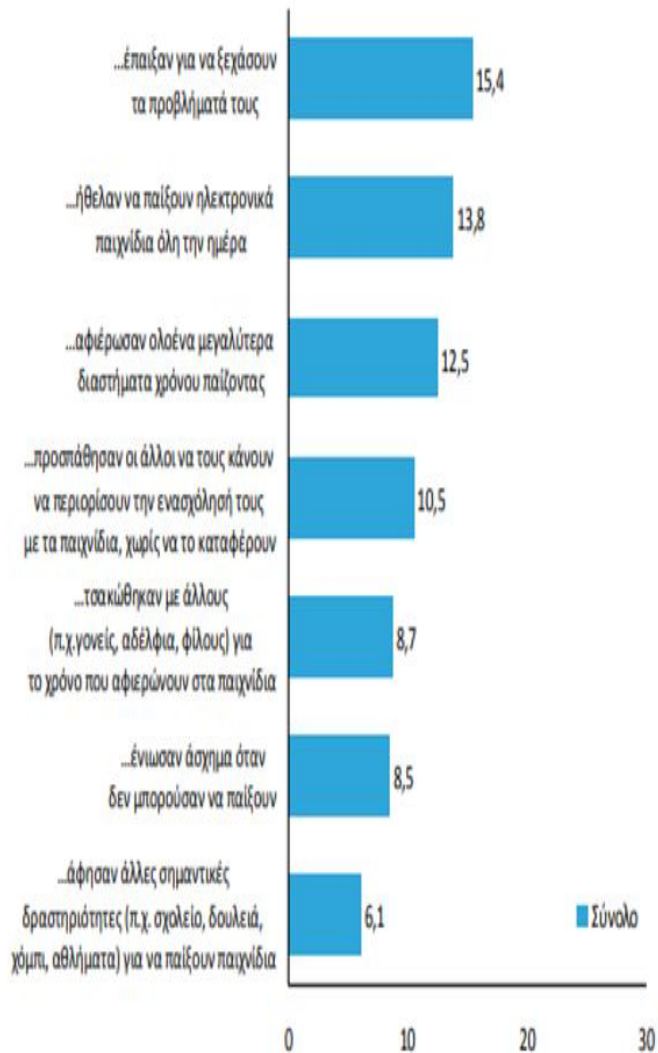

Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

- Ποσοστό 5,5% του συνόλου των εφήβων αναφέρουν συμπτώματα εξάρτησης από τα ηλεκτρονικά παιχνίδια

Γράφημα 3.4: Έφηβοι που παίζουν συχνά ηλεκτρονικά παιχνίδια

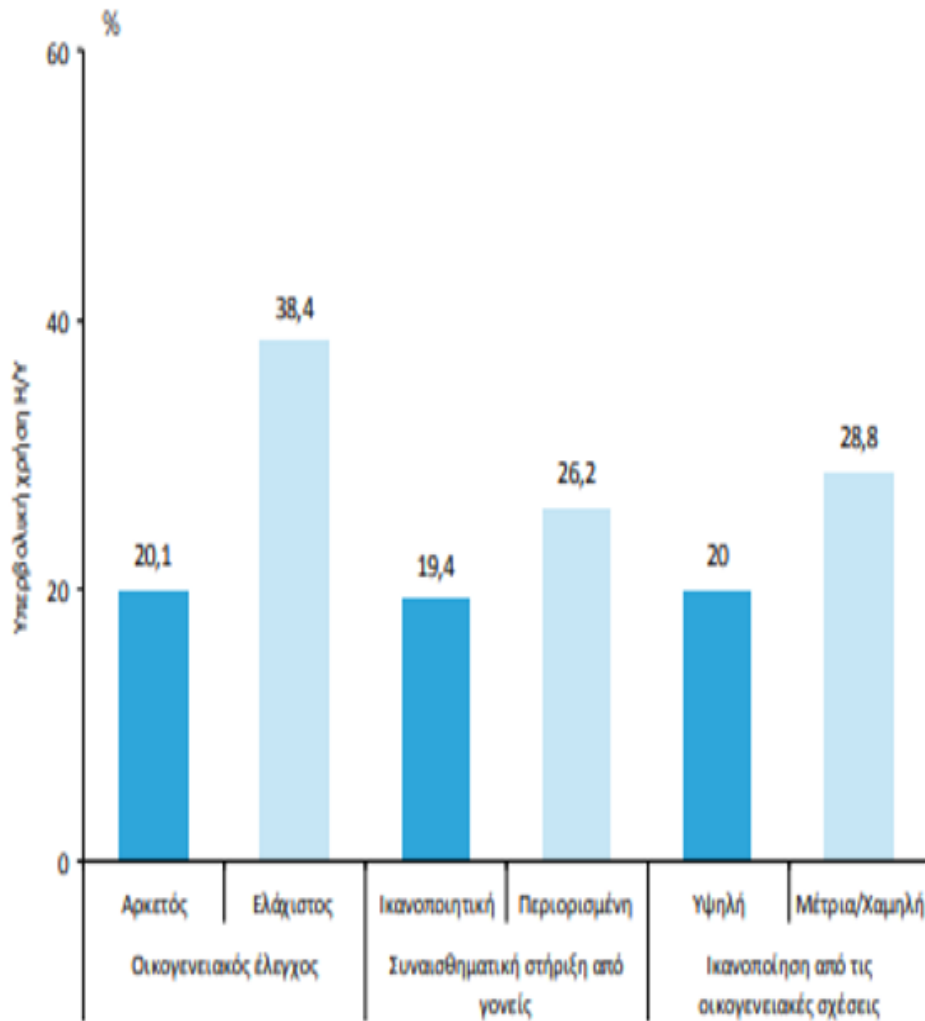

Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

- 28,8% χρησιμοποιούν σε υπερβολικό βαθμό το ίντερνετ με μέτρια ή χαμηλή ικανοποίηση από τις ενδοοικογενειακές σχέσεις, σε αντίθεση με το 20% των εφήβων που νιώθουν πολύ ικανοποιημένοι από τις σχέσεις με την οικογένεια τους

Γράφημα 3.5: Έφηβοι οι οποίοι κάνουν υπερβολική χρήση του ηλεκτρονική υπολογιστή ως προς τις οικογενειακές τους σχέσεις (%)

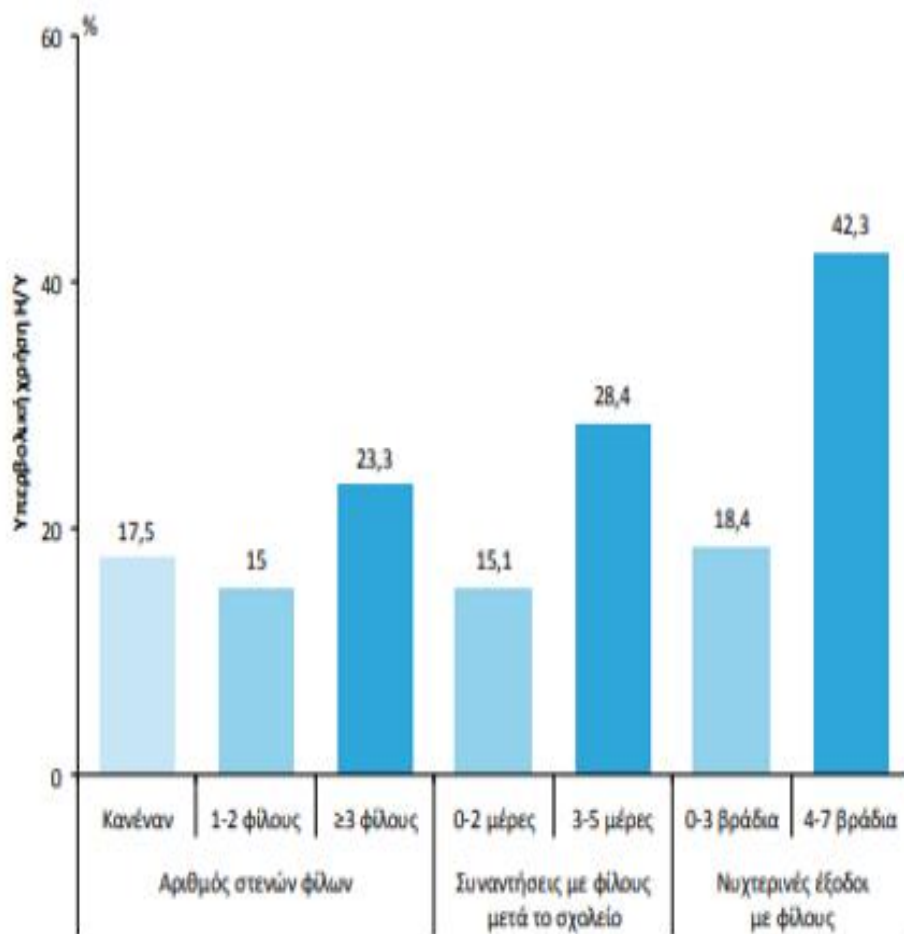
Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

- 23,3% των εφήβων που έχουν τουλάχιστον 3 στενούς φίλους κάνει υπερβολική χρήση του Η/Υ συγκριτικά με όσους αναφέρουν μόνο 1-2 με ποσοστό 15%

Γράφημα3.6: Έφηβοι που κάνουν υπερβολική χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως προς τον αριθμό των φίλων που έχουν και τη συχνότητα συναντήσεων μαζί τους

%

Πηγή:

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

(Κοκκέβη Α., Ξανθάκη Μ., Φωτίου Α., Καναβού Ε. (2011))

Επίσης το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του ΙΤΕ το 2018 πραγματοποίησε μια έρευνα για τη χρήση του διαδικτύου σε 14.000 μαθητές και μαθήτριες προεφηβικής και εφηβικής ηλικίας (10-17 ετών), η οποία έδειξε τα παρακάτω:

- ο 41% των μαθητών από τους ερωτηθέντες ξεκίνησε να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο σε ηλικία 7-8 χρονών

- 26% των ερωτηθέντων ξεκίνησε τη χρήση του διαδικτύου σε ηλικία 9-10 χρονών
- 20% των μαθητών από τους ερωτηθέντες δήλωσε ότι άρχισε να ασχολείται με το διαδίκτυο σε ηλικία 4-6 χρονών
- 12% των ερωτηθέντων ξεκίνησε να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο σε ηλικία 11-12 χρονών.

Παράλληλα η συγκεκριμένη έρευνα έδειξε ότι ο κύριος τρόπος πρόσβασης και σύνδεσης των μαθητών και των μαθητριών στο διαδίκτυο είναι το κινητό τους τηλέφωνο σε ποσοστό 73%.

Άλλα συμπεράσματα από την παραπάνω έρευνα είναι ότι το 34% των ερωτηθέντων μαθητών και μαθητριών κάνει υπερβολική χρήση του διαδικτύου, γεγονός που έχει αρνητικό αντίκτυπο σε άλλες καθημερινές δραστηριότητες και ασχολίες καθώς επίσης ότι οι διαδικτυακές δραστηριότητες τους αφορούν περισσότερο σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, παρακολούθηση βίντεο και διαδικτυακά παιχνίδια. (<https://saferinternet4kids.gr/pressnewsletter/researchresults/>)

3.8 Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του διαδικτύου είναι απαραίτητη στην εκπαίδευση και δρα υποστηρικτικά στις διαδικασίες μάθησης και διδασκαλίας.

Η διαδικασία της μάθησης και η απόκτηση γνώσεων, η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η διασκέδαση, είναι από τα θετικά στοιχεία που προσφέρει το διαδίκτυο.

Η σωστή, συνετή και επιτηρούμενη χρήση του διαδικτύου προσφέρει στους μαθητές και τις μαθήτριες ένα επικοινωνιακό πλεονέκτημα, επιτρέποντας την κατανομή μεγάλου όγκου πληροφοριών, γεγονός που βοηθάει σε μια πιο σφαιρική κατανόηση των πραγμάτων.

Από την άλλη πλευρά, η αλόγιστη μη επιβλεπομένη χρήση του επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα με καταστροφικές συνέπειες για τους χρήστες, παιδιά και ενήλικες.

Στην περίπτωση που η χρήση του διαδικτύου γίνεται σε υπερβολικό βαθμό , ελλοχεύουν πολλά προβλήματα σε ατομικό επίπεδο – ψυχολογικά και σωματικά, στις διαπροσωπικές σχέσεις – οικογένεια και συνομήλικοι καθώς επίσης και εκπαιδευτικά ζητήματα. (Καραπέτσας, Καραπέτσας, Ζυγούρης, & Φώτης, 2015)

Κεφάλαιο 4

Πρωτογενής Ποσοτική Έρευνα σε γονείς και σε κηδεμόνες

Εισαγωγή

Σε μία επιστημονική εργασία, εκτός από την βιβλιογραφία, κρίνεται ορθότερο να υπάρχει πρωτογενή ποιοτική ή / και πρωτογενή ποσοτική έρευνα ή / και πρωτογενή μεικτή έρευνα, ούτως ώστε να διεξαχθούν καλύτερα συμπεράσματα . Είναι πολύ σημαντικό ο ερευνητής / η ερευνήτρια ή οι ερευνητές που απασχολούνται με τη συγγραφή μίας επιστημονικής εργασίας να έχουν διεξάγει και δική τους έρευνα, πρωτογενή , για να απαντήσουν σε θέματα αλλά και να ανακαλύψουν γενικές αρχές και να διατυπώσουν θεωρίες, έχοντας ως στόχο την καλύτερη αποτύπωση του ζητήματος που μελετούν.

Για τις ανάγκες της παρούσας πτυχιακής θεωρήθηκε αντικειμενικά ορθότερο να διεξαχθούν δύο πρωτογενής έρευνες, μία ποιοτική και μία ποσοτική, αποσκοπώντας στην πληρέστερη κάλυψη του εξεταζόμενου ζητήματος και στην παρουσίαση όλων των οπτικών.

Στο παρόν κεφάλαιο και αποσκοπώντας στην ολιστική κατανόηση των επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης κατά τη μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας, παρουσιάζονται όλα τα στάδια της έρευνας και τα συμπεράσματα που διεξήχθησαν από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων .

Στην παρούσα πρωτογενή έρευνα απευθυνθήκαμε στους γονείς των μαθητών και των μαθητριών καθώς τους αφορούσε άμεσα το συγκεκριμένο ζήτημα λαμβάνοντας υπόψη μας ότι καθ' όλη τη διάρκεια της πανδημίας και της τήλε εκπαίδευσης συμμετείχαν παρέχοντας ουσιαστική βοήθεια στα παιδιά τους.

4.1 Ποσοτική έρευνα

Η παρούσα πρωτογενή έρευνα θα μπορούσε να λάβει δύο χαρακτηρισμούς, δειγματοληπτική και με ανάλυση περιεχομένου. Δειγματοληπτική επειδή η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω του ερωτηματολογίου που δημιουργήσαμε για αυτό το

σκοπό. Η ανάλυση περιεχομένου αφορά την ανάλυση των απαντήσεων στις ερωτήσεις ανάπτυξης του ερωτηματολογίου και ποσοτικοποίησης του περιεχομένου τους και στη συνέχεια τοποθέτησης του σε συγκεκριμένες κατηγορίες με συστηματικό τρόπο. Η ανάλυση περιεχομένου εφαρμόζεται σε πολλές μορφές επικοινωνίας.

4.2 Εργαλείο έρευνας

Σύμφωνα με τον Goundar, η μεθοδολογία έρευνας περιέχει σχεδιασμό, συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Αποσκοπεί στο να μας πληροφορήσει για τους λόγους της έρευνας, τον ορισμό του ερευνητικού ζητήματος, ποια δεδομένα έχουν συλλεχθεί και για ποιο λόγο χρησιμοποιήθηκε η συγκεκριμένη τεχνική.. (Goundar, 2012)

Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, ένα έντυπο στο οποίο σημειώνονται οι απαντήσεις ή / και οι αντιδράσεις του ερωτηθέντος (Bell, 1997).

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί το πιο διαδομένο μεθοδολογικό εργαλείο της εκπαιδευτικής και κοινωνικής έρευνας και αποσκοπεί στη μέτρηση στάσεων, γνωμών και αντιλήψεων.

Στη συγκεκριμένη πρωτογενή έρευνα το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε αμέσως από τους συμμετέχοντες, χωρίς καθοδήγηση ή επιπλέον επεξηγήσεις από τους διενεργούντες της έρευνας. Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η μείωση του «θορύβου» της αμφίδρομης επικοινωνίας.

4.3 Χρονική περίοδος και δείγμα της έρευνας

Στην παρούσα ποσοτική έρευνα το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε το Νοέμβριο του 2022 με τη βοήθεια του επιβλέποντα καθηγητή της πτυχιακής εργασίας και ξεκίνησε να αποστέλλεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) και μέσω πλατφόρμας κοινωνικής δικτύωσης (messenger) στους γονείς και στους κηδεμόνες των μαθητών και των μαθητριών της Α και Β Γυμνασίου, που φοιτούν στα γυμνάσια του νομού Λασιθίου.

4.4 Περιγραφή ερευνητικού εργαλείου: Ερωτηματολόγιο

Σύμφωνα με τον Σιώμκο και τον Μαύρο (2008), η δημιουργία και η χρήση ερωτηματολογίου, στα πλαίσια μιας έρευνας, αποτελεί τη βέλτιστη επιλογή σε περίπτωση που οι πόροι είναι περιορισμένοι και ταυτόχρονα προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα όλων όσων συμμετέχουν.

Ο σχεδιασμός του έγινε στις φόρμες Google, λόγω της προγενέστερης εμπειρίας και γνώσης που υπάρχει από τη δημιουργία και άλλων ερωτηματολογίων σε έρευνες.

Στην αρχή του ερωτηματολογίου αναγράφεται ο τίτλος και ο σκοπός της έρευνας, καθώς επίσης αναφέρονται και τα ονόματα των εμπλεκομένων. Πιο συγκεκριμένα υπάρχει ένας πρόλογος ο οποίος αναφέρει ποιους αφορά η έρευνα και τους λόγους που είναι σημαντικό να συμμετέχουν δια μέσου των απαντήσεων τους.

Ακολουθούν οι ερωτήσεις, οι οποίες είναι απλές και εύκολες στην κατανόηση, ανεξάρτητα από το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων. Υπάρχουν ερωτήσεις κλειστής επιλογής οι οποίες καλούν τους συμμετέχοντες να διαλέξουν ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες επιλογές που τους ταιριάζουν καλύτερα. Παράλληλα το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας περιλαμβάνει και ανοιχτές ερωτήσεις οι οποίες δεν περιέχουν επιλογές για να διαλέξουν οι συμμετέχοντες. Αντίθετα, καλούνται να γράψουν μόνοι τους αυτό που πιστεύουν ότι τους εκφράζει καλύτερα σε ελεύθερο λόγο.

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελείται από 22 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τέσσερις πρώτες αφορούν δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο και γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή).

Ακολουθούν δεκατρείς κλειστές ερωτήσεις με συγκεκριμένες απαντήσεις, που αφορούν τις ώρες μελέτης των μαθητών, αν υπήρχε υποστηρικτική μορφή διδασκαλίας πριν από την πανδημία, τις περιπτώσεις ύπαρξης διαγνωσμένων μαθησιακών δυσκολιών, το είδος της συσκευής που χρησιμοποιήθηκε για την παρακολούθηση των μαθημάτων, τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν, αν υπήρχε ενημέρωση για τη χρήση της πλατφόρμας και επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς για την πρόοδο των μαθητών. Επίσης αν ήταν παρόντες οι γονείς στα μαθήματα, το

βαθμό συμμετοχής του μαθητή στο μάθημα, αν άρεσε στον γονέα ή στον κηδεμόνα αυτή η μορφή εκπαίδευσης, τι θέματα ενδεχομένως αντιμετώπισε και τι θα άλλαζε.

Τέλος πέντε ανοιχτές ερωτήσεις ανάπτυξης σχετικά με το τι άρεσε ή δεν άρεσε περισσότερο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, τι άρεσε στο μαθητή ή στη μαθήτριά, ποιες είναι οι σκέψεις των ερωτωμένων για την εξ αποστάσεως διδασκαλία και προτάσεις βελτίωσης αυτής της μορφής εκπαίδευσης.

Το ερωτηματολόγιο βρίσκεται στα παραρτήματα της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

4.5 Ερωτήσεις στην έρευνα σχετικά με τις μαθησιακές δυσκολίες και την εξ αποστάσεως διδασκαλία

Σύμφωνα με τον Bateman (1965): «παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες είναι εκείνα που παρουσιάζουν μια παιδαγωγικά σημαντική διακύμανση ανάμεσα στο νοητικό τους δυναμικό και στο πραγματικό επίπεδο επίδοσης, η οποία συνδέεται με βασικές διαταραχές στη μαθησιακή διαδικασία. Οι διαταραχές αυτές μπορεί να οφείλονται, όχι όμως απαραίτητα, σε εμφανή δυσλειτουργία του Κεντρικού Νευρικού Συστήματος. Δεν μπορεί να αποδοθούν δευτερογενώς σε νοητική καθυστέρηση, εκπαιδευτική ή πολιτισμική αποστέρηση, σοβαρές συναισθηματικές διαταραχές ή αισθητηριακές βλάβες».

Παρά το γεγονός ότι ως μαθησιακές δυσκολίες χαρακτηρίζονται η δυσλεξία, η ΔΕΠΥ και άλλες διαταραχές του λόγου και της ομιλίας, πολύ συχνά στη χώρα μας η έννοια των μαθησιακών δυσκολιών χρησιμοποιείται λανθασμένα για να χαρακτηρίσει μαθητές και μαθήτριες με ειδικές ανάγκες (παιδιών με κινητικά προβλήματα ή προβλήματα ακοής ή / και όρασης). Αυτό θα μπορούσε να αλλάξει και να χρησιμοποιηθεί ο όρος «Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες» (Ε.Μ.Δ.) (Αγαλιώτης, 2012).

Ο λόγος που συμπεριλάβαμε δύο ερωτήσεις σχετικά με το βαρυσήμαντο και επίκαιρο θέμα των μαθησιακών δυσκολιών στο παρόν ερωτηματολόγιο είναι επειδή θα αποτελούσε τεράστια παράληψη από μέρους μίας τέτοιας έρευνας να μην συμπεριληφθούν.

Αρκετοί πλέον μαθητές και μαθήτριες που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν ανάλογα ζητήματα, έχουν διαγνωστεί από επίσημο φορέα και λαμβάνουν την ανάλογη αντιμετώπιση, η οποία αναγράφεται στην επίσημη διάγνωση τους.

Σύμφωνα με τους KimberlyCoy & Hirschmann (2014), οι μαθητές και οι μαθήτριες από το νηπιαγωγείο μέχρι και την ΣΤ' Δημοτικού που είναι αντιμετώπι με μαθησιακές δυσκολίες, έχουν αντιξοότητες στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και παρακολούθηση των μαθημάτων τους χωρίς βοήθεια.

Άλλωστε το 2020 με την κήρυξη της πανδημίας Covid19, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, δήλωσε ότι τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες αναμένεται να επηρεαστούν αρνητικά σε μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά με τα παιδιά που δεν αντιμετώπιζαν μαθησιακές δυσκολίες, καθώς μειώθηκαν πάρα πολύ οι υποστηρικτικές ενέργειες που παρέχονταν στη δια ζώσης εκπαίδευση, όπως παράλληλη στήριξη, ψυχολόγοι και λογοθεραπευτές (Petrettoetal., 2020). Οι μαθησιακές δυσκολίες αποτελούν ξεχωριστή μελέτη περίπτωσης, δηλαδή απαιτείται περισσότερη μελέτη και έρευνα αποκλειστικά για αυτή την εξαιρετικά σημαντική περίπτωση.

4.6 Δυσκολίες κατά τη σύνταξη και την αποστολή του ερωτηματολογίου

Για την ορθή σύνταξη του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε εκτενή έρευνα και μελέτη σε παρόμοιες έρευνες που έχουν γίνει κατά το παρελθόν από πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Όσον αφορά την αποστολή των ερωτηματολογίων, έγινε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αφού πρωτίστως πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τους ερωτηθέντες και παρότρυνση στο να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

Πέρα από το γεγονός ότι δεν απάντησαν αρκετοί από τους οποίους εστάλη το ερωτηματολόγιο, δεν αντιμετωπίσαμε κάποιο άλλο ζήτημα. Απλά οι αρχικές μας προσδοκίες ήταν να υπάρχει μεγαλύτερο δείγμα.

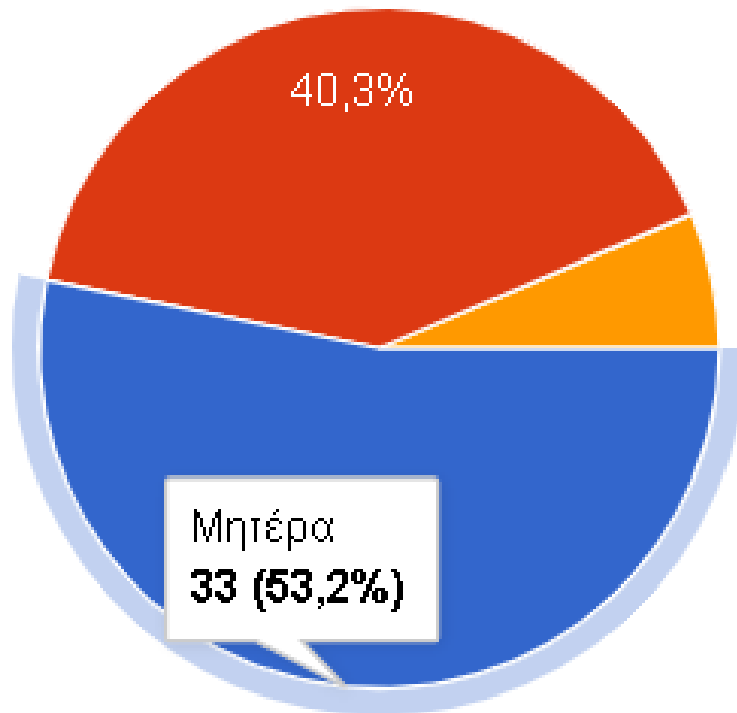
4.7 Περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων

Αρχικά πραγματοποιείται ανάλυση του προφίλ των 62 γονέων και των κηδεμόνων που συμμετείχαν στην παρούσα, πρωτογενή έρευνα, όπως αυτό προκύπτει από τις τέσσερις πρώτες ερωτήσεις του παρόντος ερωτηματολογίου.

Για τον προσδιορισμό του προφίλ ζητήθηκε να απαντηθεί από ποιον ή από ποια απαντάται το ερωτηματολόγιο, δηλαδή ποια είναι η ιδιότητα του / της, η ηλικία του / της, το επίπεδο της εκπαίδευσης το οποίο έχει ολοκληρώσει και τέλος αλλά πολύ σημαντικό αν έχει βασική γνώση χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Ξεκινώντας από τον προσδιορισμό του γονικού ρόλου ή του κηδεμόνα που αποκρίθηκε, όπως προκύπτει από την πρώτη ερώτηση, οι μητέρες απάντησαν σε ποσοστό 53,2% δηλαδή 33 συμμετέχουσες, έναντι των 25 πατέρων που απάντησαν σε ποσοστό 40,3% . Το εναπομείναντα 6,5% που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, είχε διαφορετικό είδος συγγένειας με τους μαθητές και με τις μαθήτριες, για παράδειγμα παππούς, γιαγιά, θείος, θεία, μεγαλύτερος αδερφός ή μεγαλύτερη αδερφή.

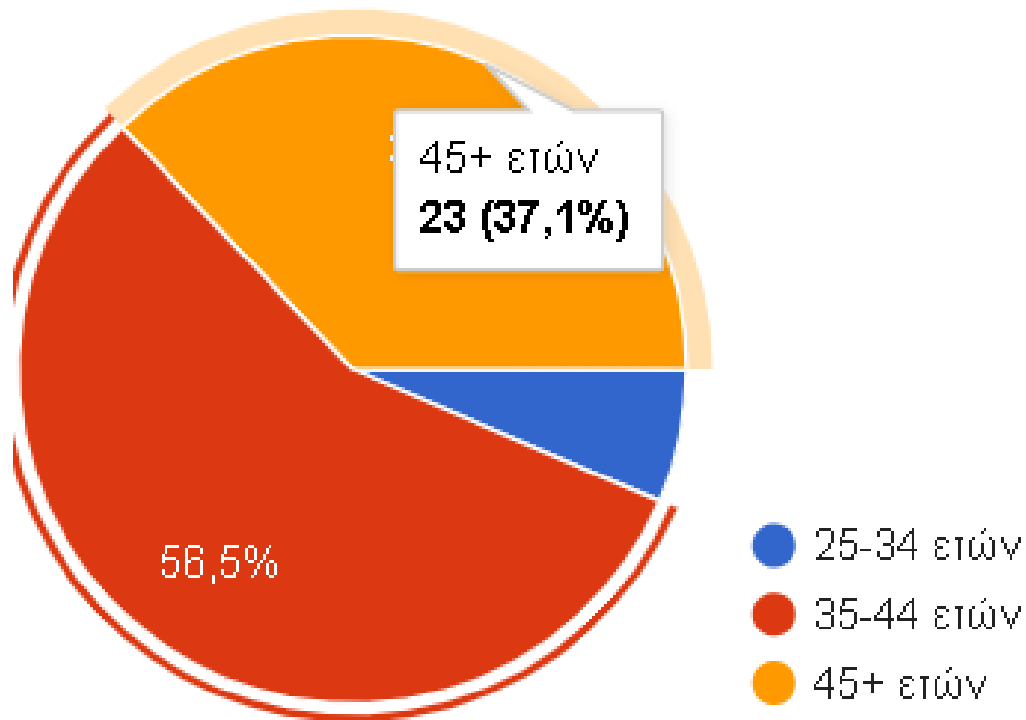
Διάγραμμα 4.1: Ποιος / ποια συμπληρώνει το ερωτηματολόγιο / ο ρόλος των ερωτηθέντων

Στη δεύτερη ερώτηση του ερωτηματολογίου που αναφέρεται στη ηλικιακή ομάδα των ερωτώμενων υπήρχε η επιλογή μεταξύ τριών ηλικιακών ομάδων:

- 25-34 ετών που απάντησαν 4 δηλαδή 6,5% που ήταν και το χαμηλότερο ποσοστό,
- 34-44 ετών στην οποία ανήκε και το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων 56,5% δηλαδή 35 άτομα και ακολουθούν
- οι 45 και άνω με ποσοστό 37,1% ή αλλιώς 23 άτομα.

Διάγραμμα 4.2: Η ηλικιακή ομάδα

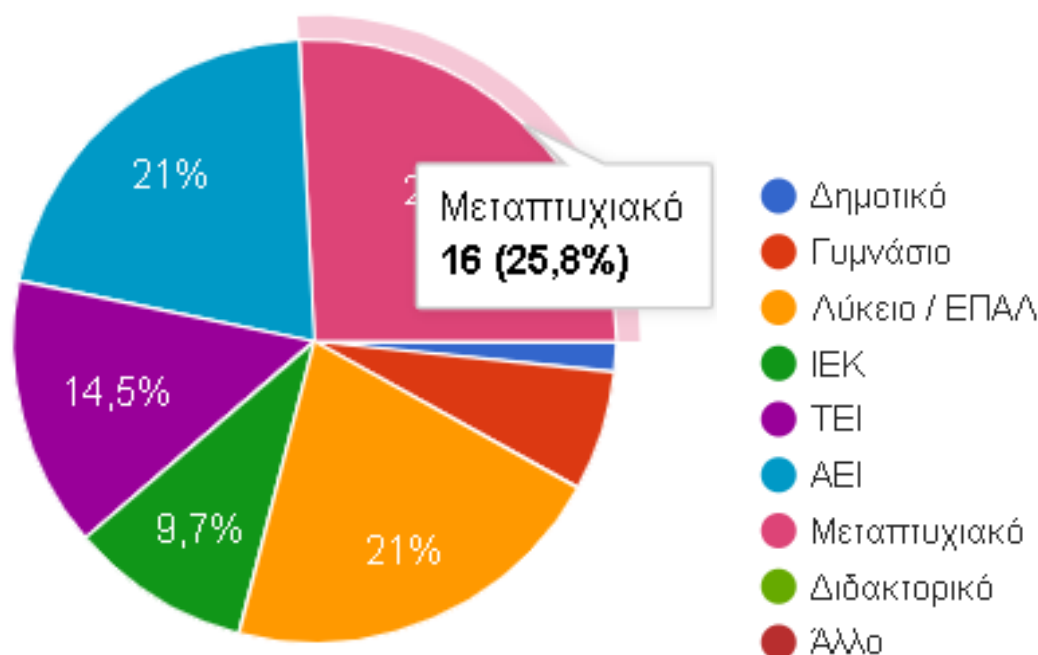
Στην ερώτηση 3 για το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα, οι 16 από τους 62 απάντησαν ότι είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (ποσοστό 25,8%. Ακολουθούν με ίδιο ποσοστό που είναι 21% οι απόφοιτοι ΑΕΙ Ανώτερου και Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος και οι απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού και ΕΠΑΛ) με το ίδιο ποσοστό 21%, δηλαδή απάντησαν 13 απόφοιτοι / απόφοιτες ΑΕΙ και 13 απόφοιτοι/ απόφοιτες Λυκείου.

Σε ποσοστό 14,5%, δηλαδή 9 άτομα είναι απόφοιτοι ΤΕΙ Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και σε ποσοστό 9,7% (6 άτομα) είναι απόφοιτοι ΙΕΚ (Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης).

Ακολουθώς το 6,5% έχουν ολοκληρώσει το Γυμνάσιο (δηλαδή 4 άτομα) και τέλος το 1,6% απόφοιτος / απόφοιτη Δημοτικού σχολείου. Επομένως απόφοιτοι της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Δημοτικό και Γυμνάσιο) είναι οι 5 ερωτηθέντες με ποσοστό 8, 1%. Επίσης κανείς / καμία από τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα

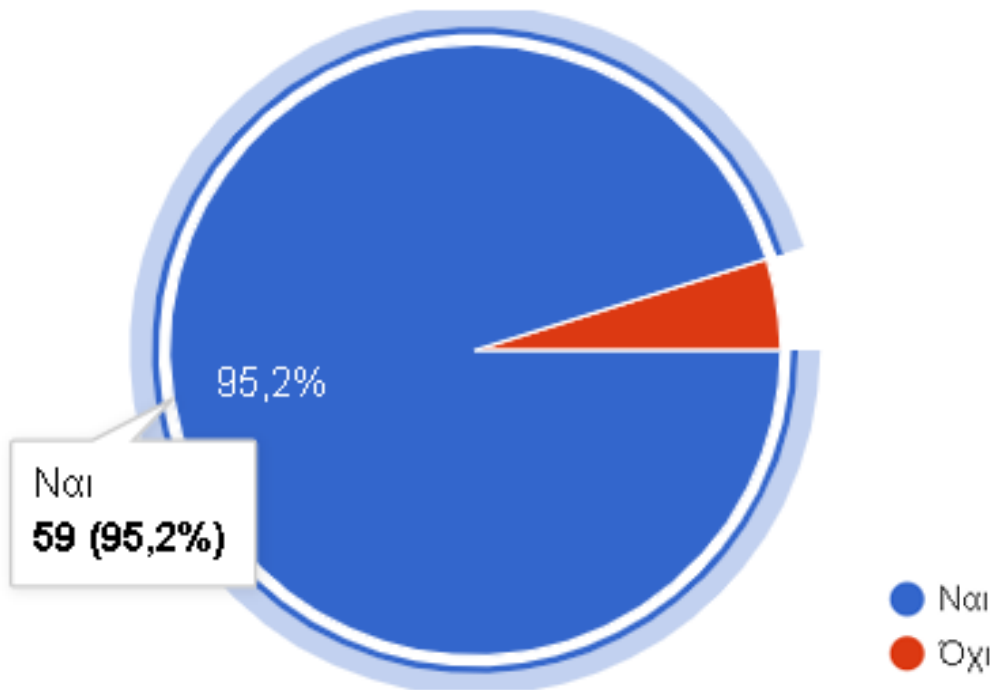
δεν επέλεξε την επιλογή «Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος» καθώς επίσης και την επιλογή «Άλλο»

Διάγραμμα 4.3: Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτώμενων

Στην τελευταία ερώτηση που σκιαγραφεί τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και αφορά η γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, όπως ήταν αναμενόμενο το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι γνωρίζει να χειρίζεται ηλεκτρονικό υπολογιστή έναντι ενός πολύ μικρού ποσοστού της τάξης του 4,8% , δηλαδή 3 στα 62 άτομα, που δεν είναι εξοικειωμένο με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Πιο συγκεκριμένα το 95,2% δηλαδή 59 άτομα γνωρίζουν να χειρίζονται ηλεκτρονικό υπολογιστή. Σε συνέχεια της ερώτησης που προηγείται η οποία αναφέρεται στο μορφωτικό επίπεδο των ερωτώμενων, οι απαντήσεις που δείχνουν τη γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, ουσιαστικά ήταν αναμενόμενες δεδομένου ότι σε όλα τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διδάσκεται και χρησιμοποιείται ο υπολογιστής.

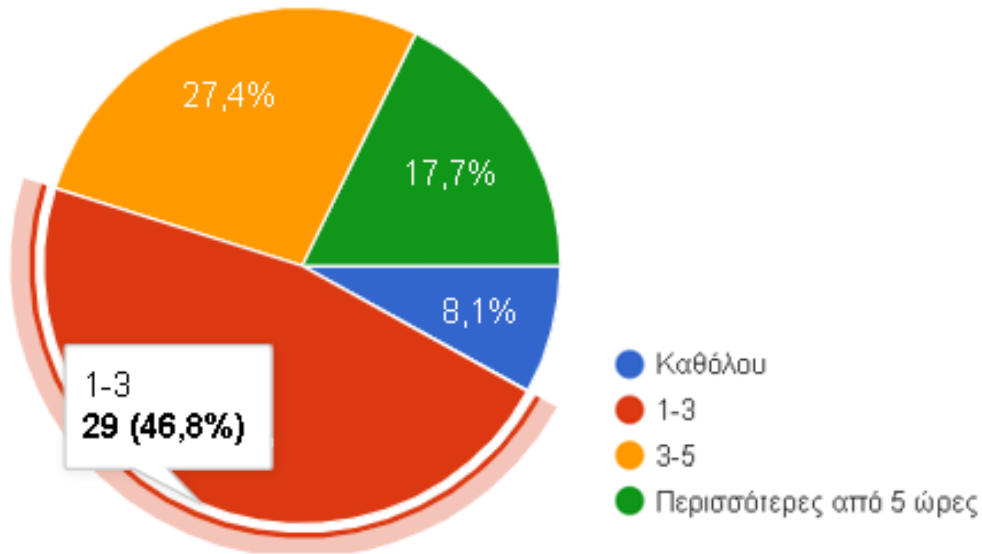
Διάγραμμα 4.4: Γνώση ηλεκτρονικού υπολογιστή

Μετά από την καταγραφή των δημογραφικών χαρακτηριστικών , ακολουθούν οι ερωτήσεις που σχετίζονται με τις ώρες μελής των μαθητών, την υποστηρικτική διδασκαλία, τις τυχόν διαγνωσμένες μαθησιακές δυσκολίες,

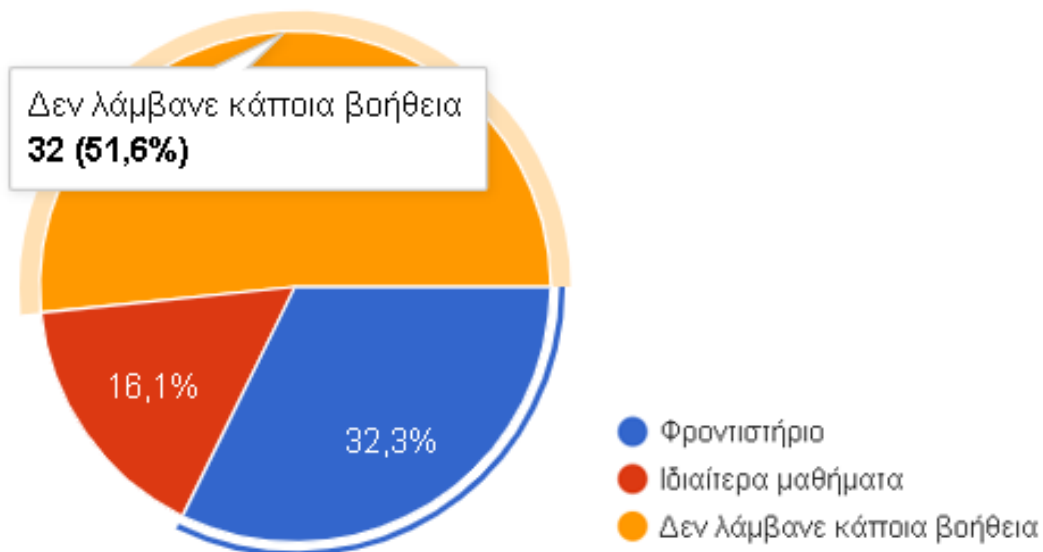
Στην ερώτηση πέντε πόσες ώρες μελετούσε ο μαθητή / η μαθήτρια τα μαθήματα του σχολείου την εβδομάδα Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι επιλογές ήταν: καθόλου, από μία έως τρεις ώρες, από τρεις έως πέντε ώρες και περισσότερες από πέντε ώρες. Οι περισσότεροι / περισσότερες (29 άτομα) απάντησαν από μία έως τρεις ώρες (ποσοστό 46,8%). Ακολουθούν 17 απαντήσεις από τρεις έως πέντε ώρες σε ποσοστό 27,4% και 11 απαντήσεις στην επιλογή περισσότερες από πέντε ώρες μελέτης ημερησίως με ποσοστό 17,7% . Τέλος στην επιλογή « Καθόλου» υπήρξαν 5 απαντήσεις με ποσοστό 8,1%.

Διάγραμμα 4.5: Ώρες μελέτης καθημερινά κατά τη διάρκεια της πανδημίας

Στην έκτη ερώτηση σχετικά με το αν ο μαθητής / η μαθήτρια λάμβανε κάποια μορφή υποστηρικτικής διδασκαλίας πριν από την πανδημία, οι περισσότεροι / περισσότερες απάντησαν αρνητικά και συγκεκριμένα 32 άτομα με ποσοστό 51,6%. Οι μαθητές και οι μαθήτριες που έκανα μαθήματα σε φροντιστήρια πριν από την πανδημία είναι 20 (32,3%) και τέλος όσοι και όσοες έκαναν ιδιαίτερα ήταν 10 μαθητές και μαθήτριες (10,1%).

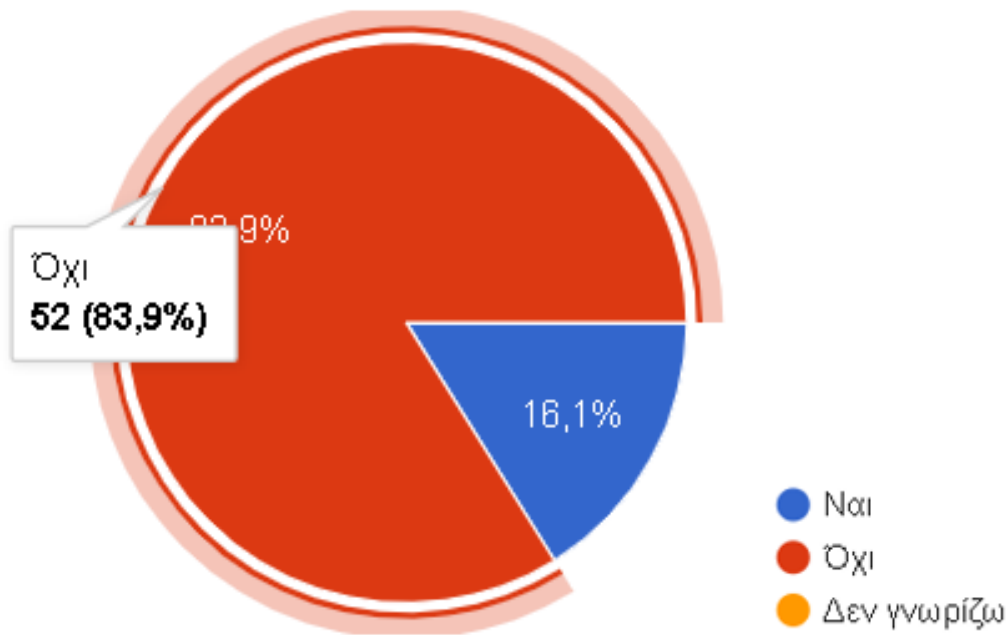
Διάγραμμα 4. 6: Υποστηρικτική διδασκαλία πριν από την πανδημία.

Στην ερώτηση επτά που αφορούσε τον εντοπισμό μαθησιακής δυσκολίας διαγνωσμένης από φορέα, υπήρχαν τρεις επιλογές : θετικά απάντηση, αρνητική και «Δεν γνωρίζω», λάβαμε στο μεγαλύτερο ποσοστό 83,9% (52 άτομα) αρνητική απάντηση, ότι δηλαδή δεν υπήρχε μαθησιακή δυσκολία διαγνωσμένη από φορέα και μόνο το 16,1% (10 άτομα) απάντησε ότι όντως υπήρχε διαγνωσμένη μαθησιακή δυσκολία. Η επιλογή «Δεν γνωρίζω» δεν επιλέχθηκε από κανένα γονέα ή κηδεμόνα. Είναι σημαντικό να διευκρινίσουμε ότι ο επίσημος φορέας για τη διάγνωση μαθησιακών δυσκολιών στη χώρα μας είναι το ΚΕΔΑΣΥ ονομασία του πρώην ΚΕΔΥ. Επίσης δόθηκαν σε όλους τους γονείς και τους κηδεμόνες οδηγίες σχετικά με τι είναι και ποιες είναι οι μαθησιακές δυσκολίες. Στις συζητήσεις – συνεντεύξεις που είχαμε μαζί τους διαπιστώσαμε ότι αρκετοί είχαν μία άρνηση στο να δεχθούν ότι το παιδί τους έπρεπε να εξεταστεί από επίσημο φορέα, έπειτα από την παρότρυνση των εκπαιδευτικών που του έκαναν μάθημα, καθώς είχαν εντοπίσει κάποια ζητήματα. Επομένως η απάντηση « Όχι» δεν είναι πλήρως αληθής, καθώς ουσιαστικά μετά από την παρότρυνση των εκπαιδευτικών για εξέταση και άρνηση των γονέων για εξέταση, η ορθότερη απάντηση θα ήταν « Ναι» ή « Δεν γνωρίζω» . Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχει προκατάληψη και έλλειψη γνώσης όσον αφορά τις μαθησιακές δυσκολίες. Ο γονέας θεωρεί ότι το παιδί του θα στιγματιστεί, όποτε δεν το αποδέχεται.

Από την άλλη πλευρά, κατά το παρελθόν υπήρξε ένα «κύμα» θετικών διαγνώσεων μαθησιακών δυσκολιών οι οποίες δεν προ έκυπταν από πουθενά, επειδή είχε επικρατήσει η άποψη ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες με μαθησιακές δυσκολίες αντιμετωπίζονται με επιείκεια και μπορούν εισαχθούν ευκολότερα στο Πανεπιστήμιο. Γεγονός είναι πάντως ότι δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση προς τους γονείς και τους κηδεμόνες για το τι είναι οι μαθησιακές δυσκολίες και το πως μπορούν να αντιμετωπιστούν με θετικό αντίκτυπο προς τους μαθητές και τις μαθήτριες.

Διάγραμμα 4.7: Διαγνωσμένη μαθησιακή δυσκολία από φορέα

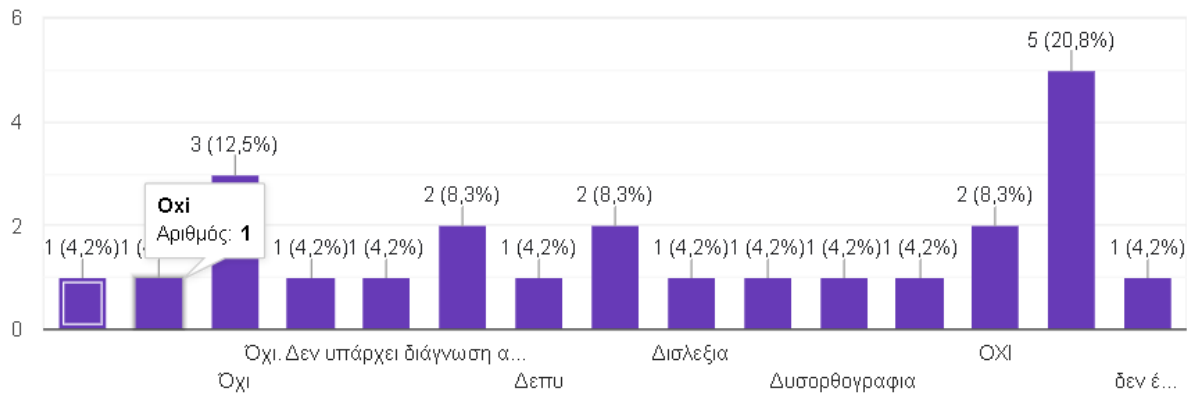
Ακολουθεί η όγδοη ερώτηση η οποία δεν είναι υποχρεωτικό να απαντηθεί καθώς πρόκειται για προέκταση της προηγούμενης ερώτησης σχετικά με την ύπαρξη διαγνωσμένων μαθησιακών δυσκολιών. Πιο συγκεκριμένα, όσοι και όσες απάντησαν θετικά στην έβδομη ερώτηση έπρεπε να αναφερθούν συγκεκριμένα στο είδος / ονομασία της μαθησιακής δυσκολίας που αντιμετώπιζε ο μαθητής / η μαθήτρια.

Οι απαντήσεις που λάβαμε αφορούν τρία είδη μαθησιακών δυσκολιών αλλά και συνδυασμού αυτών.

Πιο συγκεκριμένα:

- 5 μαθητές ή / και μαθήτριες (20,8%) με ΔΕΠΥ – Διάσπαση Ελλειμματικής Προσοχής/ Υπερκινητικότητα,
- 2 μαθητές ή / και μαθήτριες (8,4%) με δυσλεξία
- 1 μαθητής ή μαθήτρια (ποσοστό 4,2%) με δυσορθογραφία
- 1 μαθητής ή μαθήτρια (ποσοστό 4,2%) με δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία και ΔΕΠΥ

Διάγραμμα 4.8: Μαθησιακές δυσκολίες

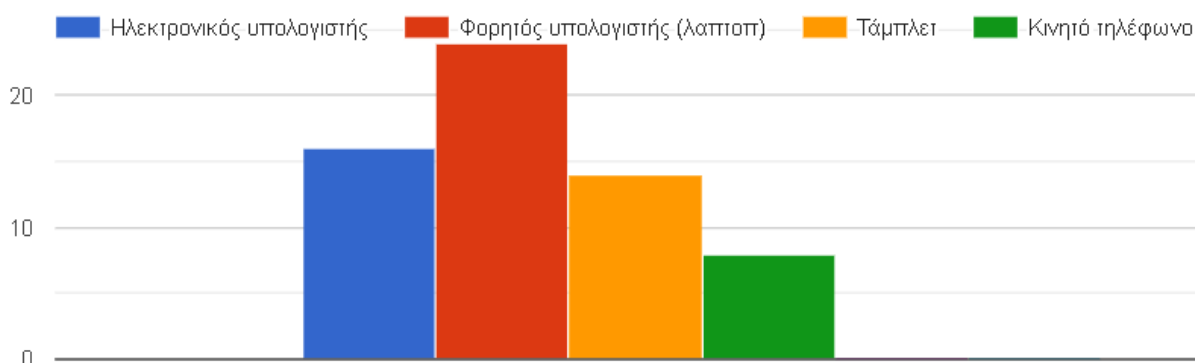

Στη συνέχεια ακολουθούν ερωτήσεις που αφορούν ζητήματα τεχνολογίας και χρήσης των τεχνολογιών, καθώς είναι αναπόσπαστο μέρος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα οι ερωτήσεις από την 9 έως και την έντεκα, αναφέρονται στις συσκευές που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές και οι μαθήτριες, στις τεχνικές δυσκολίες που τυχόν αντιμετώπισαν και στο αν υπήρχε καθοδήγηση σχετικά με τη χρήση της πλατφόρμας.

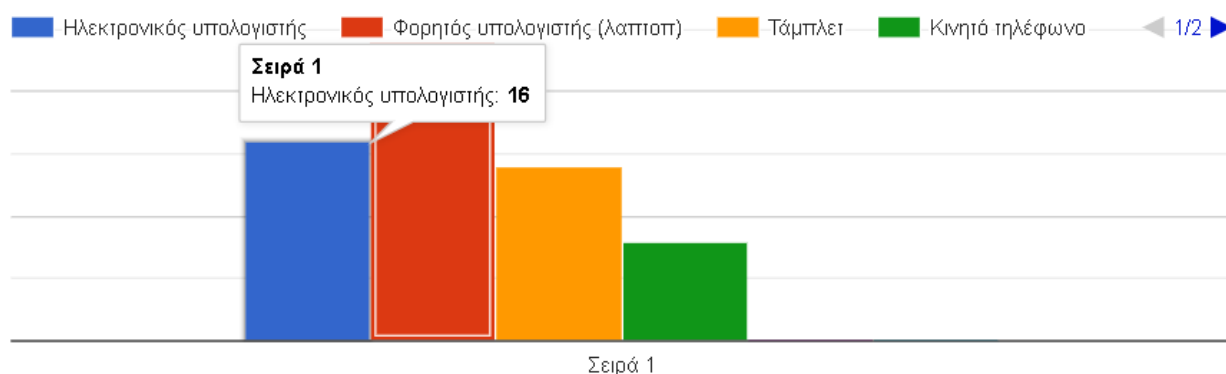
Αναλυτικότερα στο ένατο ερώτημα, κατά την έναρξη της πανδημίας ποια συσκευή χρησιμοποιούσε ο μαθητής / η μαθήτρια για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση:

- 24 απάντησαν φορητό υπολογιστή,
- 16 σταθερό ηλεκτρονικό υπολογιστή,
- 14 τάμπλετ και
- 8 κινητό τηλέφωνο.

Διάγραμμα 4.9 : Συσκευή για την παρακολούθηση των μαθημάτων

Διάγραμμα 4.9.1 : Συσκευή για την παρακολούθηση των μαθημάτων

Στην ερώτηση δέκα για τα προβλήματα τεχνικής φύσης που αντιμετώπισαν, οι περισσότεροι / περισσότερες εστίασαν στην κακή σύνδεση στο διαδίκτυο (28 απαντήσεις), στα προβλήματα που είχε η πλατφόρμα εκπαίδευσης 19 άτομα, σε αδυναμία σύνδεσης στο διαδίκτυο 4 άτομα,

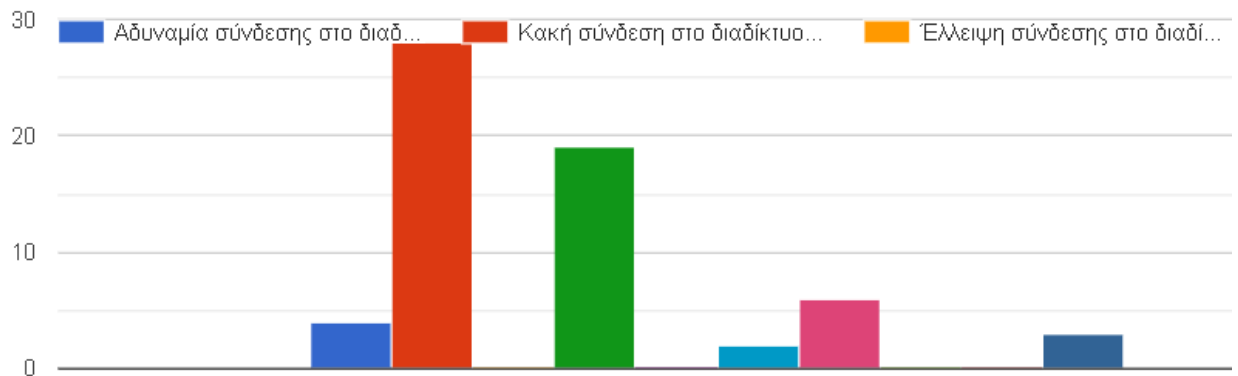
Επίσης όσον αφορά την ώρα του μαθήματος 4 άτομα δήλωσαν ότι ήταν ακατάλληλη. Τα μαθήματος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λάμβαναν χώρα τις πρωινές ώρες, ενώ της πρωτοβάθμιας από το μεσημέρι και μετά λόγω προβλημάτων υπερφόρτωσης της πλατφόρμας, σύμφωνα με δηλώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης από το Υπουργείο.

Σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας 3 άτομα δήλωσαν ότι το μάθημα ήταν αδιάφορο και 6 άτομα αδυναμία συγκέντρωσης στο μάθημα, κάτι το οποίο σχετίζεται και με τις μαθησιακές δυσκολίες.

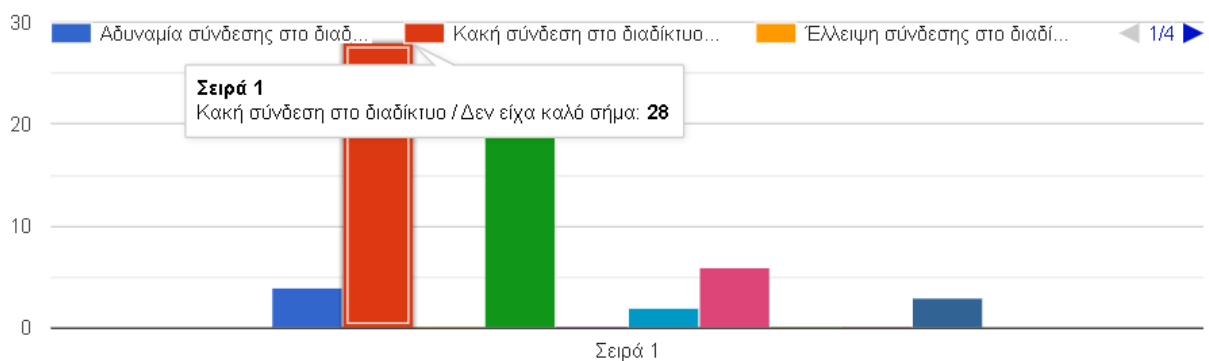
Δεν επιλέχθηκαν από κανένα οι παρακάτω απαντήσεις οι οποίες υπήρχαν ως επιλογή:

- Έλλειψη γνώσεων σχετικά με το χειρισμό της συσκευής
- Έλλειψη κατάλληλου χώρου μέσα στο σπίτι για μελέτη
- Δεν υπήρχε ησυχία στο σπίτι

Διάγραμμα 4.10: Τεχνικά προβλήματα

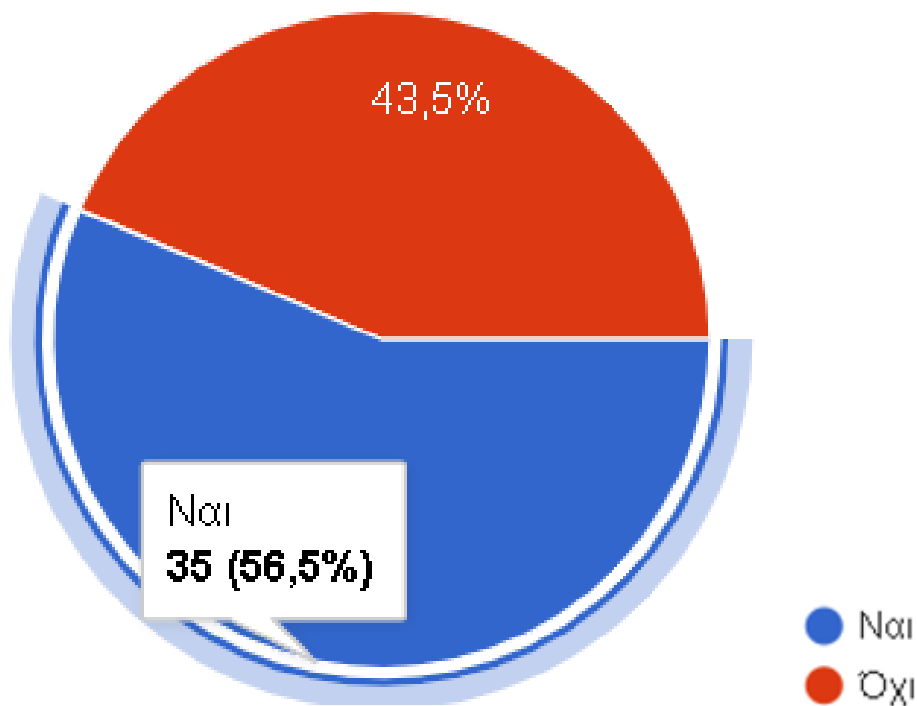
Διάγραμμα 4.10. 1: Τεχνικά προβλήματα

Στην ερώτηση έντεκα για το εάν ενημέρωση για το πως χρησιμοποιείται η εκπαιδευτική πλατφόρμα οι περισσότεροι / περισσότερες με ποσοστό 56,5% απάντησαν θετικά, ενώ το υπόλοιπο 43,5% που απάντησε αρνητικά.

Οφείλουμε όμως να παρατηρήσουμε ότι το ποσοστό που απάντησε όχι δεν είναι ένα αμελητέο νούμερο δεδομένου ότι αφορά 27 από τα 62 άτομα.

Διάγραμμα 4.11: Ενημέρωση για το χειρισμό της πλατφόρμας

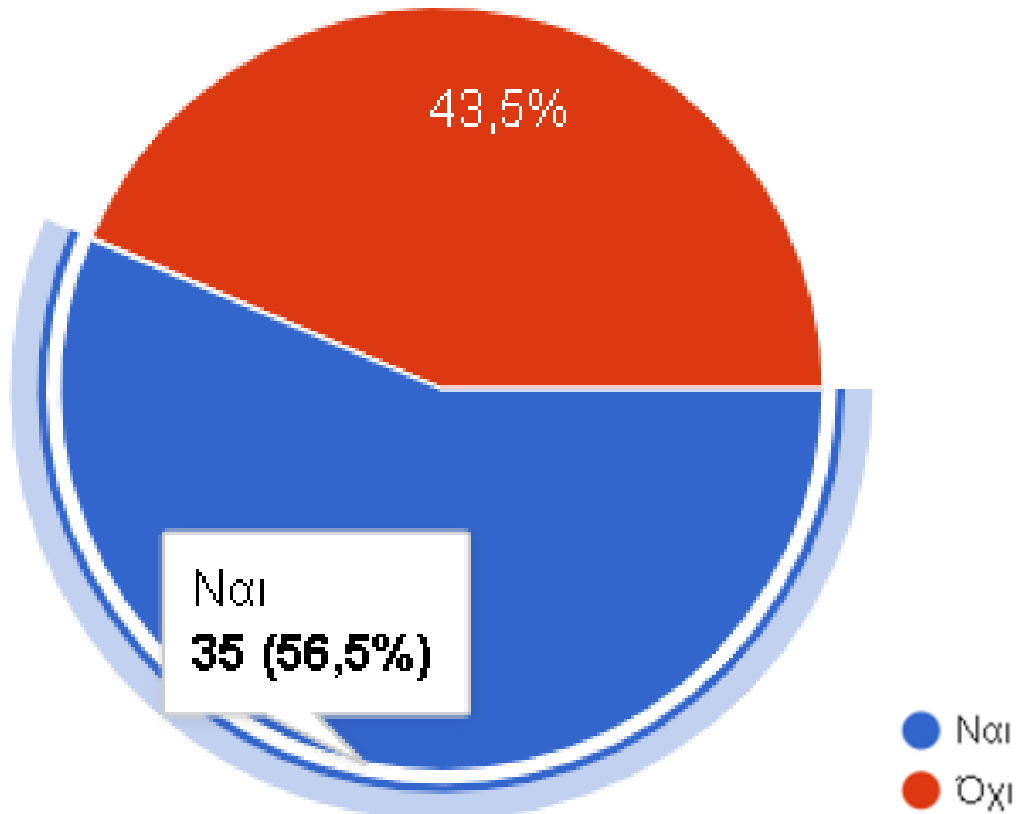

Στα ερωτήματα που ακολουθούν γίνεται καταγραφή των αποτελεσμάτων γύρω από την πορεία και την πρόοδο των μαθητών και των μαθητριών και τη συνεργασία μεταξύ γονέα και εκπαιδευτικού. Επίσης στην παρουσία των γονέων στο χώρο του μαθήματος και στο βαθμό συμμετοχής του παιδιού κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Στη δωδέκατη ερώτηση σχετικά με το αν υπήρχε επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων μέσω της πλατφόρμας ή τηλεφωνικά, σχετικά με θέματα που προέκυπταν ή για την πορεία και την πρόοδο του παιδιού, οι απαντήσεις που δόθηκαν είναι στα ίδια ακριβώς ποσοστά της προηγούμενης ερώτησης 11 η οποία αφορούσε την ύπαρξη ενημέρωσης σχετικά με τη λειτουργία της πλατφόρμας.

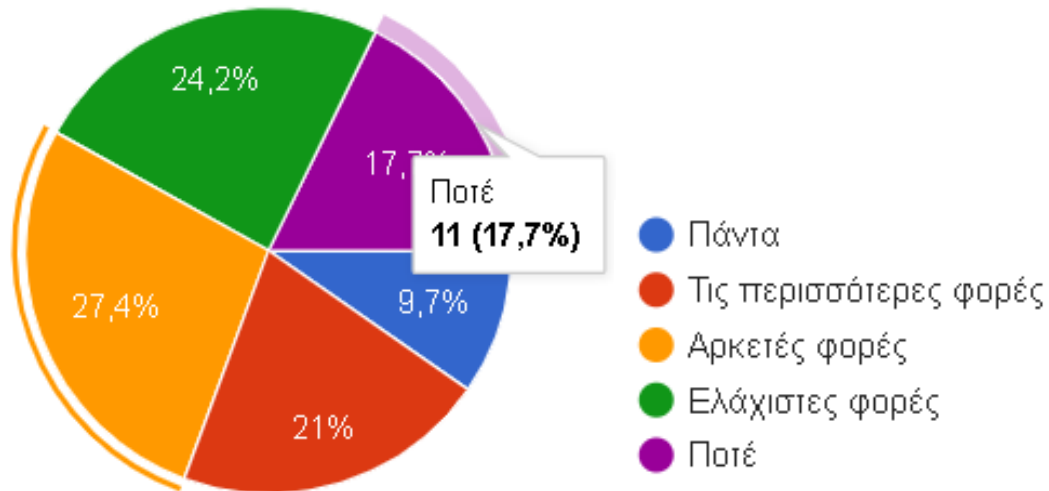
Επομένως ενδεχομένως δεν υπήρχε επικοινωνία ούτως ή άλλως για τεχνικά ζητήματα αλλά και για την πορεία των μαθητών και των μαθητριών σε ποσοστό 46,5%, ενώ στον αντίποδα το 56,5 % αποκρίθηκε θετικά ότι υπήρχε επικοινωνία για την πρόοδο των παιδιών τους.

Διάγραμμα 4. 12: Επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς για την πρόοδο των παιδιών

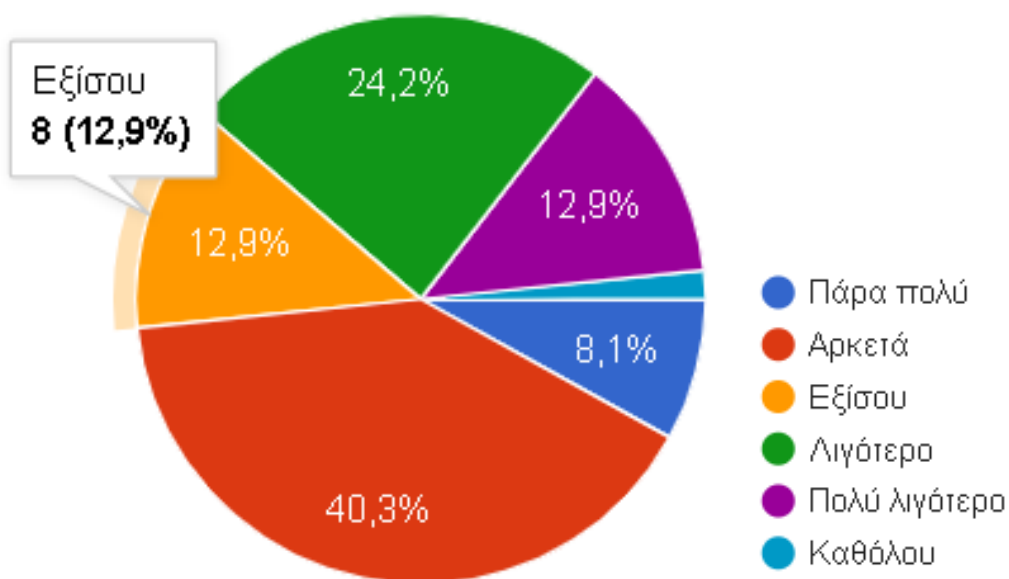
Στην ερώτηση δεκατρία αν οι γονείς ή και οι κηδεμόνες των μαθητών και των μαθητριών ήταν παρόντες και παρούσες στον ίδιο χώρο με το παιδί κατά τη διάρκεια της διενέργειας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω της πλατφόρμας Webex και των μαθημάτων, το 27,4% απάντησαν ότι αρκετές φορές ήταν στον ίδιο χώρο, το 21% τις περισσότερες φορές ενώ το 9,7% ήταν πάντα στον ίδιο χώρο. Εν αντιθέσει με το 17,7% που δεν ήταν ποτέ στον ίδιο χώρο και το 24,2% που ήταν στον ίδιο χώρο ελάχιστες φορές.

Διάγραμμα 4.13: Παρόντες στον ίδιο χώρο με το παιδί

Στην επόμενη ερώτηση που αφορά το βαθμό συμμετοχής κατά την διάρκεια του μαθήματος του μαθητή / της μαθήτριας οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες απάντησαν αρκετά με ποσοστό 40,3% . Ακολουθεί η επιλογή «λιγότερο» με 24,2%, ενώ με το ίδιο ποσοστό 12,9% οι επιλογές «εξίσου» και «πολύ λιγότερο». Το 8,1% των ερωτηθέντων απάντησε «πάρα πολύ» και 1,6% «καθόλου».

Διάγραμμα 4.14: Συμμετοχή του παιδιού στο μάθημα

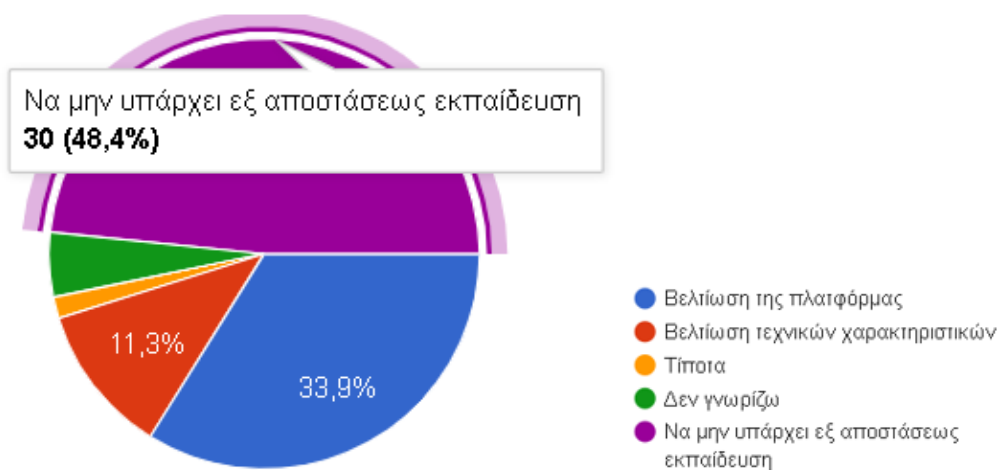

Οι επόμενες τρεις ερωτήσεις (15, 16 και 17) είναι και οι τελευταίες με υποχρεωτική απάντηση, ενώ παράλληλα οι γονείς και οι κηδεμόνες μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα σε συγκεκριμένες απαντήσεις, προκαθορισμένες όπως και στις προηγούμενες.

Το ερώτημα 15 αφορά το τι θα άλλαζαν οι γονείς και οι κηδεμόνες στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, στην οποία το μεγαλύτερο ποσοστό και συγκεκριμένα οι 30 από τους συμμετέχοντες απάντησαν ότι δεν θα ήθελαν να υπάρχει εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ποσοστό 48,4%).

Ακολουθούν 21 ερωτηθέντες που επέλεξαν την επιλογή να γίνει βελτίωση της πλατφόρμας (ποσοστό 33,9%) και 7 άτομα τα οποία απάντησαν ότι επιβάλλεται βελτίωση τεχνικών χαρακτηριστικών (ποσοστό 11,3%). Τέλος το 4,8% εκ των ερωτηθέντων απάντησε ότι δεν γνωρίζει και το 1,6% απάντησε ότι δεν χρειάζεται να αλλάξει κάτι.

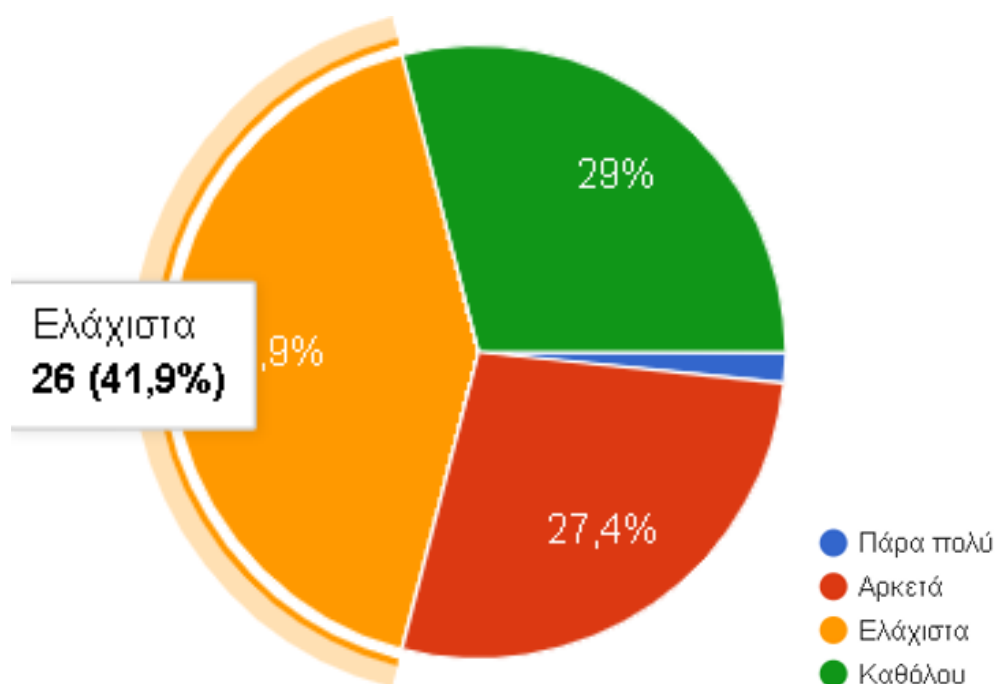
Διάγραμμα 4.15: Αλλαγές στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην ερώτηση 16, οι περισσότεροι απάντησαν ότι είναι ελάχιστα ικανοποιημένοι (41,9%), ενώ μόνο το 1,6% και συγκεκριμένα 1 άτομο απάντησε ότι έχει πολύ μεγάλο βαθμό ικανοποίησης από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

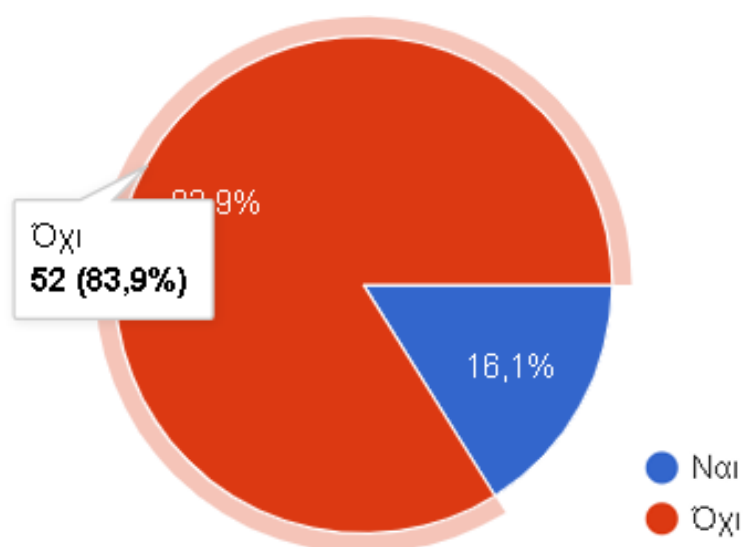
Το 29% απάντησε ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι και το 27,4% ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι.

Διάγραμμα 4.16: Βαθμός ικανοποίησης από την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Στην τελευταία υποχρεωτική ερώτηση που ήταν αν άρεσε στους γονείς και στους κηδεμόνες η εξ αποστάσεως διδασκαλία με προκαθορισμένες απαντήσεις «Ναι» και «Όχι», οι 52 ερωτηθέντες με ποσοστό 83,9% απάντησαν ότι δεν τους άρεσε ενώ οι εναπομείναντες 10 με ποσοστό 16,1% απάντησαν ότι τους άρεσε η εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Διάγραμμα 4. 17: Σας άρεσε η εξ αποστάσεως διδασκαλία

Οι ερωτήσεις 18 και 19 είναι συνδεδεμένες με την παραπάνω ερώτηση για το αν τους άρεσε η εξ αποστάσεως διδασκαλία, και συγκεκριμένα ζητάει από τους ερωτώμενους να γράψουν τι τους άρεσε αν απάντησαν «Ναι» και τι δεν τους άρεσε στην περίπτωση που έδωσαν αρνητική απάντηση.

Στο ερώτημα 18 «Αν απαντήσατε ναι, τι σας άρεσε περισσότερο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία?» από τους 62 συμμετέχοντες στην έρευνα, απάντησαν οι 8 εκ των οποίων οι δύο αναφέρονται στο πλεονέκτημα της μη μετακίνησης από τον τόπο κατοικίας προς τη σχολική μονάδα φοίτησης του μαθητή / της μαθήτριας, κάτι το οποίο είναι σημαντικό δεδομένου ότι οι περισσότεροι μαθητές και οι περισσότερες μαθήτριες μετακινούνται με το σχολικό λεωφορείο ή με τους γονείς τους για να πάνε στο σχολείο, και κάποιοι / κάποιες από αυτούς διανύουν μεγάλες αποστάσεις, καθώς κατοικούν σε χωριά και τα σχολεία βρίσκονται στις πόλεις ή στις κωμοπόλεις.

Επίσης τρεις απαντήσεις αναφέρουν ότι βρήκαν ενδιαφέρουσα την χρήση της τεχνολογίας και των διαφορετικών τεχνικών διδασκαλίας, όπως την προβολή βίντεο και παρουσιάσεων. Άλλοι εστιάζουν στο γεγονός ότι είναι καλό για ιδιαίτερες καταστάσεις και άλλοι στο ότι είναι καλύτερο από το να μην κάνουν καθόλου μάθημα.

Οι απαντήσεις των γονέων και των κηδεμόνων όπως διατυπώθηκαν από τους ίδιους είναι:

«Χρήση κατάλληλων λογισμικών διδασκαλίας που στη φυσική τάξη θα ήταν αδύνατη η χρήση τους λόγω έλλειψης απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής».

«Οι παρουσιάσεις με διαδραστικό βίντεο».

«Η εξέλιξη».

«Η μη μετακίνηση από το σπίτι στο σχολείο».

«Η αποφυγή μετακινήσεων».

«Νομίζω ότι για ιδιαίτερες περιπτώσεις είναι καλή λύση».

«Ότι δεν έχαναν το μάθημα τους και ήταν συγκεντρωμένα».

«Από το καθόλου διδασκαλία καλύτερα η εξ αποστάσεως».

Στην ερώτηση 19 η οποία επίσης συνδέεται με την ερώτηση 17, «Αν απαντήσατε όχι, τι δεν σας άρεσε στην εξ αποστάσεως διδασκαλία», λάβαμε 41 απαντήσεις κάτι το οποίο ήταν αναμενόμενο αφού το 89,9% απάντησε ότι δεν του άρεσε αυτός ο τρόπος διδασκαλίας.

Από τις 41 απαντήσεις οι περισσότεροι εστίασαν στην απουσία της ανθρώπινης επαφής και στα οφέλη της διαδραστικότητας που προκύπτουν από την διαζώσης διδασκαλία. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν δεν γινόταν αποτελεσματικά το μάθημα και τα παιδιά αδυνατούσαν να συγκεντρωθούν. Επίσης γράφουν και για τεχνικά προβλήματα και έλλειψη επαρκούς κατάρτισης όσον αφορά τη χρήση της πλατφόρμας. Επιπλέον αναφέρθηκε η έλλειψη των καλλιτεχνικών μαθημάτων και της γυμναστικής που ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί δεδομένης της κατάστασης.

Οι απαντήσεις στο ερώτημα 19 είναι οι κάτωθι:

«Ότι δεν υπάρχει επίβλεψη του παιδιού κατά την ώρα του μαθήματος».

«Έπρεπε να είναι πιο λίγα παιδιά ανά τμήμα».

«Θεωρώ πως τα παιδιά πρέπει να έχουν επαφή με τους δασκάλους η τους καθηγητές ανάλογα την ηλικία».

«Έλλειψη συγκέντρωσης».

«Δεν καταλαβαίνουν το μάθημα».

«Τα παιδιά δεν είχα την φυσική διαδραστική σχέση με τον καθηγητή. Άκουγαν μόνο μια φωνή να μιλάει.».

«Η επαφή».

«1) Η έλλειψη ανθρώπινης επαφής και επικοινωνίας με συμμαθητές και εκπαιδευτικούς

2) Η έλλειψη ουσιαστικής διδασκαλίας και παράδοσης των μαθημάτων .

3) Πολύωρη επαφή με ηλεκτρονικές συσκευές

4) Ο αναγκαστικός εγκλεισμός για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

5) Απουσία αθλητικών και καλλιτεχνικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων.

6) Η απουσία κινήτρων για την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διδασκαλία»

«Τεχνικά ζητήματα».

«Χαμηλό επίπεδο διδασκαλίας».

«Η έλλειψη καινοτόμων εκπαιδευτικών μαθημάτων με την χρήση της υπάρχουσας τεχνολογίας».

«Δεν υπήρχε καλό σήμα, κόλλαγε πολύ η εφαρμογή και γενικά δεν αντικαθίσταται η φυσική παρουσία των παιδιών και δασκάλου στο χώρο του σχολείου με καμία εφαρμογή!!!»

«Το παιδί μας έχασε δύο χρόνια από την ζωή του και το πραγματικό αποτέλεσμα ήταν μηδέν στο πηλίκο».

«Η διαδικασία».

«Έλλειψη προετοιμασίας εκπαιδευτικών».

«Ο δάσκαλος και οι μαθητές δεν άνοιγαν την κάμερα. Απρόσωπη διδασκαλία».

«Το ότι δεν υπήρχε η διαπροσωπική επαφή».

«Τα παιδιά πρέπει να αλληλοεπιδρούν με τους καθηγητές και τους συμμαθητές τους δια ζώσης».

«Απρόσωπη, αδιάφορη».

«Δεν υπάρχει επαφή».

«Η έλλειψη φυσικής παρουσίας καθηγητή».

«Η έλλειψη επαφής δυσκολεύει την αποτελεσματική επικοινωνία».

«Έλλειψη ελέγχου των μαθητών».

«Όχι ουσιαστικό μάθημα».

«Καμία ανθρώπινη επαφή».

«Απαράδεκτη».

«Αποξένωση των μαθητών από την τάξη και ο/η δάσκαλος/α δεν είχε άμεση αντίληψη για την κατανόηση του μαθήματος από τα παιδιά».

«Δεν υπήρχε προηγούμενη εμπειρία από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές. Επίσης η πλατφόρμα κολλούσε και δεν γινόταν μάθημα»

«Αδυναμία κοντινής παρακολούθησης μαθητή από εκπαιδευτικούς. Αδιαφορία μαθητή για το μάθημα. Δεν υπάρχει ουσιαστική αλληλεπίδραση».

«Η άμεση επικοινωνία μαθητών με δασκάλους δεν υπήρχε».

«Δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί .».

«Πολύ κουραστικό για τα παιδιά».

«Οι συνθήκες».

«Δεν υπήρχε έλεγχος με αποτέλεσμα ο μαθητής -τρία να μπορεί να ασχοληθεί με κάτι άλλο αντί των μαθημάτων!»

«Δεν υπήρχε σωστή μάθηση».

«Η φυσική παρουσία στην τάξη είναι πολύ αποδοτικότερη για τα παιδιά».

«Δεν υπάρχει προσωπική επαφή».

«Αδυναμία συγκέντρωσης του παιδιού, υπερβολικό άγχος για το πώς να γράψει τα διαγωνίσματα μέσω υπολογιστή και η μάθηση δεν ήταν ουσιώδης.».

«Η έλλειψη φυσικής αλληλεπίδρασης με το σύνολο της τάξης που στην πραγματικότητα είναι το βασικότερο στοιχείο για επιτυχημένη διδασκαλία κατά τη γνώμη μου.»’

«Δεν γίνεται σωστά το μάθημα».

Αποσκοπώντας στην ολοκληρωμένη παρουσίαση του ζητήματος που αφορά τη μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid19, εκτός από τις παραπάνω 19 ερωτήσεις, συμπεριλάβαμε και άλλες ερωτήσεις ανάπτυξης, ούτως ώστε να δοθεί η ευκαιρία στους ερωτώμενους να συμπεριλάβουν τις σκέψεις τους σε μη προκαθορισμένες ερωτήσεις – απαντήσεις . Επομένως οι επόμενες πέντε ερωτήσεις του ερωτηματολογίου είναι ανάπτυξης με προαιρετικές απαντήσεις.

Στην ερώτηση 20 όσο αφορά την αποτύπωση της γνώμης των παιδιών για την εξ αποστάσεως διδασκαλία, απάντησαν 51 από τους γονείς οι περισσότεροι ότι δεν άρεσε στο παιδί τους. Συγκεκριμένα είχαμε 30 απαντήσεις ότι δεν τους άρεσε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση κυρίως λόγω απουσίας της κοινωνικοποίησης, των τεχνικών προβλημάτων – σύνδεση με την εκπαιδευτική πλατφόρμα και του ανεπιτυχούς ελέγχου των σχολικών εργασιών, 10 απαντήσεις ότι τους άρεσε γιατί δεν είχαν τον έλεγχο που υπάρχει στη δια ζώσης εκπαίδευση και οι υπόλοιπες απαντήσεις ότι τους φάνηκε αδιάφορη.

Απαντήσεις όπως διατυπώθηκαν από τους συμμετέχοντες είναι οι ακόλουθες:

«Δεν του άρεσε»

«Δεν της άρεσε»

«Θετική»

«Ικανοποιητική»

«Μη χρήσιμη»

«Βολεύει τα παιδιά»

«Καθόλου καλή»

«Σχετικά καλή»

«Όχι προτίμηση»

«Σε ένα βαθμό καλή»

«Τους άρεσε»

«Δεν του άρεσε γιατί δεν έβλεπε τους συμμαθητές του, τους φίλους του και τους καθηγητές του»

«Την ίδια»

«Ήταν καλή»

«Έχει τη χειρότερη ανάμνηση και δεν επιθυμεί να επαναληφθεί η εξ αποστάσεως διδασκαλία»

«Χάλια»

«Την χειρότερη»

«Ότι ήταν άθλια και αποτυχημένη»

«Δεν του άρεσε ιδιαίτερα, βαριόταν εύκολα. Του έλειπε η επαφή με τους συμμαθητές και δασκάλους και γενικά του έλλειπε το σχολικό περιβάλλον!!!»

«Δεν του άρεσε καθόλου»

«Χειρότερη»

«Δεν του άρεσε. Ήταν κλεισμένο σπίτι χωρίς παρέα.»

«Του άρεσε γιατί δεν πήγαινε σχολείο»

«Δεν του άρεσε πάρα πολύ»

«Την προτιμά»

«Του άρεσε γιατί ήταν στο σπίτι με πιτζάμες»

«Καλή»

«Την βρίσκει μάλλον αδιάφορη»

«Είναι ευχαριστημένο.»

«Βαρετή»

«Στην αρχή ήταν δύσκολο λόγω έλλειψης εμπειρίας, αλλά τα προβλήματα ξεπεράστηκαν. Υπήρχε πρόβλημα με τον έλεγχο των ασκήσεων που έπρεπε να είναι σε υπολογιστή γραμμένες. Μερικές φορές η πλατφόρμα κολλούσε και δεν υπήρχε καλή σύνδεση»

«Τη θεωρεί βαρετή και προτιμά την δια ζώσης διδασκαλία»

«Την προτιμά γιατί ξέρει ότι στην ουσία μάθημα δεν γίνεται και ταυτόχρονα με το μάθημα μπορεί να κάνει αλλά πράγματα αφού δεν υπάρχει έλεγχος.»

«Δεν του αρέσει γιατί καταλαβαίνει τις αδυναμίες της και ο ίδιος τη χαρακτηρίζει κουραστική και αναποτελεσματική, όμως δεν θα τον ενοχλούσε πού και πού ένα διάλειμμα από το μάθημα στην τάξη ... (όπως οι περισσότεροι συμμαθητές του εύχεται κατά καιρούς να έχουμε ξανά πανδημία, σεισμό ή κακοκαιρία για να "μείνουμε σπίτι").»

Στην ερώτηση 21 η οποία ζητούσε τις σκέψεις των γονέων και των κηδεμόνων τους όσον αφορά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση οι απαντήσεις εστίασαν κυρίως ότι να εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης αλλά βελτιωμένη. Επίσης αρκετοί γονείς απάντησαν ότι δεν επιθυμούν να επαναληφθεί καθώς οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν έλαβαν τις γνώσεις που έπρεπε, δημιούργησε σωματική

(οφθαλμολογικά προβλήματα εξαιτίας της πολύωρης χρήσης της οθόνης του υπολογιστή) και ψυχολογική κόπωση (περισσότερο άγχος) . Ακόμα αναφέρουν την έλλειψη κοινωνικοποίησης από τη μη συναναστροφή με τους συμμαθητές και τους εκπαιδευτικούς τους. Επίσης ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση λειτουργεί καλά μόνο σε ενήλικες και όχι σε τόσο μικρούς ηλικιακά μαθητές.

Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικά οι απαντήσεις που δόθηκαν στην ερώτηση 21.

«Χρειάζεται βελτίωση»

«Δεν λειτούργησε μαθησιακά»

«Δεν υπάρχει επίβλεψη κ τα παιδιά δεν μαθαίνουν την αρχή δεν πίστευα ότι θα μπορούσε να γίνει..»

«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν ήταν και ότι καλύτερο»

«Σχετικά καλή»

«Θα ήθελα μόνο συμπληρωματικά»

«Καλή»

«Καλή αλλά όχι να γίνεται συνέχεια...χάνουν τα παιδιά την σειρά τους.»

«Να μην ξαναγίνει!»

«Είναι κάποιες φορές απαραίτητη»

«Δεν συμφωνώ με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση γιατί το παιδί απομακρύνεται από το σχολικό περιβάλλον και τους φίλους του, κουράζει τα μάτια του και αποσπάται η προσοχή του από άλλα πράγματα. Υπάρχουν πολλά τεχνολογικά προβλήματα, η εκπαίδευση είναι απρόσωπη και το παιδί αγχώνεται»

«Για ώρα ανάγκης ικανοποιητική.»

«Χρήσιμη στις περιπτώσεις έκτακτων αναγκών που τα σχολεία χρειάζεται να παραμείνουν κλειστά».

«Να μην επαναληφθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση για τους λόγους που αναφέρονται στην ερώτηση 19.

Οι συνέπειες που έχει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, φαίνεται στην έλλειψη κοινωνικοποίησης των μαθητών και στην έξαρση κρουσμάτων βίας μεταξύ των παιδιών.»

«Να μην εφαρμοστεί ξανά».

«Δεν πρέπει να υπάρχει».

«Ότι θα πρέπει να αλλάξει η φιλοσοφία με την οποία γίνεται και να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα όπως της Φιλανδίας όπου εκεί γίνονται εξ αποστάσεως μαθήματα λόγο κακών καιρικών συνθηκών και έχουν την κατάλληλη εμπειρία»

«Δεν θα ήθελα να γίνεται εκτός αν είναι απολύτως απαραίτητο και εσύ υπάρχει άλλος τρόπος!!!»

«Μου είναι παντελώς αδιάφορη και σε εμάς σαν γονείς αλλά και στο παιδί μου είναι τραγικό και απαράδεκτο να μην υπάρχει προσωπική επαφή μεταξύ δασκάλου και παιδιού τα υπόλοιπα βλακείες».

«Αναποτελεσματική»

«Δεν βοήθησε καθόλου»

«Χρειάζεται και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις ανάγκης.»

«Θέλει αρκετή βελτίωση ακόμα και ειδικά η πλατφόρμα και θεωρώ ότι είναι ένα εργαλείο που θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις που δεν μπορεί να γίνει μάθημα στην τάξη. Όσο και να βελτιωθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν θα μπορεί με τίποτα να αντικαταστήσει το μάθημα στην τάξη».

«Πρέπει να μην συνεχιστεί»

«Αρνητικές»

«Άγχος, γιατί χάνουν τα παιδιά την κοινωνική ζωή»

«Κατάργηση».

«Από το καθόλου διδασκαλία καλύτερα η εξ αποστάσεως».

«Δεν ενδείκνυται για μεγάλο αριθμό μαθητών. Αποτελεί λύση ανάγκης αλλά για πολύ λίγες ώρες μαθημάτων».

«Μπορεί να βελτιωθεί».

«Απαραίτητη για το διάστημα εκείνο αλλά όχι ουσιαστική».

«Δεν είμαι υπέρ να γίνεται πάντα, παρά μόνο σε εξαιρετες και επείγουσες καταστάσεις».

«Απρόσωπη».

«Να μην ξανά χρειαστεί».

«Λόγω της πανδημίας και μη ύπαρξης άλλου τρόπου το παιδί δεν έλαβε τις γνώσεις που έπρεπε να λάβει όπως θα την λάμβανε με την φυσική παρουσία στο σχολείο».

«Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση πρέπει να γίνεται από παιδιά στο γυμνάσιο και άνω. Δεν είναι ενδεδειγμένη για παιδιά δημοτικού».

«Λύση ανάγκης σε μια ιδιαίτερη κατάσταση η οποία όμως δεν μπορεί να αντικαταστήσει την δια ζώσης εκπαίδευση.»

«Προτιμώ την δια ζώσης εκπαίδευση»

«Αδιάφορο»

«Να μην υπάρξει ξανά τέτοιου είδους εκπαίδευση»

«Ότι θα χάσουν εντελώς τα παιδιά την επαφή τους με τους συμμαθητές τους και τους δασκάλους γενικά.»

«Να γίνεται σε μεγαλύτερα παιδιά»

«Χρειάζεται βελτίωση»

«Μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση περιέχει μετάδοση των γνώσεων, άμεση επικοινωνία για καλύτερη κατανόηση, συγκέντρωση στον ομιλητή και κατάλληλο περιβάλλον! Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν προσφέρει τις κατάλληλες συνθήκες για γνώση!»

«Δεν θα ήθελα να υπάρξει ζανά»

«Αναγκαίο κακό»

«Αρνητική»

«Πρέπει να γίνετε μόνο σε ειδικές περιπτώσεις»

«Ελπίζω να μην ζανάρθει μια τέτοια περίοδο όπως τότε.»

«Κατά τη γνώμη μου σε πολύ λίγες περιπτώσεις και αποκλειστικά όταν απευθύνεται σε ενήλικες μαθητές θα μπορούσε να είναι πραγματικά αποτελεσματική (γ/βάθμια εκπαίδευση)».

«Δεν μου άρεσε καθόλου και δεν νομίζω ότι μπορεί να αποδώσει ο καθηγητής και μαθητής τα μέγιστα»

Στην τελευταία ερώτηση 22 όπου προτρέπουμε τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα γονείς και τους κηδεμόνες να εκφράσουν τις προτάσεις τους για τη βελτίωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λάβαμε 38 απαντήσεις, εκ των οποίων οι περισσότεροι αναφέρθηκαν στις τεχνικές τροποποιήσεις που απαιτούνται για τη βελτιστοποίηση της πλατφόρμας, να υπάρχει καλύτερη σύνδεση και επιμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων καθώς επίσης και στην ανάγκη παροχής περισσότερων ηλεκτρονικών συσκευών από τους κρατικούς φορείς ούτως ώστε να μπορούν να παρακολουθήσουν καλύτερα. Επίσης προκειμένου να υπάρχει καλύτερη παρακολούθηση των μαθητών και αποτελεσματικότερη μάθηση να δημιουργούνται διαδικτυακά τμήματα με λιγότερα παιδιά και το εκπαιδευτικό υλικό να χορηγείται και σε βίντεο και να δίνονται περισσότερες εργασίες. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες εστίασαν στην καλύτερη τεχνική του μαθήματος για να είναι περισσότερο ωφέλιμο και να προάγει την ουσιαστική μάθηση.

Παραθέτονται οι απαντήσεις όπως αυτές δόθηκαν στο συγκεκριμένο .

«Να μην υπάρχει»

«Πιο λίγα άτομα και να βοηθήσει το κράτος σε κάθε οικογένεια να έχει υπολογιστεί να βλέπει σε πραγματικό χρόνο τον μαθητή και όχι οπότε τον καλέσει να είναι συνέχεια ανοικτός την ώρα του μαθήματος»

«Δεν έχω καμία πρόταση»

«Βελτίωση τεχνικών προδιαγραφών και εκπαιδευτικής πλατφόρμας»

«Συμπληρωματικά»

«Περισσότερες ώρες κ καλύτερο ιντερνέτ»

«Η σελίδα να μην έχει τόσα προβλήματα».

«Καλύτερο δίκτυο»

«Δεν έχω προτάσεις».

«Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής πλατφόρμας και επιμόρφωση των εμπλεκομένων στη διαχείρισή της».

«Οι συνέπειες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχουν επιφέρει άσχημα αποτελέσματα στην κοινωνικοποίηση των μαθητών καθώς και στην έξαρση βίας μεταξύ των μαθητών» «Δεν προτείνω προτάσεις βελτίωσης».

«Καλύτερη προετοιμασία εκπαιδευτικών.»

«1. Ανάρτηση κάθε ενότητας του μαθήματος σε βίντεο

2. Χρήση εφαρμογών που είναι εξειδικευμένες για κάθε μάθημα

3. Αναπροσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας διότι καμία σχέση δεν έχει η εξ αποστάσεως μάθηση με το μάθημα στην τάξη

4. Αναδιάρθρωση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος και προσαρμογή καινούργιων μεθόδων και εργαλείων που θα βοηθήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία»

«Αν πρέπει να γίνει οπωσδήποτε μάθημα εξ αποστάσεως θα ήθελα να είναι καλύτερη η εφαρμογή και πιο λειτουργική!!!»

«Καλύτερη προετοιμασία.»

«Εκπαίδευση δασκάλων στη σωστή χρήση της. Έχει δυνατότητες πχ χωρισμός σε ομάδες που δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ από τους δασκάλους τους.»

«Κατάργηση της»

«Κατάργηση»

«Ενημέρωση και εκπαίδευση των μαθητών από τις φυσικές τάξεις για την εξ αποστάσεως διδασκαλία».

«Να χωρίζεται το τμήμα (π.χ. 10 μαθητές/ώρα διδασκαλίας) για καλύτερη διαχείριση της τάξης από τον εκπαιδευτικό».

«Σεμινάρια- Εργαστήρια στους εκπαιδευτικούς ώστε να εκμεταλλεύονται όλες τις δυνατότητες που προσφέρει η πλατφόρμα»

«Να υπάρχει υλικό σε ηλεκτρονική μορφή διαθέσιμο στους εκπαιδευτικούς»

«Περισσότερες εργασίες για τους μαθητές»

«Καλύτερη ενημέρωση στους γονείς σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας στη σύνδεση και επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς για να μπορούν να παραδίδουν σωστά το μάθημα και να κρατάνε αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών».

«Γρηγορότερο δίκτυο σε περιοχές όπου αντιμετωπίζει πρόβλημα»

«Καλύτερη επικοινωνία κ εκπαίδευση των δασκάλων».

«Θα έπρεπε το Υπουργείο Παιδείας για παιδιά γυμνασίου και άνω, για τυχαίο μάθημα ανά εβδομάδα να γίνονταν εξ αποστάσεως εκπαίδευση για απόκτηση εμπειρίας στο διδακτικό προσωπικό, αλλά και από τους μαθητές».

«Καλύτερη πλατφόρμα και εξοπλισμός για εκπαιδευτικούς και μαθητές. Εκ των προτέρων εκπαίδευση στη χρήση των εργαλείων».

«Είναι στην ευχέρεια του δασκάλου να κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον του παιδιού...»

«Καμία»

«Καμία πρόταση .Δεν συμφωνώ με την εξ αποστάσεως διδασκαλία»

«Θέλει μεγάλη βελτίωση πιστεύω!»

«Καλύτερη σύνδεση και επιμόρφωση»

«Καλύτερες συνδέσεις»

«Να δίνονται περισσότερο τεχνολογικό υλικό για εργασίες μέσα από τις οποίες θα διδάσκεται η θεωρία. Με αυτό τον τρόπο ο μαθητής θα συμμετέχει ακουστικά και πρακτικά παράλληλα! Π. Χ Διδάσκουμε το ρήμα στον Ενεστώτα εξηγούμε τι σημαίνει ο Ενεστώτας σε ένα ρήμα έπειτα συμπληρώστε τα ρήματα στον Ενεστώτα και φτιάξτε αυτές τις προτάσεις! Με αυτό τον τρόπο ο καθηγητής θα έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί ποιοι μαθητές συμμετέχουν και ποιοι μαθητές έχουν κατανοήσει!»

«Μπορεί να χρειάζεται περισσότερο χρόνος μαθήματος αλλά αυξάνεται η απόδοση του μαθητή με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση!»

«Καλύτερη υποδομή δικτύου»

«Να βελτιωθούν τα Τεχνικά χαρακτηριστικά»

«Καμία, θεωρώ ότι κατέστρεψε τις γνώσεις που θα μπορούσαν να πάρουν τα παιδιά»

«Περισσότερο δια δραστικές πλατφόρμες και τεχνικές»

4.8 Συμπεράσματα

Έπειτα από εκτενή μελέτη των απαντήσεων που δόθηκαν στο ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας με θέμα τις επιπτώσεις της τήλε εκπαίδευσης στους μαθητές και στις μαθήτριες, κατά τη μετάβαση τους από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας., παραθέτουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα για το προφίλ των συμμετεχόντων.

Απάντησαν εξίσου και τα δύο φύλλα με μία μικρή διαφορά 12,9% περισσότερες μητέρες. Η ηλικία των περισσότερων είναι μεταξύ 35 και 44 ετών. Ακολουθούν με οι 45 και άνω ετών, ενώ πολύ λιγότεροι / λιγότερες εκ των συμμετεχόντων ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα μεταξύ 25 έως 34 ετών.

Όσον αφορά το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχουν ολοκληρώσει, οι περισσότεροι / περισσότερες είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και ακολουθούν οι απόφοιτοι/ απόφοιτες Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και οι απόφοιτοι Γενικού Λυκείου (ΓΕΛ) και Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑΛ) με το ίδιο ποσοστό όσο έχει καταγραφεί και για τους κατόχους πτυχίου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Σχεδόν όλοι από τους ερωτηθέντες διαθέτουν γνώσεις χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή, εκτός από τρεις εκ των συμμετεχόντων που στο σύνολο τους ήταν 62.

Στη συνέχεια ακολουθούν τα συμπεράσματα και η ανάλυση των απαντήσεων που αφορούν τους μαθητές και τις μαθήτριες όσον αφορά το προφίλ τους (με μαθησιακές δυσκολίες ή χωρίς μαθησιακές δυσκολίες) το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών μελέτης των σχολικών μαθημάτων τους στο σπίτι, αν είχαν πρόσθετη βοήθεια μέσω φροντιστηριακών ή ιδιαίτερων μαθημάτων και για το είδος των ηλεκτρονικών συσκευών που χρησιμοποιούσαν προκειμένου να συνδέονται διαδικτυακά στην πλατφόρμα εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τις δοθείσες απαντήσεις, οι περισσότεροι μαθητές και μαθήτριες μελετούσαν από μία έως τρεις ώρες σε εβδομαδιαία βάση, δεν λάμβαναν κάποια μορφή υποστηρικτικής διδασκαλίας πριν από την πανδημία (φροντιστηριακά ή / και

ιδιαίτερα μαθήματα) και δεν είχαν διαγνωσμένη μαθησιακή δυσκολία από επίσημο φορέα. Το μικρό ποσοστό που είχε διαγνωστεί με μαθησιακή δυσκολία αντιμετώπιζε κυρίως διαταραχή ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ), δυσλεξία και δυσορθογραφία.

Κατά την έναρξη της τήλε εκπαίδευσης οι περισσότεροι / περισσότερες μαθητές / μαθήτριες χρησιμοποιούσαν φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή (λάπτοπ / laptop) για την παρακολούθηση των μαθημάτων του σχολείου από το σπίτι μέσω της πλατφόρμας Webex και αντιμετώπιζαν προβλήματα τεχνικής φύσης κατά τη διάρκεια των διδακτικών ωρών καθώς επίσης και προβλήματα που σχετίζονταν με την πλατφόρμα της τήλε εκπαίδευσης.

Οι περισσότεροι ήταν ενήμεροι για τον τρόπο λειτουργίας της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής πλατφόρμας (Webex) και διατήρησαν την επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς για θέματα που είχαν με την πλατφόρμα ή / και για την πρόοδο των παιδιών τους με ποσοστό 56,5%. Ωστόσο καταγράφηκε και ένα μεγάλο ποσοστό και συγκεκριμένα 43,5% το οποίο αναφέρει ότι δεν ήταν ενήμερο σχετικά με τη λειτουργία της συγκεκριμένης εφαρμογής και το ίδιο ποσοστό δηλώνει ότι δεν υπήρχε γενικότερα επικοινωνία με τους εκπαιδευτικούς εν μέσω της πανδημίας.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων εξ αποστάσεως οι περισσότεροι γονείς απάντησαν ότι ήταν στον ίδιο χώρο με τα παιδιά τους αρκετές φορές, οπότε γνώριζαν ότι ο βαθμός συμμετοχής κατά την διάρκεια του μαθήματος του μαθητή / της μαθήτριας ήταν μεγάλος. Στην ερώτηση τι θα άλλαζαν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση οι περισσότεροι / περισσότερες απάντησαν «να μην υπάρχει εξ αποστάσεως εκπαίδευσης».

Όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι είναι ελάχιστα ικανοποιημένοι / ικανοποιημένες και γενικά δεν τους άρεσε αυτό το είδος διδασκαλίας σε ποσοστό 83,9%. Οι συμμετέχοντες στην συγκεκριμένη έρευνα εξέφρασαν τη δυσαρέσκεια τους για την ανυπαρξία της απαραίτητης στην εκπαιδευτική διαδικασία δια δραστηκότητας με αποτέλεσμα τα παιδιά να ζημιωθούν σημαντικά σε επίπεδο γνώσεων και κοινωνικοποίησης. Επιπρόσθετα όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι συνέπειες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχουν επιφέρει δυσμενή αποτελέσματα στην

κοινωνικοποίηση των μαθητών καθώς και συνετέλεσαν και στην έξαρση βίας μεταξύ των παιδιών.

Στον αντίποδα όσοι και όσες απάντησαν ότι τους άρεσε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τα θετικά στοιχεία τα οποία αναφέρουν είναι η αποφυγή της καθημερινής μετακίνησης από το σπίτι προς το σχολείο και η χρήση άλλων εκπαιδευτικών τεχνικών όπως η παρακολούθηση βίντεο εκπαιδευτικού χαρακτήρα.

Στην ερώτηση που αφορά τη γνώμη των παιδιών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση τα περισσότερα παιδιά εξέφρασαν την άποψη ότι προτιμούν τη δια ζώσης διδασκαλία, αλλά αρκετά παιδιά επίσης προτίμησαν αυτό τον τρόπο παρακολούθησης των μαθημάτων τους καθώς ήταν στο σπίτι και δεν τίθεντο το ζήτημα της μετακίνησης.

Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα διαγράφεται μία γενικότερη δυσανεμία για το συγκεκριμένο τρόπο διδασκαλίας, αλλά σε περίπτωση που είναι απαραίτητη η εφαρμογή ξανά στο μέλλον καλό θα είναι να βελτιωθεί η πλατφόρμα της τήλε εκπαίδευσης (Webex), να υπάρχει περισσότερος έλεγχος της παρουσίας των μαθητών και των μαθητριών με μικρότερα τμήματα ανά τάξη, να δίνονται περισσότερες εργασίες για εξάσκηση στο μάθημα της ημέρας και να καταγράφεται η ημερήσια διδακτέα ύλη σε βίντεο.

Επίσης να συμπεριληφθούν περισσότεροι και εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία, να γίνει ολική αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και προσαρμογή καινούργιων μεθόδων και εργαλείων που θα βοηθήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Παράλληλα οι ερωτηθέντες προτείνουν να γίνει καλύτερη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών με σεμινάρια και επιμορφώσεις για τη χρήση της πλατφόρμας και των δυνατοτήτων που προσφέρει η ηλεκτρονική εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Επιπλέον να εμπλουτιστούν οι μέθοδοι διδασκαλίας από τους / τις εκπαιδευτικούς ούτως ώστε να υπάρχει καλύτερη και περισσότερη αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών / μαθητριών.

Μία άλλη πρόταση είναι εκπαίδευση εξ αποστάσεως σε συνδυασμό με την εκπαίδευση δια ζώσης με τη χρήση της πλατφόρμας μία φορά την εβδομάδα και η παρακολούθηση των μαθημάτων για μία ημέρα την εβδομάδα τώρα που δεν υπάρχει εγκλεισμός, ούτως ώστε να εξοικειωθούν περισσότερο μαθητές και εκπαιδευτικοί με τη χρήση της πλατφόρμας.

Εκτός όμως από την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, προτείνεται να υπάρχει και ενημέρωση των γονέων και των κηδεμόνων για την αντιμετώπιση των ενδεχόμενων τεχνικών προβλημάτων που πιθανολογούν ότι μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια της τήλε εκπαίδευσης.

Κεφάλαιο 5

Πρωτογενής Ποιοτική έρευνα σε εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Εισαγωγή

Σε συνέχεια των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν για την συγγραφή της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας, κρίθηκε ορθότερο να καταγραφεί η οπτική και η άποψη όλων των εμπλεκομένων. Για το λόγο αυτό

Στοχεύοντας στην καλύτερη προσέγγιση του ζητήματος των επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης κατά τη μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας, απευθυνθήκαμε εκτός από τους γονείς και τους κηδεμόνες των μαθητών και στους δασκάλους / στις δασκάλες και στους καθηγητές / στις καθηγήτριες που δίδασκαν τα μαθήματα δια μέσου της τήλε εκπαίδευσης.

Στην πρωτογενή έρευνα του παρόντος κεφαλαίου παρουσιάζεται η οπτική των εκπαιδευτικών που απασχολήθηκαν στις τελευταίες τάξεις της Πρωτοβάθμιας και στις πρώτες τάξεις της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας, με εξ αποστάσεως διδασκαλία.

5.1 Ποιοτική έρευνα

Σύμφωνα με τον Creswell (1998), η ποιοτική έρευνα ορίζεται ως μία διερευνητική διαδικασία κατανόησης ενός ατομικού ή κοινωνικού ζητήματος. Ο ερευνητής ή οι ερευνητές καλούνται να διεξάγουν μία μελέτη στον πραγματικό της χώρο, αναλύοντας λέξεις και περιγράφοντας τις θέσεις των πηγών από τις οποίες προέρχονται οι ληφθείσες πληροφορίες. Όπως αναφέρει ο Freeman (2000) στο έργο του «Πως λειτουργεί ο ανθρώπινος νους» “ Howbrainsmakeuptheirminds” η υποκειμενική αντίληψη για τη πραγματικότητα κάθε ατόμου χωριστά στη καθημερινή ζωή, είναι αποδεκτή και αιτιολογείται από τον τρόπο λειτουργίας του ανθρώπινου εγκεφάλου .

Υπό το πρίσμα αυτό ο τρόπος που αντιλαμβάνεται ο κάθε άνθρωπος τον κόσμο και την θέση του σε αυτό σε συλλογικό επίπεδο, διαφοροποιείται από άτομο σε άτομο και εξαρτάται από το περίγραμμα αντίληψης του. Συνεπώς ο κάθε ένας έχει και βιώνει την δική του αλήθεια και έχει την δική του οπτική.

Στόχος της ποιοτικής έρευνας είναι η κατανόηση καθώς επίσης και η εξαγωγή νοημάτων από τα φαινόμενα που έχουν παρατηρηθεί μέσα από την οπτική αντίληψη των ατόμων των οποίων συμμετέχουν.

Ο ερευνητής ή οι ερευνητές συλλέγουν και αναλύουν τα δεδομένα, τα οποία θα προσφέρουν σημαντικές πληροφορίες, μετά από την επεξεργασία τους. Merriam (2002)

5.2 Εργαλεία έρευνας

Στην παρούσα ποιοτική πρωτογενή έρευνα πραγματοποιήθηκαν δομημένες συνεντεύξεις στις οποίες οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κλήθηκαν να απαντήσουν σε μία σειρά από ερωτήσεις που προκαθορίστηκαν από το έντυπο της συνέντευξης, το οποίο είχε τη μορφή δομημένου ερωτηματολογίου, που περιείχε δημογραφικές ερωτήσεις και ερωτήσεις ανάπτυξης.

Επιλέχθηκε το ερωτηματολόγιο καθώς αποτελεί το πιο διαδεδομένο μεθοδολογικό εργαλείο της εκπαιδευτικής και κοινωνικής έρευνας και αποσκοπεί στη μέτρηση στάσεων, γνώμων και αντιλήψεων.

Υπάρχουν δύο είδη ερωτηματολογίων: εκείνο το οποίο συμπληρώνεται απευθείας από τον ερωτώμενο και εκείνο που συμπληρώνεται από τον συμμετέχοντα / την συμμετέχουσα στην έρευνα με τη βοήθεια του ερευνητή/ της ερευνήτριας ή των ερευνητών.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση το ερωτηματολόγιο αποτέλεσε σημαντικό εργαλείο για τη σωστή διενέργεια των συνεντεύξεων με τους / τις εκπαιδευτικούς καθώς οριοθέτησε σημαντικά τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις ούτως ώστε να μην ξεφύγει η έρευνα από το θέμα της πτυχιακής για τα αποτελέσματα που είχε η τήλε εκπαίδευση κατά την αλλαγή της εκπαιδευτικής βαθμίδας από την Πρωτοβάθμια στη

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση των μαθητών και των μαθητριών ένα μέσω πανδημίας λόγω Covid 19.

Παράλληλα όσοι και όσες από τους ερωτηθέντες δεν είχαν τα χρονικά περιθώρια για τη διενέργεια των δια ζώσης συνεντεύξεων , έλαβαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το ερωτηματολόγιο ούτως ώστε να συμμετάσχουν στην έρευνα με αυτό τον τρόπο. Οι συγκεκριμένοι συμμετέχοντες απάντησαν στις ερωτήσεις της , χωρίς καθοδήγηση ή επιπλέον επεξηγήσεις από τους διενεργούντες της έρευνας.

Ένας ακόμα λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε η δομημένη συνέντευξη με τη χρήση ερωτηματολογίου, είναι ότι διασφαλίστηκε η ανωνυμία των συμμετεχόντων κάτι το οποίο το καθιστά πιο εύκολο να απαντηθεί και με ειλικρίνεια,. Επίσης είναι σχεδιασμένο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ούτως ώστε η συμπλήρωση του είναι απλή, εύκολη και γρήγορη χωρίς να απαιτείται η παρουσία των ερευνητών (Χαλικιάς, Λάλου, & Μανωλέσου, 2015). Επιπρόσθετα ένα καλά δομημένο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο το οποίο αποστέλλεται ηλεκτρονικά μπορεί να συμπληρωθεί οποιαδήποτε στιγμή και αυτό το καθιστά πιο προσιτό προς τον συμμετέχοντα.

5.3 Χρονική περίοδος και δείγμα της έρευνας

Το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε στις αρχές του Μαρτίου του έτους 2023 και χορηγήθηκε από τον Μάρτιο έως και τον Απρίλιο του έτους 2023 σε μόνιμους και αναπληρωτές εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι δίδαξαν την περίοδο της πανδημίας και διδάσκουν τα τελευταία δύο έτη σε μαθητές και μαθήτριες της Ε' Δημοτικού, της ΣΤ' Δημοτικού και της Α' Γυμνασίου. Εστάλη ηλεκτρονικά και πριν από την αποστολή του υπήρχε προφορική ενημέρωση στη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης νομού Λασιθίου, επικοινωνία με τους διευθυντές και τις διευθύντριες των δημοτικών σχολείων και των γυμνασίων καθώς επίσης και με τους εκπαιδευτικούς.

Πιο συγκεκριμένα εστάλη σε :

- 952 εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εκ των οποίων οι 352 είναι αναπληρωτές και 600 μόνιμοι
- 42 Δημοτικά σχολεία
- 16 γυμνάσια
- 9 Γενικά Λύκεια (ΓΕΛ)
- 5 Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)
- 3 Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ)

Συμπληρώθηκε από 58 εκπαιδευτικούς σε μεγαλύτερο ποσοστό από το νομό Λασιθίου Κρήτης.

5.4 Περιγραφή ερευνητικού εργαλείου: Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο της παρούσας πρωτογενούς έρευνας παρουσιάζεται στο παράρτημα αυτής της πτυχιακής εργασίας (Παράρτημα) και διαμορφώθηκε ύστερα από μελέτη του θεωρητικού μέρους, με βάση τη βιβλιογραφία και από έρευνα παρόμοιων ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν σε σχετικές έρευνες.

Αρχικά, χορηγήθηκε πιλοτικά σε 3 εκπαιδευτικούς, με στόχο τη βελτίωση του όπου κρινόταν απαραίτητο πριν τον τελικό διαμοιρασμό του .

Πιο συγκεκριμένα :

- ελέγχθηκε η καταλληλότητα των ερωτήσεων για να υπάρχει συνάφεια με τα ερευνητικά ερωτήματα και αν υπάρχει ασάφεια ή προβλήματα διατύπωσης στις ερωτήσεις ώστε να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις
- υπολογίστηκε ο χρόνος συμπλήρωσής του
- και εντοπίστηκαν τεχνικές δυσκολίες

Στην αρχή του ερωτηματολογίου, υπήρχε ενημερωτικό σημείωμα όπου διαβεβαίωνε ότι είναι ανώνυμο και ότι όλες οι πληροφορίες και τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν μόνο για τους ερευνητικούς σκοπούς της παρούσας εργασίας.

Αναφερόταν αναλυτικά οι στόχοι της έρευνας και σε ποιους εκπαιδευτικούς απευθυνόταν, συγκεκριμένα ότι το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι δίδαξαν την

περίοδο της πανδημίας και διδάσκουν τα τελευταία δύο έτη σε μαθητές και μαθήτριες της Ε' Δημοτικού, της ΣΤ' Δημοτικού και της Α' Γυμνασίου.

Επίσης αναφέρονταν ο εκτιμώμενος χρόνος συμπλήρωσής του, περίπου 10 λεπτά.

Επιπλέον τα ονόματα των συμμετεχόντων στην εργασία, τα στοιχεία της ψυχολόγου που συνεργάστηκε και τα στοιχεία του επιβλέποντα καθηγητή.

Το ερωτηματολόγιο συντάχθηκε ηλεκτρονικά στις φόρμες στη GoogleDrive και περιελάμβανε 12 ερωτήσεις. Οι τέσσερις τελευταίες ερωτήσεις ανάπτυξης του ερωτηματολογίου συντάχθηκαν με τη βοήθεια της ψυχολόγου υγείας ΕΕΠ Β/θμια Εκπαίδευσης Μαρίας Τσαπαρίδη MSc .

Οι λόγοι επιλογής δημιουργίας του ερωτηματολογίου στις φόρμες GoogleDrive είναι :

- πολύ καλή γνώση της χρήσης της συγκεκριμένης φόρμας, δεδομένου ότι την έχουμε χρησιμοποιήσει και στο παρελθόν σε αντίστοιχες έρευνες
- άμεση και εύκολη αποστολή των ερωτηματολογίων στους συμμετέχοντες
- ανάλυση απαντήσεων με αυτόματες συνόψεις
- απλή στην εξαγωγή των αποτελεσμάτων και πολύ καλή χρήση γραφικών
- το ερωτηματολόγιο μπορούσε να απαντηθεί είτε από κινητό τηλέφωνο, είτε από τάμπλετ, είτε από ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Η διεξαγωγή της έρευνας και η διάθεση του ερωτηματολογίου έγινε με τρεις τρόπους:

- με δια ζώσης συνέντευξη όπου οι απαντήσεις συμπληρώθηκαν από τους ερευνητές στο ερωτηματολόγιο σε πραγματικό χρόνο
- με αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων από τους ερευνητές της παρούσης έρευνας με επισυναπτόμενο το ερωτηματολόγιο δια μέσου ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (με αποστολή email) και μέσω κοινωνικής δικτύωσης όπως Facebook, Messenger, Viber σε εκπαιδευτικούς ολόκληρης της επικράτειας της χώρας, που απασχολήθηκαν σε εκπαιδευτικές δομές της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά την διάρκεια της πανδημίας
- με αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με επισυναπτόμενο το ερωτηματολόγιο δια μέσου της Δευτεροβάθμιας Διεύθυνσης Λασιθίου στους διευθυντές και στις διευθύντριες των εκπαιδευτικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης νομού Λασιθίου, ούτως ώστε να το προωθήσουν σε εκπαιδευτικούς που απασχολούνται στην δική τους εκπαιδευτική σχολική μονάδα

5.5 Δυσκολίες κατά τη σύνταξη και την αποστολή του ερωτηματολογίου

Αρχικά οι ερωτήσεις που περιλαμβάνουν τα δημογραφικά στοιχεία, σχεδιάστηκαν με τη βοήθεια του επιβλέποντα καθηγητή μας και με βάση άλλες έρευνες για πτυχιακή και διπλωματική εργασία που έχουμε πραγματοποιήσει στο παρελθόν. Όποτε ο βαθμός δυσκολίας για τον καθορισμό τους ήταν ελάχιστος.

Αναφορικά με τις ερωτήσεις ανάπτυξης που αφορούν τα συναισθήματα και τις απόψεις των εκπαιδευτικών, χρειάστηκε έρευνα μηνών για να συνταχθούν. Έπειτα από ενδελεχή έρευνα, απευθυνθήκαμε στην ψυχολόγο για την αρτιότερη παρουσίαση των ερωτημάτων που τέθηκαν.

Όσον αφορά τις απαντήσεις, δεν υπήρχε το δείγμα δηλαδή ο αριθμός των εκπαιδευτικών που είχε οριστεί αρχικά ως προσδοκώμενη συμμετοχή. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να σταλούν περισσότερες από μία φορές τα ερωτηματολόγια και να υπάρξει και τηλεφωνική αλλά και δια ζώσης επικοινωνία για την προτροπή των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα.

5.6 Ερωτήσεις ποιοτικής έρευνας

Η παρούσα ποιοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου- δημογραφικά στοιχεία και με ερωτήσεις ανοικτού τύπου, δηλαδή με ερωτήσεις ανάπτυξης.

Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου περιείχαν και μία λίστα από διαφορετικές πιθανές απαντήσεις (με συγκεκριμένες επιλογές, πολλαπλής επιλογής) όπου οι συμμετέχοντες στην έρευνα μπορούσαν να επιλέξουν ανάμεσά τους την πιο κατάλληλη απάντηση για τους ίδιους. Στις ερωτήσεις κλειστού τύπου υπήρχε και μία διερευνητική ερώτηση όσον αφορά τα μαθήματα διδασκαλίας του εκπαιδευτικού, όπου σε αυτή την ερώτηση η απάντηση ήταν ελεύθερο κείμενο δηλαδή δεν περιελάμβανε πιθανές απαντήσεις για να επιλέξει ο εκπαιδευτικός.

Συνολικά το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο περιείχε 12 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι οκτώ πρώτες αφορούσαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού που ερωτήθηκε. Πιο συγκεκριμένα οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν για το φύλο τους, την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν, το μορφωτικό τους επίπεδο, αν έχουν ή όχι βασική γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, την τρέχουσα επαγγελματική τους κατάσταση δηλαδή αν είναι μόνιμοι ή αναπληρωτές εκπαιδευτικοί, πόσα χρόνια εμπειρίας στη διδασκαλία έχουν, αν απασχολούνται στην Πρωτοβάθμια ή στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τέλος τα μαθήματα τα οποία διδάσκουν.

Οι παραπάνω ερωτήσεις συντάχθηκαν με στόχο τη σκιαγράφηση του προφίλ των ερωτώμενων ούτως ώστε να παρουσιαστεί η εικόνα των συμμετεχόντων με μεγαλύτερη ακρίβεια.

Παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη έρευνα είναι ποιοτική ήταν σημαντικό να συμπεριλάβουμε τα παραπάνω ποσοτικά στοιχεία για να παρουσιαστεί η βέλτιστη εικόνα του δείγματος των εκπαιδευτικών και να συγκεντρωθούν σημαντικά στατιστικά στοιχεία τα οποία κρίθηκαν απαραίτητα για τη συγκεκριμένη έρευνα.

Μετά από τις δημογραφικές ερωτήσεις επακολούθησαν οι ερωτήσεις ανάπτυξης όπου οι εκπαιδευτικοί απάντησαν με ελεύθερο κείμενο και σύμφωνα με την κρίση τους και την εμπειρία τους αποτύπωσαν την οπτική τους.

Αναλυτικότερα οι ερωτήσεις αφορούσαν τα συναισθήματα που ένιωσαν στην αρχή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και πως εξελίχθηκαν στην πορεία, τις ανησυχίες τους και τις σκέψεις τους όσον αφορά τη συμπεριφορά των μαθητών και των μαθητριών, αν είχαν την ίδια επικοινωνία με τους μαθητές και τις μαθήτριες πριν και μετά από την τήλε εκπαίδευση και τι θα άλλαζαν σε περίπτωση που επανερχόταν η υποχρεωτική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Οι παραπάνω ερωτήσεις συντάχθηκαν με τη βοήθεια της ψυχολόγου η οποία έχει εμπειρία σε σχολικές μονάδες και τώρα και κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Επιλέχθηκαν τέσσερις αλλά ουσιώδεις ερωτήσεις, καθώς ένας μεγαλύτερος αριθμός ερωτήσεων θα δρούσε ως αποτρεπτικός παράγοντας στο να μην απαντήσουν αρκετοί εκπαιδευτικοί. Άλλωστε στόχος της έρευνας ήταν η ανταπόκριση ενός καλού δείγματος ερωτηθέντων και η ουσιαστική παρουσίαση των ζητημάτων προς αξιολόγηση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ήταν υποχρεωτική η απάντηση όλων των ερωτήσεων. Δηλαδή δεν ήταν εφικτό να παραληφθεί μία ερώτηση από τον /την εκπαιδευτικό και να συνεχίσει στην επόμενη. Έπρεπε να απαντηθούν όλες οι ερωτήσεις με τη σειρά.

5.7 Περιγραφική ανάλυση των αποτελεσμάτων

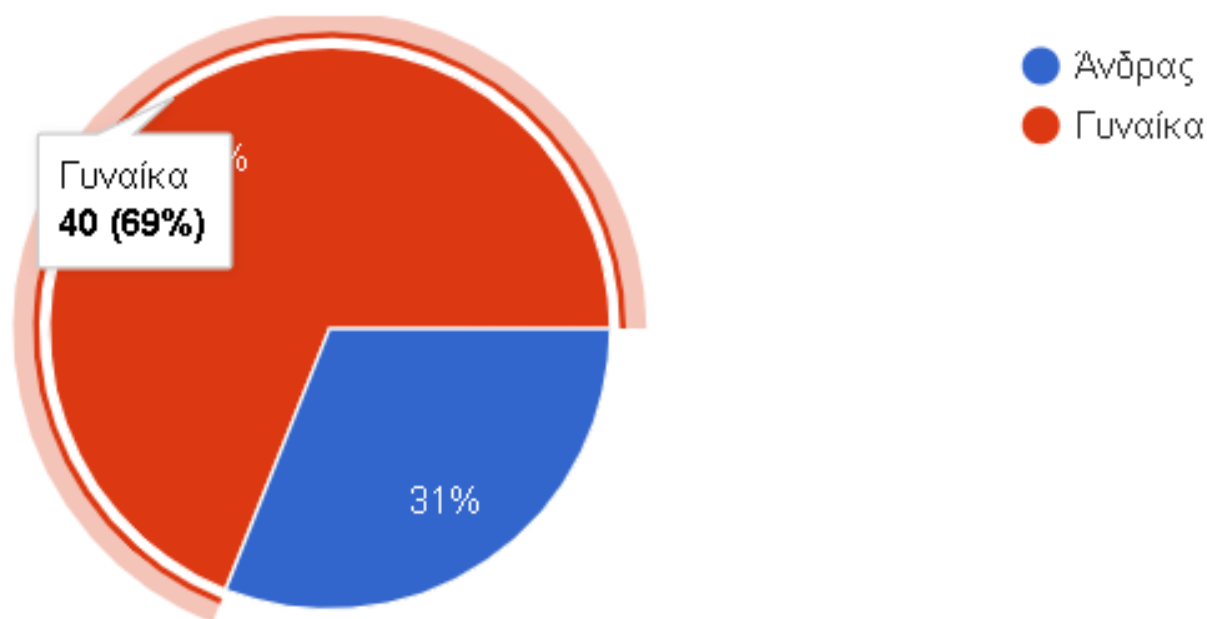
Στις υπό ενότητες που ακολουθούν γίνεται πραγματοποιείται ανάλυση και παρουσίαση των απαντήσεων και των αποτελεσμάτων της παρούσας, πρωτογενούς ποιοτικής έρευνας.

5.7.1 Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων

Η πρώτη ενότητα του ερωτηματολογίου, επικεντρώνεται σε ερωτήσεις γύρω από τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στην έρευνα και αφορά το φύλο, την ηλικία, τις σπουδές, τη γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή, το εργασιακό καθεστώς απασχόλησης και τον φορέα απασχόλησης

Στην πρώτη ερώτηση όσον αφορά το φύλο, από το δείγμα των 58 εκπαιδευτικών, το 69% ήταν γυναίκες και το 31% ήταν άνδρες. Πιο συγκεκριμένα, συμμετείχαν 40 γυναίκες και 18 άντρες εκπαιδευτικοί.

Διάγραμμα 5.1: Το φύλο των ερωτηθέντων

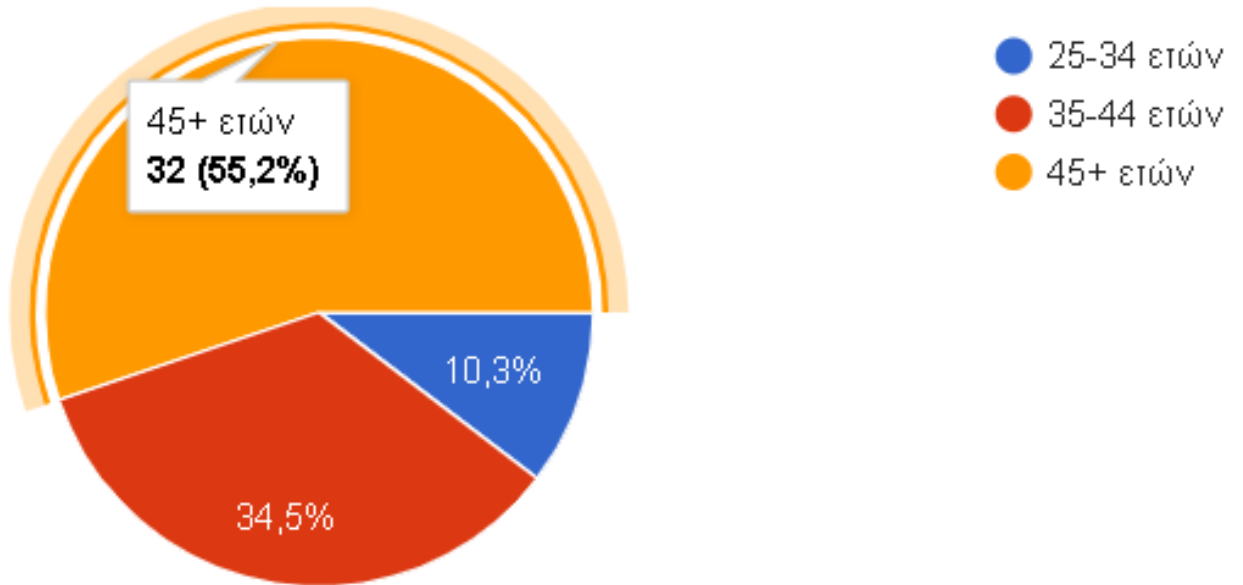
Στη δεύτερη ερώτηση η οποία αναφέρεται στην ηλικία των ερωτηθέντων, το δείγμα των εκπαιδευτικών έπρεπε να επιλέξουν ανάμεσα σε τρεις ηλικιακές ομάδες οι οποίες ήταν:

- από 25 έως 34 ετών
- από 35 έως 44 ετών
- και από 45 και άνω

Η ηλικία των 25 ξεκίνησε με τη λογική ότι απαιτούνται ανώτερες σπουδές σε Ανώτερα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά ιδρύματα (ΑΤΕΙ) ή / και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) ούτως ώστε να απασχοληθεί κάποιος ενδιαφερόμενος ή ενδιαφερόμενη με την εκπαίδευση, καθώς επίσης και συνέχιση των σπουδών για την απόκτηση της παιδαγωγικής επάρκειας, όποτε η ηλικία των 25 ετών αποτελεί ένα συμβατό σημείο ως έναρξη απασχόλησης στην εκπαίδευση. Με αυτά τα δεδομένα δεν θα ήταν λογικό να βάλουμε ως επιλογή ηλικίας πριν από τα 25 έτη.

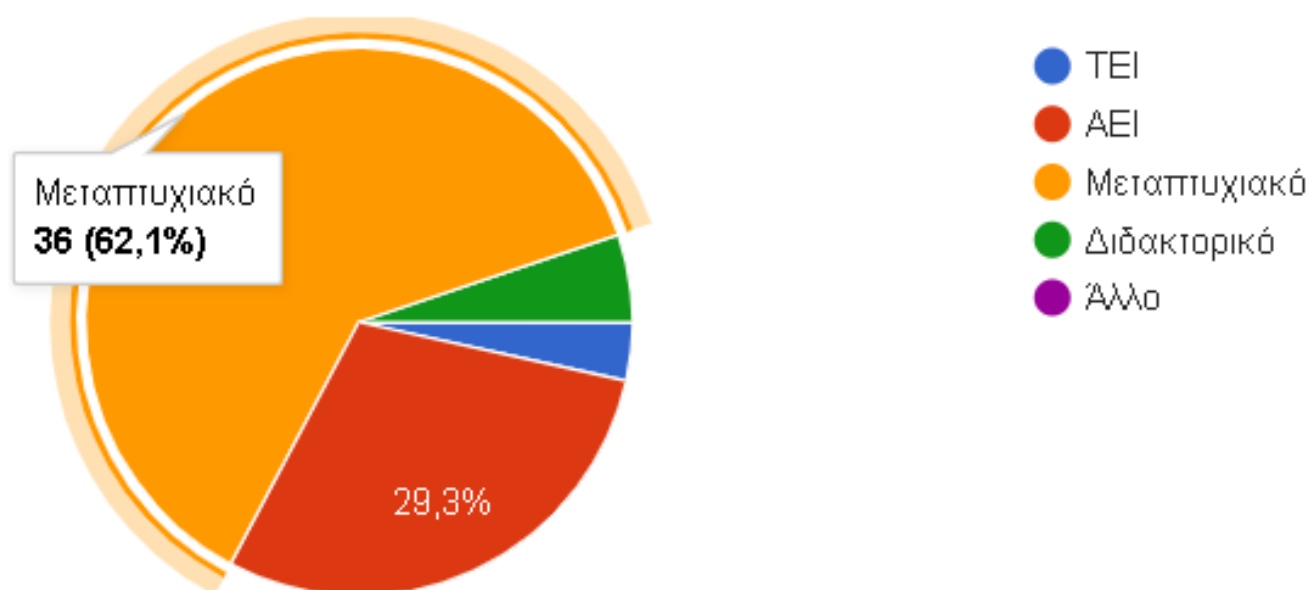
Από τους 6 ερωτηθέντες, δηλαδή το 10,3% ήταν 25-34 ετών, οι 20 ερωτηθέντες, δηλαδή το 34,5 % ήταν 35-44 ετών και τέλος οι 32 από τους ερωτηθέντες, δηλαδή το 55,2 % ήταν 45 ετών και άνω.

Διάγραμμα 5. 2: Η ηλικία των ερωτηθέντων

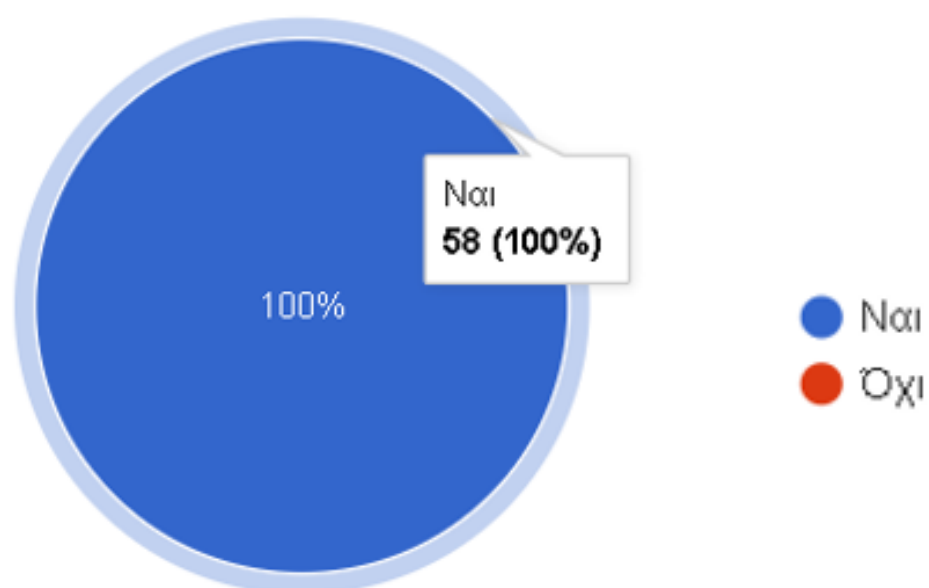
Αναφορικά με το ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο το οποίο έχουν ολοκληρώσει, στην τρίτη ερώτηση, από το δείγμα το 3,4% δηλαδή 2 εκπαιδευτικοί έχουν τελειώσει Ανώτερα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ), το 29,3% δηλαδή 17 άτομα έχουν τελειώσει Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), το 62,1% που αντιστοιχεί σε 36 εκπαιδευτικούς είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και το 5,2% δηλαδή 3 εκπαιδευτικοί έχουν Διδακτορικό 10,5%.

Διάγραμμα 5.3: Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων

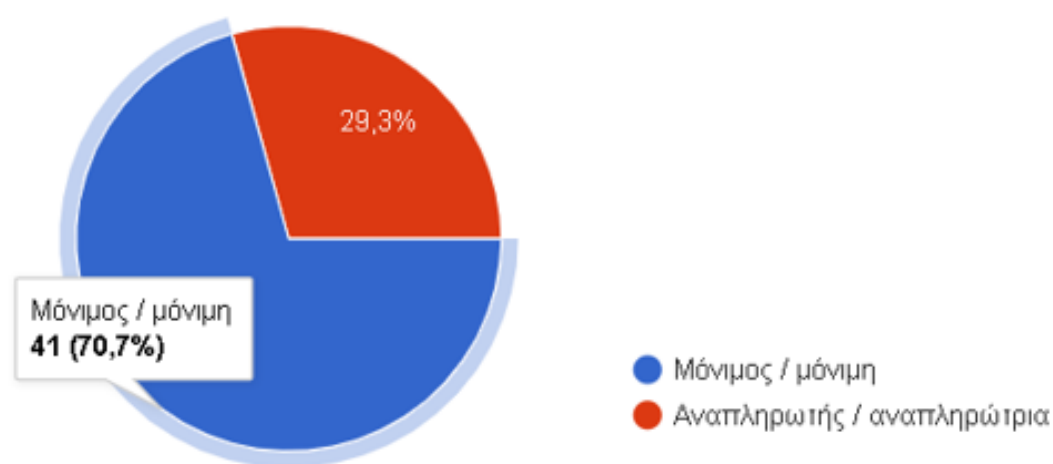
Όσον αφορά την τέταρτη ερώτηση η οποία αφορούσε αν έχουν βασική γνώση ηλεκτρονικού υπολογιστή, όλοι οι συμμετέχοντες απάντησαν θετικά.

Διάγραμμα 5.4: Η γνώση ηλεκτρονικών υπολογιστών των ερωτηθέντων

Η πέμπτη ερώτηση αναφερόταν στο καθεστώς απασχόλησης των εκπαιδευτικών αν είναι μόνιμοι ή αναπληρωτές, όπου το 70,7% οι 41 εκπαιδευτικοί είναι μόνιμοι και το υπόλοιπο 29,3% οι 17 είναι αναπληρωτές.

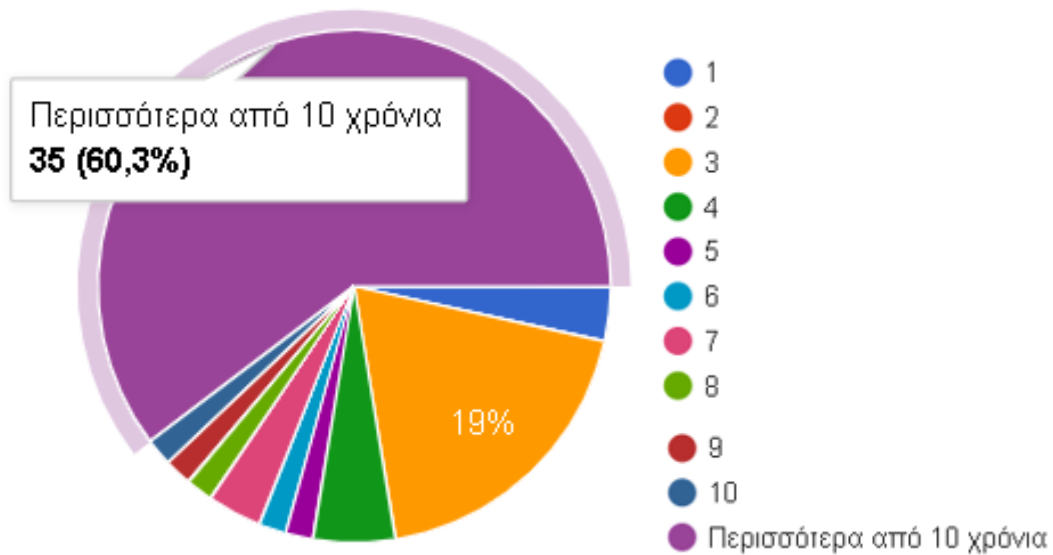
Διάγραμμα 5.5: Το εργασιακό καθεστώς απασχόλησης των ερωτηθέντων

Η έκτη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε τα χρόνια της εκπαιδευτικής εμπειρίας που έχουν οι συμμετέχοντες, όπου υπήρχε επιλογή απάντησης σε αριθμητική κλίμακα από το 1 (ένα) έως το 10 (δέκα) και ως τελευταία επιλογή περισσότερα από (10) δέκα έτη. Οι συμμετέχοντες απάντησαν ως εξής:

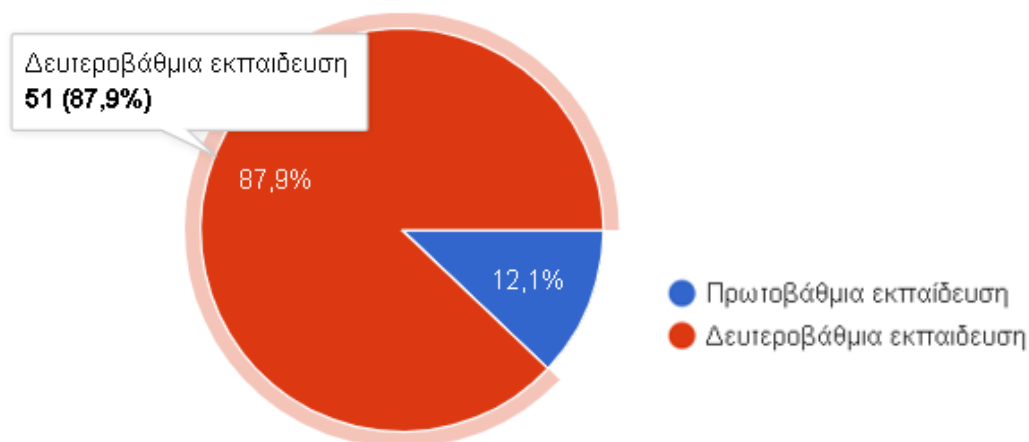
- 1 έτος προϋπηρεσίας 2 εκπαιδευτικοί με ποσοστό 3,4%
- 3 έτη προϋπηρεσίας 11 εκπαιδευτικοί με ποσοστό 19%
- 4 έτη προϋπηρεσίας 3 εκπαιδευτικοί με ποσοστό 5,2%
- 5 έτη προϋπηρεσίας 1 εκπαιδευτικός με ποσοστό 1,7%
- 6 έτη προϋπηρεσίας 1 εκπαιδευτικός με ποσοστό 1,7%
- 7 έτη προϋπηρεσίας 2 εκπαιδευτικοί με ποσοστό 3,4%
- 8 έτη προϋπηρεσίας 1 εκπαιδευτικός με ποσοστό 1,7%
- 9 έτη προϋπηρεσίας 1 εκπαιδευτικός με ποσοστό 1,7%
- 10 έτη προϋπηρεσίας 1 εκπαιδευτικός με ποσοστό 1,7%
- Περισσότερα από 10 χρόνια 35 εκπαιδευτικοί με ποσοστό 60,3%

Διάγραμμα 5.6: Η εκπαιδευτική εμπειρία των ερωτηθέντων

Στην ερώτηση επτά αν απασχολούνται στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (δημοτικά σχολεία) ή στη δευτεροβάθμια (γυμνάσια και λύκεια), το 12, 1% δηλαδή 7 εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι εργάζονται στην πρωτοβάθμια και οι υπόλοιποι 51 εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 87,9% στη δευτεροβάθμια.

Διάγραμμα 5.7: Ο φορέας απασχόλησης των ερωτηθέντων

Στην όγδοη ερώτηση οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να απαντήσουν σε ελεύθερο κείμενο σχετικά με τα μαθήματα τα οποία διδάσκουν ή / και δίδαξαν την περίοδο της πανδημίας. Οι απαντήσεις ήταν οι εξής: Φιλολογικά (θεωρητικά), Θρησκευτικά, Μαθηματικά, Ξένες Γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά), Καλλιτεχνικά, Οικιακή Οικονομία, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Βιολογία, Φυσική, Χημεία, Πληροφορική, Τεχνολογία, Γεωγραφία και μαθήματα που διδάσκονται στις τάξεις του δημοτικού.

5.7.2 Ερωτήσεις ανάπτυξης – ελεύθερου κειμένου

Στη συνέχεια οι ερωτηθέντες απάντησαν στις τέσσερις τελευταίες ερωτήσεις ανάπτυξης, οι οποίες συντάχθηκαν με την βοήθεια της ψυχολόγου όπως αναφέρεται και παραπάνω.

Πιο συγκεκριμένα η ένατη ερώτηση αφορούσε τα συναισθήματα που δημιουργήθηκαν στους εκπαιδευτικούς στην αρχή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και πώς εξελίχθηκαν στη συνέχεια.

Παρά το γεγονός ότι τα αρχικά συναισθήματα που βίωσαν ήταν συναισθήματα άγχους για την καινούργια κατάσταση στη συνέχεια που αφορά και το δεύτερο σκέλος της ερώτησης οι απαντήσεις ποικίλουν. Ορισμένοι από τους ερωτηθέντες απάντησαν ότι σταδιακά προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα και η τήλε εκπαίδευση κύλησε ομαλά και το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι ήταν μια ψυχοφθόρα διαδικασία που τους προκάλεσε αρνητικά συναισθήματα, βίωσαν άγχος και αίσθημα μοναχικότητας, από την αρχή μέχρι και το τέλος της τήλε εκπαίδευσης.

Ορισμένες από τις απαντήσεις ήταν οι ακόλουθες:

«Ένιωθα αποκομμένη από τους μαθητές μου, το μάθημα ήταν απρόσωπο, δεν είχα το συναίσθημα χαράς και ικανοποίησης που βίωνα όταν το μάθημα γινόταν στην τάξη. Οι ασκήσεις ήταν πολύ πιο δύσκολο να εξηγηθούν/λυθούν».

«Πολύ έντονο άγχος που μειώθηκε σταδιακά μέχρι που έφτασε σε σημείο αδιαφορίας και μείωσης εσωτερικού κινήτρου».

«Ψυχοφθόρα διαδικασία, αγχωτική».

«Απορία, αγανάκτηση».

«Ανασφάλεια, αρνητικά συναισθήματα, παρέμειναν αρνητικά»

«Χάλια και χάλια και πάλι χάλια»

«Αρχή: πολύ άγχος και ανασφάλεια. Μετά: ικανοποίηση από την προσπάθειά μου, αγωνία για τον τρόπο αντίδρασης των παιδιών, κάποια ανταποκρίνονταν, κάποια όχι».

«Άγχος για την πρωτόγνωρη κατάσταση και απογοήτευση στη συνέχεια για την ελλιπή υποστήριξη του κράτους».

«Στην αρχή δημιουργήθηκε ένα άγχος για τη διαδικασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος αλλά και τρόποι διατήρησης της προσοχής των παιδιών. Το άγχος διατηρήθηκε εν μέρει μέχρι το τέλος καθώς και μια κούραση της οθόνης».

«Απορία και στη συνέχεια κούραση».

«Άγχος, απομόνωση, έλλειψη αλληλεπίδρασης, μετά εξοικείωση με την διαδικασία, η επικοινωνία με τους μαθητές βελτιώθηκε αλλά παρέμεινε η αίσθηση απομόνωσης και η ελλειμματική αλληλεπίδραση».

«Άγχους, πανικού, λόγω άγνοιας στην συνέχεια μετά από αρκετό χρόνο η γνώση η προετοιμασία η προμήθεια υλικοτεχνικής υποδομής βοήθησε ώστε να κάνουμε το καλύτερο που μπορούσαμε με άπειρες ώρες δουλειάς».

«Ήμουν εξ αρχής αντίθετη με τη σύγχρονη εκπαίδευση, καθώς δεν αντικαθιστά σε καμία την δια ζώσης διδασκαλία. Μετέπειτα, καθώς έγινε υποχρεωτική, προσπάθησα να φέρω εις πέρας το έργο μου όσο καλύτερα μπορούσα, αλλά να είμαι και πλάι στους μαθητές και τις οικογένειές τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο».

«Σύγχυση, προβληματισμός στην αρχή, υπήρξαν και κάποιες θετικές παράμετροι μετά».

«Άγχος μήπως δεν τα καταφέρω με την τεχνολογία που απαιτούσε. Περηφάνεια όταν τα κατάφερα. Παράλληλα ανακούφιση αρχικά που μπορούσα να κάνω μάθημα απ' το σπίτι αλλά και νοσταλγία για τη σχολική τάξη αργότερα».

«Μοναχικότητα, αλλά μετά υπήρξε συνεργασία με τους μαθητές».

«Αρχικά ενδιαφέρον μεταξύ βαρετά».

«Περιέργεια στην αρχή, κουραστικό στη συνέχεια. Χάθηκε το ενδιαφέρον από τα παιδιά και δεν παρακολουθούσαν το μάθημα. Είχαν απλά το WebEx ανοιχτό».

«Υπήρξε στην αρχή ένα μούδιασμα ψυχολογικό και απορία για την εξέλιξη».

«Αρχικά απορία για το πώς θα εξελιχθεί, στην συνέχεια απορία για την αλληλεπίδραση με τους μαθητές».

«Αρχικά ήταν έντονο το άγχος και η ανησυχία για τη δυνατότητα προσαρμογής της διδασκαλίας στα νέα δεδομένα, καθώς και σε τι βαθμό θα μπορούσε να επιτευχθεί η εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, δεδομένων των συνθηκών. Σταδιακά όμως υπήρξε εξοικείωση με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τόσο από την πλευρά μου

όσο και των μαθητών. Ειδικότερα τη δεύτερη χρονιά που εφαρμόστηκε, θεωρώ ότι λειτούργησε πολύ πιο ικανοποιητικά, οπότε και τα συναισθήματά ήταν αντίστοιχα (ένιωθα αρκετά ικανοποιημένη από τη διδασκαλία όπως και τη συμμετοχή των μαθητών)».

«Πανικός αλλά στο τέλος ικανοποίηση».

Στη δέκατη ερώτηση σχετικά με το τι ήταν αυτό που τους απασχόλησε περισσότερο όσον αφορά στη συμπεριφορά των μαθητών και των μαθητριών όλες οι απαντήσεις αφορούσαν την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση. Οι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι τους απασχόλησε πολύ η έλλειψη αλληλεπίδρασης η οποία υπήρχε και υπάρχει στη δια ζώσης διδασκαλία καθώς επίσης και η έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των μαθητών και των μαθητριών.

Επίσης όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά υπήρχε ανασφάλεια όσον αφορά την ασφάλεια τον έλεγχο και την εποπτεία της διαδικασίας δεδομένου ότι οι κάμερες ήταν κλειστές και δεν υπήρχε σαφή γνώση του για το ποιος παρακολουθούσε ή όχι το μάθημα.

Παράλληλα αναφέρθηκαν σε τεχνικά θέματα τα οποία προέκυπταν όπως επαρκής τεχνολογικός εξοπλισμός και ύπαρξη σύνδεσης στο διαδίκτυο.

Παρακάτω παρατίθενται ορισμένες από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών.

«Η αδιαφορία στην εμπλοκή τους στην διαδικασία».

«Είχαν τελείως διαφορετική εικόνα στο μάθημα από υπολογιστή, σε σχέση με τη δια ζώσης διδασκαλία».

«Κατά την εζ' αποστάσεως εκπαίδευση, κάποιοι μαθητές και κάποιες μαθήτριες δε συμμετείχαν στο μάθημα λόγω αδυναμίας σύνδεσης ή λόγω του ότι δεν επιθυμούσαν να συνδεθούν στην πλατφόρμα. Κάποιοι το θεωρούσαν αστείο. Κατά την επιστροφή μας στις αίθουσες, πολλά ήταν τα παιδιά που είπαν πως προτιμούν την άμεση επαφή με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα. Αυτό ήταν κάτι που με χαροποίησε».

«Οι μαθητές είχαν ανάγκη την αλληλεπίδραση, οπότε έκαναν ότι μπορούσαν για να επικοινωνήσουν όπως θα έκαναν και στην τάξη. Αντάλλαζαν μηνύματα, έκαναν αστεία, προσπαθούσαν να είναι σε διπλανά "κουτάκια" στην οθόνη».

«Ο συμβιβασμός στις συνθήκες που τους έκανε λιγότερο ενεργούς».

«Η έλλειψη οπτικής επαφής και ψυχοσυναισθηματικής επικοινωνίας, η ελλιπής κοινωνικοποίηση και η σταδιακή απομάκρυνση των μαθητών από τη μαθησιακή διαδικασία».

«Απάθεια, μη συμμετοχή».

«Κατά πόσον ήταν ειλικρινείς σε αυτά που έλεγαν...»

«Η μείωση της συμμετοχής τους στο μάθημα»

«Η απαξίωση και η αποχή».

«Το ότι δεν παρακολουθούσαν».

«Η αδιαφορία τους εκτός λίγων περιπτώσεων. Και η έλλειψη ενδιαφέροντος να εκτελέσουν τις εργασίες της τήλε εκπαίδευσης».

«Τεχνικά προβλήματα».

«Δεν μπορούσα να ακούω τους μαθητές πάντα και να επικοινωνώ μαζί τους λόγω τεχνικών προβλημάτων».

«Υπήρχε αυξημένη αδιαφορία, αίσθημα κόπωσης, ανορεξία για τη μαθησιακή διαδικασία, ήταν πολύ πιο αφηρημένοι».

«Έντονο άγχος και σταδιακά μείωση ενδιαφέροντος».

«Δεν πρόσεχαν κ δε διάβαζαν και ότι ενοχλούσαν με όποιο τρόπο έβρισκαν».

«Δεν ήταν συνεπείς, αδιαφορία».

«Χάθηκε η επικοινωνία και η διάθεση για να μάθουν.. έπαιζαν μεταξύ τους παιχνίδια».

«Αποξένωση».

«Η άρνηση συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία, οι απρόσωπες σχέσεις».

«Κάποιοι δεν ήταν ειλικρινείς στην παρακολούθηση – συμμετοχή».

«Η μελαγχολία λόγω εγκλεισμού και απουσίας της δια ζώσης σχολικής ζωής».

«Η μη συμμετοχή τους στο μάθημα(και για τεχνικούς λόγους, δεν είχαν υπολογιστές, σε κάποιες περιοχές δεν υπήρχε σήμα κτλ ...))».

«Η απαξίωση της διδασκαλίας, η υποτιθέμενη παρουσία τους στο μάθημα, η δυσκολία σε πολλούς να ανταποκριθούμε λόγω εξοπλισμού. Η κούραση με την τόσο συχνή επαφή με την οθόνη».

«Εκτός από τη γνωστή αδιαφορία είχα και ευχάριστες εκπλήξεις με παραγωγή καλών εικαστικών έργων».

«Κατά πόσο μπορούσαν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες».

«Δεν μπορούσα να ακούω τους μαθητές πάντα και να επικοινωνώ μαζί τους λόγω τεχνικών προβλημάτων».

«Η μη οπτική επαφή».

«Που δεν μπορούσα να έχω τον έλεγχο της τάξης».

«Η έλλειψη ουσιαστικής παρακολούθησης από μερίδα μαθητών, οι οποίοι έμπαιναν μόνο για να φαίνεται το όνομα τους, αλλά ήταν άγνωστο εάν παρακολουθούσαν. Επιπλέον, δεν υπήρχε δικλείδα ασφαλείας απέναντι σε άγνωστους «εισβολείς» στο μάθημα».

Στην ερώτηση έντεκα για το αν ήταν εφικτή η συνέχιση των ήδη υπάρχουσών επαφών και επικοινωνίας με τους μαθητές και τις μαθήτριες ή αν άλλαξαν, οι απόψεις δίστανται. Ένα μικρό ποσοστό των ερωτηθέντων απάντησαν ότι η επικοινωνία παρέμεινε η ίδια, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι άλλαξε με αρνητικές επιπτώσεις.

Συγκεκριμένα, παρακάτω παρατίθενται ορισμένες εκ των απαντήσεων των εκπαιδευτικών που δήλωσαν ότι η επικοινωνία άλλαξε:

«Σε ένα βαθμό απομακρυνθήκαμε».

«Όχι πολλές φορές ήταν ανέφικτη».

«Η εκ του σύνεγγυς επικοινωνία εξελίχθηκε σε εξ αποστάσεως επικοινωνία, ήταν δυνατή παρότι πιο απρόσωπη, αλλά διευκολύνθηκε λόγω της πρότερης προσωπικής επαφής».

«Άλλαξαν πίσω από τις κλειστές κάμερες».

«Δυσκόλεψε η επικοινωνία».

«Άλλαξαν προς το χειρότερο».

«Οι σχέσεις έγιναν απρόσωπες. Όμως με τα τμήματα που πριν την τήλε εκπαίδευση είχα πολύ στενή σχέση, αυτό διατηρήθηκε, τα παιδιά άνοιγαν τις κάμερες και επιδίωκαν να συζητήσουν, να τα δω και να με δουν».

«Ήταν εφικτή απλώς χρειαζόταν μεγαλύτερη προσπάθεια για διατήρηση του ενδιαφέροντος. Κάποιοι μαθητές βέβαια δεν μπόρεσαν να ακολουθήσουν λόγω εξοπλισμού».

«Σε τμήματα που είχαν πραγματοποιηθεί αρκετές ώρες διδασκαλίας δια ζώσης πριν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ή σε τμήματα που υπήρχε γνωριμία με τους μαθητές από προηγούμενο έτος, η επικοινωνία όπως είχε διαμορφωθεί, παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό πολύ ικανοποιητική και μετά την έναρξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Σε τμήματα όμως που δεν είχαν πραγματοποιηθεί αρκετές ώρες πριν (π.χ. σε μονόωρα μαθήματα) ώστε να υπάρχει μια καλύτερη γνωριμία με τους μαθητές, το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν πιο περιορισμένο».

«Η επικοινωνία άλλαξε».

«Σίγουρα άλλαξαν, έγιναν πιο απρόσωπες».

«Άλλαξαν σε μεγάλο βαθμό».

«Προφανώς και δεν ήταν, αφού δεν ξέραμε που μιλούσαμε, ποιος ήταν πίσω από την κάμερα. Γι' αυτό και οι αριστούχοι εκτινάχθηκαν στα ύψη! Δεν ξέραμε ποιος λέει μάθημα, εάν αντέγραφε, εάν είχε υποβολείς και πολλά άλλα».

«Ο τρόπος επαφής και επικοινωνίας άλλαξε. Η επαφή em τους μαθητές έγινε περισσότερο «κωδικοποιημένη», διαδικαστική».

«Η ηλεκτρονική και τηλεφωνική επικοινωνία αυξήθηκε κατά πολύ, καθώς ο χρόνος και η πλατφόρμα δεν επέτρεπαν την ουσιαστική επικοινωνία με μαθητές και γονείς».

«Άλλαξαν προς το χειρότερο!»

«Απομάκρυνση σε ένα βαθμό».

«Άλλαξαν δραματικά».

Ακολουθούν ορισμένες από τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών που πιστεύουν ότι δεν διαφοροποιήθηκε η επικοινωνία ή υπήρξε ακόμα και βελτιστοποίηση της ήδη υπάρχουσας.

«Ήταν εφικτή».

«Άλλαξαν κατά βάση, μολονότι κάποιες ενισχυθήκαν».

«Για όσους μαθητές ήθελαν να παρακολουθήσουν ήταν εφικτό».

«Διατηρήθηκαν».

«Υπήρξε επικοινωνία».

«Προστέθηκαν νέες, παρόλο που ήταν εξαιρετικά δύσκολο».

«Ήταν, ευτυχώς...».

Στην τελευταία ερώτηση, κατά την οποία ζητείτε η γνώμη των εκπαιδευτικών σχετικά με το τι θα άλλαξαν εάν οι συνθήκες επέβαλλαν μια εξ αποστάσεως εκπαίδευση εκ νέου προκειμένου να βελτιώσετε αυτή την εκπαιδευτική μέθοδο, το μεγαλύτερο ποσοστό 70% , απάντησαν ότι θα ήθελαν περισσότερη αλληλεπίδραση με ανοιχτές τις κάμερες και βελτιστοποίηση του τεχνολογικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση θεσμοθέτησης καινούργιας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Εκ των απαντήσεων, ένα μικρότερο ποσοστό, 10% , απάντησε ότι δεν θα ήθελε να επαναληφθεί διδασκαλία εξ αποστάσεως, δεδομένου ότι η δια ζώσης

διδασκαλία έχει περισσότερα οφέλη και για τις δύο πλευρές, του μαθητή και του εκπαιδευτικού.

Ακολουθούν ορισμένες από τις απαντήσεις :

«Να είχαν όλοι οι μαθητές ανοιχτές κάμερες».

«Θα χρησιμοποιούσα περισσότερες παρουσιάσεις με pdf και επεξηγηματικά βίντεο και σίγουρα θα επένδυα σε γραφίδα σχεδίασης για τις ασκήσεις».

«Περισσότερη οργάνωση».

«Απουσιολόγιο σε τακτά χρονικά διαστήματα στη διδακτική ώρα».

«Περισσότερα εργαλεία, μεγαλύτερη κατάρτιση».

«Περισσότερη κατάρτιση, περισσότερα κίνητρα, εκπαίδευση των καθηγητών».

«Πιο σταθερές ιντερνετικές συνδέσεις ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να συνδέονται κάμερα και μικρόφωνο ανοιχτό. Πιο κατάλληλο υλικό που να ανταποκρίνεται σε τέτοιο περιβάλλον και όχι τα σχολικά εγχειρίδια».

«Σύστημα που να αντέχει το να έχουμε κάμερες ανοικτές για το πρόσωπο...».

«Θα ήθελα να ήταν διαφορετική η ύλη που έπρεπε να καλυφθεί».

«Θα ήθελα να υπήρχε η δυνατότητα να βλέπουμε ο ένας τον άλλο, το σύστημα να μπορεί να υποστηρίξει την οπτική επαφή».

«Θα διαμόρφωνα περαιτέρω τα σχέδια διδασκαλίας και το υλικό μου για να επιτευχθεί μια ακόμα πιο ενεργή εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία».

«Θα είχα ανοιχτή την κάμερα όπως η πρωτοβάθμια».

«Θα τους χώριζα σε δωμάτια».

«Λίγο μικρότερη η διδακτική ώρα».

«Να μπορεί να σηκώνει το δίκτυο ώστε να έχουν τις κάμερες ανοικτές όλοι οι μαθητές».

«Θα προτιμούσα η πλατφόρμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης να ήταν περισσότερο ευέλικτη και φιλική προς τους χρήστες».

«Χρήση κάμερας από όλους».

«Περιβάλλοντα διδασκαλίας περισσότερο ανθρώπινα. Ας αναλογιστούμε πόσοι εκπαιδευτικοί και μαθητές θυσίασαν μεγάλο κομμάτι της όρασής τους για τις διδασκαλίες. Θα εξασφάλιζα στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές σωστούς υπολογιστές».

«Η εμπειρία έδειξε ότι δεν μπορεί να προχωρήσει η διδακτέα ύλη με τον ρυθμό που προχωρεί στην διά ζώσης, κατά συνέπεια θα προσπαθούσα να προσαρμόσω την διδασκαλία σε αυτό».

«Θα προσέθετα επιπλέον χρόνο, προκειμένου οι μαθητές να έχουν ένα διάστημα αποσυμπίεσης, να μιλήσουν και να αλληλοεπιδράσουν».

«Πιστεύω πως αυτή η μέθοδος απευθύνεται σε μεγαλύτερους (και φυσικά εγγράμματους) χρήστες. Είναι πολύ δύσκολο να χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα από μικρούς μαθητές δημοτικού. Χρειαζόταν η επέμβαση των κηδεμόνων τους. Επίσης δεν ήταν εξασφαλισμένη η πρόσβαση όλων των μαθητών, λόγω έλλειψης υλικοτεχνικού εξοπλισμού».

«Περισσότερη ευελιξία σε χώρο, χρόνο και ρυθμό και καλύτερη ποιότητα τεχνολογιών».

«Οποσδήποτε κάμερα και εκ μέρους των μαθητών... δεν γίνεται να μιλάμε σε ένα "μαύρο τοίχο"! Η τη εκπαίδευση δεν μπορεί όμως να γίνεται από το σπίτι του καθενός! Δεν είμαστε αναγκασμένοι να έχουμε πίνακες, γραφίδες, έξτρα κάμερες στο σπίτι μας ούτε να μετατρέπουμε τα δωμάτια των παιδιών μας σε γραφεία!!!».

5.8 Συμπεράσματα

Οι εκπαιδευτικοί των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα για αυτή την πρωτογενή, ποιοτική έρευνα εξέφρασαν την άποψη τους, τους προβληματισμούς τους αλλά τις προτάσεις βελτίωσης σχετικά με το εξεταζόμενο ερώτημα. Η άποψη τους στηρίζεται στα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν λόγω της ιδιότητας τους και από την βιωματική εκπαιδευτική εμπειρία που αποκόμισαν εν μέσω της πανδημίας.

Όσον αφορά τα δημογραφικά χαρακτηριστικά τα οποία συνθέτουν το προφίλ των συμμετεχόντων, το δείγμα αποτελείται από 58 εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που ήταν στη πλειοψηφία γυναίκες, κατά κύριο λόγο σε ηλικία 45 και άνω ετών. Το μεγαλύτερο ποσοστό έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα και όλοι οι συμμετέχοντες βασική γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Από τους 58 εκπαιδευτικούς, οι 41 είναι μόνιμοι και έχουν περισσότερα από δέκα (10) χρόνια διδακτικής εμπειρίας στο ενεργητικό τους.

Σχετικά με τον φορέα απασχόλησης τους, οι περισσότεροι – περισσότερες απασχολούνται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τα μαθήματα που διδάσκουν είναι γενικής παιδείας.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, στην αρχή της τηλεκπαίδευσης κατά την έναρξη της πανδημίας, όλοι οι εκπαιδευτικοί βίωσαν αισθήματα άγχους και αβεβαιότητας. Επίσης ήταν αντιμέτωποι με την απαξίωση και την αποχή των μαθητών. Ήταν ένας καινούργιος τρόπος εκπαίδευσης στον οποίο κλήθηκαν να εκπαιδευτούν και να ανταποκριθούν ούτως ώστε να φέρουν εις πέρας το εκπαιδευτικό τους έργο.

Στις απαντήσεις τους είναι εμφανής η ανησυχία τους σχετικά με την παρακολούθηση των μαθημάτων και τη συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών, καθώς επίσης στη δυνατότητα συγκέντρωσης κατά τη διάρκεια του μαθήματος και στην απόδοση τους στα μαθήματα.

Η πλειοψηφία, σημειώνει ότι το άγχος και η ανησυχία που βίωσαν κατά την έναρξη συνεχίστηκε και στην πορεία της τήλε εκπαίδευσης, παρά το γεγονός ότι είχε περάσει ένα χρονικό διάστημα προσαρμογής. Ένα μικρότερο ποσοστό αναφέρει ότι σταδιακά ενσωμάτωσε τα νέα δεδομένα στη διδασκαλία του, χωρίς ιδιαίτερα ζητήματα.

Με βάση τις απαντήσεις, ένας αρκετά μεγάλος αριθμός από τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα προβληματίστηκε σχετικά με την απροσωπία της πλατφόρμας και συγκεκριμένα με το αν τελικά οι μαθητές και οι μαθήτριες παρακολουθούσαν οι ίδιοι τα μαθήματα, δεδομένου ότι οι κάμερες ήταν απενεργοποιημένες καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής ώρας. Αυτό στηρίζεται και στο γεγονός ότι η συμμετοχή των μαθητών και των μαθητριών στο μάθημα ήταν ελάχιστη και πολλές φορές ανύπαρκτη. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν υπήρχε έλλειψη διαδραστικότητας εν αντίθεσή με την διαζώσης εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα, υπήρχαν ζητήματα τεχνολογικού εξοπλισμού, λόγου χάρη αρκετοί μαθητές και μαθήτριες δεν είχαν συνέχεια πρόσβαση λόγω έλλειψης συσκευής ή αδυναμίας σύνδεσης στο διαδίκτυο.

Παράλληλα οι συμμετέχοντες στην έρευνα όσον αφορά την επικοινωνία, ορισμένοι αναφέρουν ότι χάθηκε και κάποιοι ότι υπήρχε επικοινωνία όπως και στη διαζώσης εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα τέθηκε και το ερώτημα για το αν είναι σε θέση, λόγω του νεαρού της ηλικίας να υποστηρίξουν το διαδικτυακό μάθημα και χωρίς τη συνεχή παρέμβαση των γονέων και των κηδεμόνων τους.

Στη συγκεκριμένη έρευνα οι εκπαιδευτικοί προτείνουν να υπάρξουν βελτιώσεις όσον αφορά τα τεχνικά ζητήματα που προκύπτουν στην εξ αποστάσεως διδασκαλία και εκπαίδευση, ανοιχτές κάμερες για την βελτίωση της επικοινωνίας και την ύπαρξη δια δραστηκότητας.

Επίσης κρίθηκε αναγκαία η διαφοροποίηση των τεχνικών διδασκαλίας και προσαρμογής τους στα νέα δεδομένα.

Άλλες προτάσεις βελτίωσης σχετίζονται τη λήψη και απουσιών και καταγραφή απουσιολογίου περισσότερες φορές κατά τη διάρκεια του μαθήματος της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί και η έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού και από την πλευρά των εκπαιδευτικών, κάτι το οποίο δυσκόλεψε την κατάσταση. Οπότε θα ήταν χρήσιμο να υπάρξει μέριμνα για χορήγηση περισσότερων τεχνολογικών εργαλείων της εκπαίδευσης εκτός από τα βασικά που είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, το τάμπλετ και το κινητό τηλέφωνο.

Εν κατακλείδι από τις απαντήσεις συμπεραίνουμε ότι κύριο μέλημα των εκπαιδευτικών αποτέλεσε η άμεση προσαρμογή στα καινούργια δεδομένα, με απώτερο στόχο τη συνέχιση της μαθησιακής διαδικασίας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, προσπαθώντας να ξεπεράσουν τα ζητήματα τα οποία προ έκυπταν.

Συμπεράσματα

Η πανδημία τελικά αποτέλεσε καταλύτης και έγινε εφαλτήριο όλων των χωρών του κόσμου στην ανοικοδόμηση ενός σύγχρονου και πιο αποτελεσματικού τρόπου αντιμετώπισης δυσμενών συνθηκών που επηρεάζουν όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Συγκεκριμένα στον τομέα της εκπαίδευσης, μέσω νέων μεθόδων μετάδοσης της γνώσης, άγνωστων για ένα μεγάλο αριθμό εκπαιδευτικών παγκοσμίως και μέσω των ελλείψεων που παρατηρήθηκαν και διαπιστώθηκαν έπειτα

από έρευνες τόσο στην χώρα μας όσο και διεθνώς , δίνεται η δυνατότητα ύπαρξης καλύτερης οργάνωσης και αρτιότερων τεχνολογικά υποδομών με απώτερο στόχο την απρόσκοπτη συνέχιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τόσο η ασύγχρονη όσο και η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθίσταται αναγκαία σε αντίστοιχες περιπτώσεις όπως της πανδημίας. Οι κυβερνήσεις όλων των χωρών μπορούν και πρέπει να δώσουν την δέουσα προσοχή και βάρος στην υποστήριξη αυτής της μεθόδου διδασκαλίας μέσω οικονομικής στήριξης όλων όσων εμπλέκονται στην διαδικασία της μάθησης με στόχο τον καλύτερο εξοπλισμό τους ώστε η μεταλαμπάδευση της γνώσης να μην βρει εμπόδια .

Στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή μας μέσα από έρευνα που εκπονήθηκε από μας σε σχολεία του Νομού των 2 βαθμίδων διαπιστώθηκαν μεγάλες ελλείψεις τόσο σε υπολογιστικό εξοπλισμό όσο και δικτυακό αφού σε πολλούς μαθητές παρουσιάστηκαν προβλήματα σύνδεσης και υπολογιστικής ισχύς, παράγοντες που μετέτρεψαν την παρακολούθηση των μαθημάτων σε τροχοπέδη και γρήγορα αρκετοί να εγκαταλείπουν ή και να μετατρέπουν την όλη διαδικασία σε παιχνίδι . Από την άλλη οι εκπαιδευτικοί, εμφάνισαν σημάδια κούρασης , απογοήτευσης ,θυμού τόσο για τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν στην υλοποίηση του μαθήματος όσο και από τις δικαιολογημένες συμπεριφορές μαθητών και γονιών που θεατές αυτής της διαδικασίας , είδαν αρνητικά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τελικό συμπέρασμα κάθε εμπλεκόμενου ότι με τον τρόπο που διεξήχθη δεν μπορεί ούτε υποστηρικτικά να βοηθήσει το εκπαιδευτικό έργο.

Από την διενέργεια των πρωτογενών ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της παρούσης πτυχιακής εργασίας, συμπεραίνουμε ότι τόσο από την πλευρά των γονέων, όσο και από την πλευρά των εκπαιδευτικών υπήρχε ένα κλίμα δυσαρέσκειας με το θέμα της εξ ολοκλήρου εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες αυτή η δυσαρέσκεια είναι εντονότερη καθώς δεν βοηθήθηκαν καθόλου. Αντίθετα όλοι και όλες τόνισαν στην έκταση των βλαπτικών επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης.

Στον αιώνα της τεχνολογίας καλό θα είναι να υπάρχει συνδυαστική διδασκαλία για την επίτευξη της παραγωγικής ενεργοποίησης των μαθητών με απώτερο στόχο τη μάθηση. Η βελτίωση των προγραμμάτων της τηλεεκπαίδευσης και η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των μαθητών σε προγράμματα διδασκαλίας μέσω υπολογιστή κρίνεται απαραίτητη. Η εξεύρεση και η ανάπτυξη τρόπων

καλύτερης επικοινωνίας μέσω υπολογιστή είναι εξίσου σημαντική. Η τεχνολογία μπορεί να αποφέρει καλά αποτελέσματα στην εκπαιδευτική διαδικασία, εάν πρωτίστως δοθεί βαρύτητα στην αλληλεπίδραση μαθητών και εκπαιδευτικών. Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί την τεχνολογία προς όφελος του, ορίζει και κινεί τα νήματα. Όμως όπως συμπεραίνουμε και από τις δύο έρευνες δεν πρέπει και δεν μπορεί να αντικατασταθεί εξ ολοκλήρου από τον υπολογιστή. Μπορεί μόνο να λειτουργήσει συνδυαστικά και όχι κατ' αποκλειστικότητα.

Βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

Αγαλιώτης, Ι. (2012). Εκπαιδευτική αξιολόγηση μαθητών με δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής, Το Αξιολογικό Σύστημα Μαθησιακών Αναγκών. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.

Αμοργιανιώτη, Ε. (2020). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση την εποχή του Covid-19. Ποιοτική Προσέγγιση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. *International Journal of Educational Innovation*, 2(7), 63-73.

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19: το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης. *Ανοικτή Εκπαίδευση*, 16(2), 20-30

Αρμακόλας, Σ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2020). Εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω τηλεδιάσκεψης: οι επιδράσεις των τεχνολογικών παραγόντων. *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 16(1), 34-42.

Ζυγούρης, Φ., & Παπαδοπούλου, Σ. (2021). Η μάθηση σε ομάδες στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Δυσκολίες και Προοπτικές. 1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, (1), 637-646

Keegan, D. (2001). Οι βασικές αρχές της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Α. Κόκκος επιμ.). Αθήνα: Μεταίχμιο

Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της Ο.Λ.Μ.Ε.(2021). Όψεις της τήλε εκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας: Μορφωτικές ανισότητες και Συνέπειες στα εργασιακά δικαιώματα. Διαθέσιμο στο: <http://kemetech.gr/wp-content/uploads/2021/04/%CE%95%CE%A1%CE%95%CE%A5%CE%9D%CE%91-%CE%9A%CE%95%CE%9C%CE%95%CE%A4%CE%95-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%9B%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97.pdf>

Κλουβάτος, Κ. (2021). Η ανακάλυψη του «Ψηφιακού Τροχού» στην εποχή του Κορωνοϊού. Τι μέλλει γενέσθαι;. <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/online-edu/article/view/3265>

Kokkinos, C., & Antoniadou, N. (2013). Κυβερνο-εκφοβισμός και κυβερνο-θυματοποίηση σε παιδιά και εφήβους: Συχνότητα εμφάνισης και παράγοντες επικινδυνότητας. *Preschool and Primary Education*, 1, 138-169. doi:<http://dx.doi.org/10.12681/ppej.42>

Κοκκέβη Α., Ξανθάκη Μ., Φωτίου Α., Καναβού Ε. (2011) Χρήση Η/Υ και ίντερνετ από τους εφήβους. Σειρά θεματικών τευχών: Έφηβοι, Συμπεριφορές & Υγεία. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής. Αθήνα.

Καραπέτσας, Α., Καραπέτσας, Β., Ζυγούρης, Ν., & Φώτης, Α. (2015). Διαδικτυακός εθισμός και μοναξιά . *Εγκέφαλος*, Vol 52, 4-9.

Λιακοπούλου, Ε., & Σταυροπούλου, Ε. (2021). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο ελληνικό σχολείο κατά την περίοδο του covid-19: προβληματισμοί, δυσκολίες και αναληφθείσες ενέργειες αντιμετώπισης

τους. 1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, (1), 331-341

Λιοναράκης, Α. (2005). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές (σελ.13-38). Πάτρα: ΕΑΠ.

Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α. Μ, Παπαδημητρίου, Σ., &Ιωακειμίδου, Β. (2020). Διακήρυξη για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Εκπαίδευση, ενεργός πολίτης και δημοκρατικές αξίες. Open Education - The Journalfor Open and Distance Education and Educational Technology, 16(1), 21-25

Παπαδημητρίου, Σ. (2020). Η συμβολή της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης στην εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση. Στα πρακτικά του Συνεδρίου «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Σχολική Πραγματικότητα», Απρίλιος 2020.

Παπαδόπουλος, Σ. (2021). Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Διοικητικά-Οργανωτικά-Θεσμικά Προβλήματα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. 1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, (1), 373-381.

Ράικου, Ν., Κωνσταντοπούλου, Γ. & Λαβίδας, Κ. (2021). Άγχος και δεξιότητες εκπαιδευτικών κατά τη διαχείριση της εκπαιδευτικής κρίσης λόγω της πανδημίας COVID-19.2021.Τόμος Πρακτικών 1ο Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο "Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις – Αντιλήψεις – Σενάρια – Προοπτικές – Προτάσεις.

Ράπτης, Α., Ράπτη, Α. (2001) Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορικής: Ολική προσέγγιση, Α' Τόμος, Αθήνα

Σιώμοκος Γ. και Μαύρος Δ. (2008) Έρευνα Αγοράς, Αθήνα, Σταμούλη

Σολομωνίδου, Χ. (2001). Σύγχρονη Εκπαιδευτική Τεχνολογία: Υπολογιστές και Μάθηση στην Κοινωνία της Γνώσης. Θεσσαλονίκη: Κώδικας

Σοφός, Α. Α. (2021). Εκπαίδευση υπό έκτακτες συνθήκες ή εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση; Προβληματισμοί και ζητήματα που προκύπτουν για τον εκπαιδευτικό και προοπτικές για το μέλλον. 1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, (1), 38-50

Σοφός, Π. & Χρόνη, Σ. (2021). Η εμπειρία της οργάνωσης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύο δημοτικών σχολείων της Κορινθίας στις μέρες του κορωνοϊού. 1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες, 392-400.

Σταχτέας, Χ., & Σταχτέας Φ., (2020). Ιχνηλάτηση των Απόψεων των Καθηγητών για την Τήλε εκπαίδευση στην Αρχή της Πανδημίας. Επιστήμες Αγωγής, 2, 173-194

Χαλικιάς, Μ., Λάλου, Π., & Μανωλέσου, Α. (2015). Μεθοδολογία Έρευνας και Εισαγωγή στη Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS STATISTICS, Αθήνα: Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα

Westphalen, K. (1982) Αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων, μετ. Ι. Πυργιωτάκης, εκδ. Κυρίακίδη, Θεσσαλονίκη

Φ8/37530/Δ4/13-03-2020. Οδηγίες προς Διευθυντές και Εκπαιδευτικούς Δ/θμιας Εκπ/σης για την ταυτόχρονη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

ΦΕΚ 956/τ.Β'/21-03-2020. Επιβολή του μέτρου της προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων, σχολικών μονάδων, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κέντρων ξένων γλωσσών, φροντιστηρίων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών, φορέων και ιδρυμάτων, δημοσίων και ιδιωτικών,

κάθε τύπου και βαθμού της χώρας, προσωρινής απαγόρευσης των εκπαιδευτικών εκδρομών εντός και εκτός της χώρας και προσωρινής απαγόρευσης μετακινήσεων και επισκέψεων μαθητών, φοιτητών, σπουδαστών και εκπαιδευτικών, καθώς και προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας ελληνόγλωσσων σχολικών μονάδων και πάσης φύσεως εκπαιδευτικών δομών του εξωτερικού για το χρονικό διάστημα από 21.3.2020 έως και 10.4.2020.

ΦΕΚ 1293/Β` 10.4.2020. Παράταση ισχύος της κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Προστασίας του Πολίτη, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Εσωτερικών με αριθμό Δ1α/ΓΠ.οικ. 20021/21.3.2020 (Β` 956) έως και τις 10.5.2020.

ΦΕΚ 3630/Β/31-8-2020. Μέτρα προστασίας για το σχολικό και εκπαιδευτικό έτος 2020-2021. Τρόπος ασφαλούς λειτουργίας φροντιστηρίων, κέντρων ξένων γλωσσών, φορέων παροχής εκπαίδευσης, κατάρτισης, μαθητείας και πιστοποίησης δεξιοτήτων, ξενόγλωσσων ινστιτούτων εκπαίδευσης και πάσης φύσεως συναφών δομών, δημοσίων και ιδιωτικών

ΦΕΚ Β 5043/14.11.2020. Τροποποίηση της υπό στοιχεία Δ1α/ΓΠ.οικ.71342/6.11.2020 κοινής υπουργικής απόφασης «Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας για το διάστημα από το Σάββατο 7 Νοεμβρίου 2020 έως και τη Δευτέρα 30 Νοεμβρίου 2020» (Β` 4899).

ΦΕΚ 4188/Β/10-9-2021. Παροχή σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για το σχολικό έτος 2021-2022

Διεθνής βιβλιογραφία

Abrosimova, G. A. (2020). Digital literacy and digital skills in university study. *International Journal of High Education*, 9, 52–58

Adnan, M. & Anwar, K. (2020). Online learning amid the COVID-19 pandemic: students perspectives. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 1, 45–51

Afifi, M. K., & Alamri, S. S. (2014). Effective Principles In Designing E-Course InLight Of Learning Theories. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 15(1), 128-142.

Akcil, U. & Bastas, M. (2021). Examination of university students' attitudes toward e-learning during the COVID-19 pandemic process and the relationship of digital citizenship. *Contemporary Educational Technology*, 13, e291

Aldossary, K. (2021). Online distance learning for translation subjects: tertiary level instructors' and students' perceptions in Saudi Arabia. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22(6), 21-29.

Alea, L. A., Fabrea, M. F., Roldan, R. D. A., & Farooqi, A. Z. (2020). Teachers' Covid-19 Awareness, Distance Learning Education Experiences and Perceptions towards Institutional Readiness and Challenges.

International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 19(6), 127-144.

Altun, T., Akyıldız, S., Gülay, A., and Özdemir, C. (2021). Investigating education faculty students' views about asynchronous distance education practices during COVID-19. *Psycho-Educational Research Reviews*, 10, 34–45.

Arkorful, V., & Abaidoo, N. (2014). The role of e-learning, advantages and disadvantages of its adoption in higher education. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(1), 29–42.

Avsheniuk, N., Seminikhyna, N., Svyrydiuk, T. & Lutsenko, O. (2021). ESP students' satisfaction with online learning during the COVID-19 pandemic in Ukraine. *Arab World English Journal*, 1, 222–234.

Bakhov, I., Opolska, N., Bogus, M., Anishchenko, V., and Biryukova, Y. (2021). Emergency distance education in the conditions of COVID-19 pandemic: experience of Ukrainian universities. *Educational Science*, 11, 364-371

Barbour, M. K., LaBonte, R., Kelly, K., Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., Bond, A., & Hill, P. (2020). Understanding pandemic pedagogy: Differences between emergency remote, remote, and online teaching. Available at: <https://k12sotn.ca/wp-content/uploads/2020/12/understanding-pandemic-pedagogy.pdf>

Bateman, B. (1965). An educator's view of a diagnostic approach to learning disorders. *Learning disorders*, 1, 219-239.

Bedenlier, S., Wunder, I., Gläser-Zikuda, M., Kammerl, R., Kopp, B., Ziegler, A. & Händel, M. (2021). Generation invisible?. Higher Education Students' (Non) Use of Webcams in Synchronous Online Learning. *International Journal of Educational Research Open*, 68-100.

Beldarrain, Y. (2006). Distance education trends: Integrating new technologies to foster student interaction and collaboration. *Distance education*, 27(2), 139-153.

Bell, J. (1997). Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας: οδηγός για φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες. Αθήνα: Gutenberg.

Benadla, D., and Hadji, M. (2021). EFL students affective attitudes towards distancee-learning based on moodle platform during the COVID-19 the pandemic: perspectives from Dr. Moulaytahir university of Saida, Algeria. *Arab World Englishjournal*, 1, 55–67

Bhaumik, R. & Priyadarshini, A. (2020). E-readiness of senior secondary school learners to online learning transition amid COVID-19 lockdown. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 244-256.

Bojović, Ž., Bojović, P. D., Vujošević, D., & Šuh, J. (2020). Education in times of crisis: Rapid transition to distance learning. *Computer Applications in Engineering Education*, 28(3), 1-23

Bozavli, E. (2021). Is foreign language teaching possible without school? Distance learning experiences of foreign language students at Ataturk university during the COVID-19 pandemic. *Arab World English Journal*, 12, 3–18

Cidral, W.A., Oliveira, T., Di Felice, M. & Aparicio, M. (2018). E-learning success determinants: Brazilian empirical study. *Computer Education*, 122, 273–290

Clayton, B., Seema, V., Ashbala, K., Shrabanee, M., Yee, R.W.C. (2005) “Computer Vision Syndrome: A Review”. Department of Ophthalmology and Visual Sciences, Houston Texas 50(3) 253- 262.

Creswell, J.W. (1998) *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing among Five Traditions*. London and Thousand Oaks, CA; Sage Publications.

Demuyakor, J. (2020). Coronavirus (COVID-19) and Online Learning in Higher Institutions of Education: A Survey of the Perceptions of Ghanaian International Students in China. *Online journal of communication and media technologies*, 10(3),e202018.

Dindar M, Suorsa A, Hermes J, Karppinen P and Näykki P., 2021. Comparing technology acceptance of K-12 teachers with and without prior experience of learning managementsystems: A Covid-19 pandemic study. *Journal of Computer Assisted Learning*, 37(6),1553–1565.

Dutta, S., &Smita, M. K. (2020). The Impact of COVID-19 Pandemic on Tertiary Education in Bangladesh: Students' Perspectives. *Open Journal of Social Sciences*, 8, 53-68.

García-Aretio, L. (2017). Distance and virtual education: quality, disruption, adaptiv elearning and mobile learning. *RIED. RevistaIberoamericana de Educación aDistancia*, 20(2), 13-38

Geisert, P., Futrell, M. (1990) *Teachers, computers and curriculum: microcomputers in the classroom*, Boston: Allyn and Bacon

Glebov, V. A., Popov, S. I., Lagusev, Y. M., Krivova, A. L. &Sadekova, S. R. (2021). Distance learning in the humanitarian field amid the coronavirus pandemic: risks of creating barriers and innovative benefits. *Propós. Represent*, 9, e1258.

Gonçalves, S. P., Sousa, M. J. & Pereira, F. S. (2020). Distance learning perceptions from higher education students—the case of Portugal. *Educational Science*, 10, 374-382.

Goundar, S. (2012, May). pralagon.com. Ανάκτηση 04 25, 2022, από <https://prallagon.com/wpcontent/uploads/2021/05/Research-Methodology-A2.pdf>

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning. EDUCAUSE Review. Available at: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

European Commission (2022). Impacts of COVID-19 on school education. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Fouts, J.T. (2000) Research on computers and education: Past, present and future. Bill and Melinda Gates Foundation [on line] available from <http://www.esd189.org/tlp/images/TotalReport3.pdf> [Sept 2011]

Frank, C. & Sarvary, M. (2021). Why students do not turn on their video cameras during online classes and an equitable and inclusive plan to encourage them to do so. *Ecology and Evolution*, 11(8), 3565–3576.

Freeman, W. (2000). How brains make up their minds. New York: Columbia University Press

Hale T., Angrist N., Goldszmidt R., Kira B., Petherick A., Phillips T., Webster S., Cameron-Blake E., Hallas L., Majumdar S., Tatlow H. (2021). A global panel database of pandemic policies (Oxford COVID-19 Government Response Tracker). *Nature human behavior*, 5, 529-538.

Hampton, D., Webber, D., Billican, B., Goedert, M., Grazia-Spillantini, M. & Chandran, S. (2010). Cell-Mediated Neuroprotection in a Mouse Model of Human Tauopathy. *Journal of Neuroscience*, 30(30), 9973-9983.

Harper, B., & Milman, N.B. (2016). One-to-one technology in K–12 classrooms: A review of the literature from 2004 through 2014. *Journal of Research on Technology in Education*, 48(2), 129-142.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning. *EDUCAUSE Review*. Available at: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning>.

Islam, S., et al. (2020) Covid-19-Related Infodemic and Its Impact on Public Health: A Global Social Media Analysis. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 103, 1621-1629.

Johansson A., Gotestam G. (2004). Internet addiction: Characteristics of a questionnaire and prevalence in Norwegian youth (12-18 years). *Scandinavian Journal Of Psychology*, Vol 45, 223-229

Karalis, T. (2020). Planning and evaluation during educational disruption: lessons learned from Covid-19 pandemic for treatment of emergencies in education. *European journal of education studies*, 7(4), 125-141.

Kegaan, D. (1988). On defining distance education. In S. Seward, D. Kegaan & B. Holmberg (eds.), *Distance education: international perspectives* (pp. 6-33). New York: Routledge.

Kimberly Coy, K., & Hirschmann, K.R. (2014). Maximizing Student Success in Online Virtual Schools 17. *Perspectives on language and literacy*, Volume 40(1).

Kolac, E. (2015). An analysis of texts in Turkish coursebooks studied at open education secondary school. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 16(4), 98–113.

Koseoglu, S., Ozturk, T., Ucar, H., Karahan, E. & Bozkurt, A. (2020). 30 years of gender inequality and implications on curriculum design in open and distance learning. *Journal of Interactive Media in Education*, 1(5),1-11.

Kraft, M. A., Simon, N. S., & Lyon, M. A. (2020). *Sustaining a Sense of Success: The Importance of Teacher Working Conditions During the COVID-19 Pandemic*. Brown University: Annenberg Institute.

Lamanauskas, V. & Makarskaitė-Petkevičienė, R. (2021). Distance lectures in university studies: advantages, disadvantages, improvement. *Contemporary Educational Technology*, 13, e309.

Lauermann, F., & Karabenick, S. A.

Lee, C., Yeung, A. S., & Ip, T. (2016). Use of computer technology for English language learning: do learning styles, gender, and age matter? *Computer Assisted Language Learning*, 29(5), 1033– 1049

Mathew, V. N., and Chung, E. (2020). University students' perspectives on open and distance learning (ODL) implementation amidst COVID-19. *Asian Journal of University Education*, 16,152–160.

Medecilo, C., FlorM., Lolly, M., , Ong, N., Ventero, E.&Labaria, J. (2022). Satisfaction on the use of tablet as a supplemental tool during distance learning among students of Brooke's point national high school. *European Scholar Journal*, 3(4), 95-103.

Merriam, S. B. (2002). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis*. San Francisco: Jossey-Bass

Mottet, T. 2000. Interactive television instructors' perceptions of students' nonverbal responsiveness and their influence on distance teaching. *Communication Education*,49, 2, 146–164.

Nenakhova, E. (2021). Distance learning practices on the example of second language learning during coronavirus epidemic in Russia. *International journal of Instruction*, 14, 807–826.

Passerini K. & Granger, M. J. (2000). A developmental model for distance learning using the Internet. *Computers & Education*, 34, 1-15.

Pettersson, F. (2018). On the issues of digital competence in educational contexts—a review of literature. *Education and information technologies*, 23(3),1005–1021.

Petretto, D. R., Masala, I., & Masala, C. (2020). Special educational needs, distance learning, inclusion and COVID-19. *Education Sciences*, 10(6), 154. <https://doi.org/10.3390/educsci10060154>

Polymili, A. (2021). Distance learning in primary education in Greece in the midst of Covid-19. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE)*, 10(2), 251-258.

Rowntree, D. (1986) *Educational technology in curriculum development*, London: Harper & Row.

Şahin, M. (2021). Opinions of university students on effects of distance learning in Turkey during the COVID-19 pandemic. *African Educational Research*, 9, 526–543.

Safsouf, Y., Mansouri, K., & Poirier, F. (2020). An Analysis to Understand the Online Learners' Success in Public Higher Education in Morocco. *Journal of Information Technology Education: Research*, 19, 087–112.

Somekh, B., Davis, N. (1997) *Using information technology effectively in the classroom*, New York: Routledge.

Subrahmanyam, K., Greenfield, P.M., Tynes, B. (2004) “Constructing sexuality and identity in an online teen chat room”. *Applied Developmental Psychology* 25 651-666.

Tabassum, M., Permal, S., Mohanan, S. & Ponnann, S. (2021). *IoT, IR 4.0, and AI Technology Usability and Future Trend Demands: Multi-Criteria Decision-Making for Technology Evaluation*. London: Information Science Reference.

Taşkaya, S. M. (2021). Teacher candidates' evaluation of the emergency remote teaching practices in turkey during COVID-19 pandemic. *International Journal of Progressive Education*, 17, 63–78.

The World Bank (2022). *Two years after saving a generation*. Washington, D.C.: World Bank Group.

Unesco. (2020β). *Education: From disruption to recovery*. Available at: <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>.

Unger, S. & Meiran, W. (2020). Student attitudes towards online education during the COVID-19 viral outbreak of 2020: distance learning in a time of social distance. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4, 256–266.

United States Department of Education, Office for Civil Rights, & Office of Special Education and Rehabilitative Services. (2020). *Supplemental Fact Sheet Addressing the Risk of COVID-19 in Preschool, Elementary and Secondary Schools While Serving Children with Disabilities*. Available at :<https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/frontpage/faq/rr/policyguidance/Supple%20Fact%20Sheet%203.21.20%20FINAL.pdf>

Van Lancker, W., & Parolin, Z. (2020). COVID-19, School Closures, and Child Poverty: A Social Crisis in the Making. *Lancet Public Health*, 5, e243-e244.

Verma, G., & Priyamvada (2020). COVID-19 and Teaching: Perception of School Teachers on Usage of Online Teaching Tools. *MuktShabd Journal*, IX(VI), 2492-2503

Viktorija, V. & Aida, M. (2020). comparative analysis on the impact of distance learning between Russian and Japanese university students, during the pandemic of COVID-19. *Education Quarterly Reviews*, 3, 438–446.

Vieira J., Ricardo O., Hannas C., Kanadani T., Prata T., Kanadani F. (2020). What do we know about COVID-19?. *Revista da Associacao Medica Brasileira*, 66(4), 534-540.

World Health Organization (2020). Disease Outbreak News/ Novel Coronavirus – China. Available at: <https://www.who.int/emergencies/disease-outbreak-news/item/2020-DON233>

Xi, L. & Li, G. (2020). Students' Sense of Community and Perspectives of Taking Synchronous and Asynchronous Online Courses. *Asian Journal of Distance Education*, 15, 1, 169–179.

Yang X. (2020). Teachers' Perceptions of Large-Scale Online Teaching as an Epidemic Prevention and Control Strategy in China. *ECNU Review of Education*, 12(4), 1092-1100.

Yi-Chia W., Ching-Sunga C., Yu-Jiuna C. (2020). The outbreak of COVID-19. An overview. *Journal of Chinese Medical Association*, 83(3), 217-220.

Yurdal, M. O., Sahin, E. M., Kosan, A. M. A., and Toraman, C. (2021). Development of medical school students' attitudes towards online learning scale and its relationship with E-learning styles. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 22, 310–325.

Zhang, Y. & Lin, C.-H. (2019). Student interaction and the role of the instructor in a virtual high school: What predicts online learning satisfaction? *Technology, Pedagogy, and Education*, 1-20.

Zhang, T. (2020). Learning from the emergency remote teaching learning in China when primary and secondary schools were disrupted by COVID-19 pandemic. *ResearchSquare*, 3 (4), 739-744.

Πηγές από το διαδίκτυο

http://journal-ene.gr/wp-content/uploads/2013/11/dierevnisi_sxesis_efivou.pdf

https://epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/08_HBSC_2010_EPI_PSI_2012.pdf

<https://3gym-ymitt.att.sch.gr/wp-content/uploads/2021/04/%CE%95%CE%A6%CE%97%CE%92%CE%9F%CE%99-%CE%9A%CE%91%CE%99-%CE%A5%CE%A0%CE%95%CE%A1%CE%92%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%97-%CE%95%CE%9D%CE%91%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%97%CE%A3%CE%97-%CE%9C%CE%95-%CE%A4%CE%9F-%CE%94%CE%99%CE%91%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%A4%CE%A5%CE%9F-%CE%9A%CE%9B%CE%95%CE%A9%CE%9D%CE%91%CE%9A%CE%9F%CE%A3-%CE%9A%CE%A9%CE%A3%CE%A4%CE%97%CE%A3-%CE%912.pdf>

<https://saferinternet4kids.gr/pressnewsletter/researchresults/>

<https://www.medlook.net/%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%85%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B1/1985.html>

Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της Ο.Λ.Μ.Ε.(2021). Όψεις της τήλε εκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας: Μορφωτικές ανισότητες και Συνέπειες στα εργασιακά δικαιώματα. Διαθέσιμο στο: <http://kemete.sch.gr/wp-content/uploads/2021/04/%CE%95%CE%A1%CE%95%CE%A5%CE%9D%CE%91-%CE%9A%CE%95%CE%9C%CE%95%CE%A4%CE%95-%CE%93%CE%99%CE%91-%CE%A4%CE%97%CE%9B%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97.pdf>

Εικόνες

Εικόνα 1. 1: Χάρτης κλειστών σχολείων εξαιτίας της πανδημίας

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

Εικόνα 1.2: Αριθμός εγγεγραμμένων μαθητών και εκπαιδευτικών στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο κατά το διάστημα Μαρτίου- Απριλίου 2020
Αναστασιάδης, 2020

Εικόνα 1.3: Αριθμός εκπαιδευτικών και μαθητών που συμμετείχε σε ασύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης κατά το σχολικό έτος 2020-2021
Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, 2020

Εικόνα 2.1: Πρόσβαση στο διαδίκτυο

WorldBank, 2022

Εικόνα 2.2 : Προβλήματα συνδεσιμότητας των εκπαιδευτικών

ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.3: Προβλήματα συνδεσιμότητας μαθητών
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.4 : Ποσοστά μαθητών που χρησιμοποιούσαν διαδικτυακά συστήματα μάθησης στις χώρες της Ευρώπης πριν την πανδημία
European Union, 2022

Εικόνα 2.5: Προβλήματα ανεπάρκειας υλικοτεχνικής υποδομής σχολικών μονάδων
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.6:: Επιτρεπόμενος αριθμός συνδέσεων την ίδια χρονική στιγμή ανά σύνδεση
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.7: Τεχνικές δυσκολίες στη σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.8: Ελλείψεις εξοπλισμού πληροφορικής στους εκπαιδευτικούς
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 2.9: Ελλείψεις εξοπλισμού πληροφορικής στους μαθητές
ΚΕΜΕΤΕ, 2021

Εικόνα 3.1: Διαδίκτυο και η ψυχολογική επίδραση του στον έφηβο
<https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/kosmos/diplasiastike-kata-tin-pandimia-o-chronos-chrisis-ton-othonon-apo-efivoys-stis-ipa-me-epiptoseis-stin-psychiki-toys-ygeia/>

Γραφήματα από το διαδίκτυο

Γράφημα 3.1: Διάρκεια ενασχόλησης των εφήβων με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή τις καθημερινές, διαχρονικά (%)

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EIPSI_2012.pdf

Γράφημα 3.2: Διάρκεια ενασχόλησης των εφήβων με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή το σαββατοκύριακο, διαχρονικά (%)

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EIPSI_2012.pdf

Γράφημα 3.3: Καταστάσεις οι οποίες σχετίζονται με την εξάρτηση από το διαδίκτυο στους εφήβους, στο σύνολο και ανά φύλο (%)

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EIPSI_2012.pdf

Γράφημα 3.4: Έφηβοι που παίζουν συχνά ηλεκτρονικά παιχνίδια

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EIPSI_2012.pdf

Γράφημα 3.5: Έφηβοι οι οποίοι κάνουν υπερβολική χρήση του ηλεκτρονική υπολογιστή ως προς τις οικογενειακές τους σχέσεις (%)

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

Γράφημα3.6: Έφηβοι που κάνουν υπερβολική χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή ως προς τον αριθμό των φίλων που έχουν και τη συχνότητα συναντήσεων μαζί τους %

https://www.epipsi.gr/images/Documents/HBSC/Fylladia2010/11_HBSC_2010_EPIPSI_2012.pdf

Παράρτημα

Ποσοτική έρευνα

Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο βρίσκεται στον ακόλουθο διαδικτυακό σύνδεσμο

<https://docs.google.com/forms/d/1deuASTvyHHs6Uqo-76VvZjLj3HUBUqruUgFoYOWUw4M/edit>

Ερωτηματολόγιο «Η μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας. Ανάλυση των επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης»

Η παρούσα έρευνα διεξάγεται στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας στο Διοικητικές Επιστήμες και Τεχνολογία του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, με τίτλο «Η μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας. Ανάλυση των επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης».

Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει γονείς και κηδεμόνες των οποίων τα παιδιά υπήρξαν μαθητές και μαθήτριες της Ε' Δημοτικού, της ΣΤ' Δημοτικού και της Α' Γυμνασίου, την περίοδο της πανδημίας.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και όλες οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες εκπόνησης της εν λόγω πτυχιακής εργασίας. Η συμπλήρωσή του ερωτηματολογίου δεν απαιτεί περισσότερα από δέκα (10) λεπτά.

Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι πολύ σημαντική.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Φοιτητές: Μπουραντά Μελπομένη και Κουτάντος Γεώργιος

Επιβλέπων καθηγητής: Σκουλουδάκης Εμμανουήλ

1. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται από
Μητέρα
Πατέρα
Άλλο

2. Ποια είναι η ηλικία σας;
25-34 ετών
35-44 ετών
45+ ετών

3. Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευση που έχετε ολοκληρώσει
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο / ΕΠΑΛ
ΙΕΚ
ΤΕΙ
ΑΕΙ
Μεταπτυχιακό
Διδακτορικό
Άλλο (συμπληρώστε).....

4. Έχετε βασική γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή?
Ναι
Όχι

5. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, πόσες ώρες μελετούσε ο μαθητή / η μαθήτρια τα μαθήματα του σχολείου την εβδομάδα
Καθόλου

1-3

3-5

Περισσότερες από 5 ώρες

6. Πριν από την πανδημία, ο μαθητής / η μαθήτρια λάμβανε κάποια μορφή υποστηρικτικής διδασκαλίας?

Φροντιστήριο

Ιδιαίτερα μαθήματα

Δεν λάμβανε κάποια βοήθεια

7. Ο μαθητής / η μαθήτρια έχει μαθησιακή δυσκολία διαγνωσμένη από φορέα?

Ναι

Όχι

Δεν γνωρίζω

8. Ο μαθητής / η μαθήτρια έχει μαθησιακή δυσκολία διαγνωσμένη από φορέα?

Αν ναι, αναφέρετε την μαθησιακή δυσκολία

9. Κατά την έναρξη της πανδημίας ποια συσκευή χρησιμοποιούσε ο μαθητής / η μαθήτρια για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση?

Ηλεκτρονικός υπολογιστής

Φορητός υπολογιστής (λαπτοπ)

Τάμπλετ

Κινητό τηλέφωνο

Τίποτα από τα παραπάνω / Δεν υπήρχε συσκευή

Άλλη συσκευή

10. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας τι προβλήματα τεχνικής φύσης αντιμετωπίσατε?

Αδυναμία σύνδεσης στο διαδίκτυο

Κακή σύνδεση στο διαδίκτυο / Δεν είχα καλό σήμα

Έλλειψη σύνδεσης στο διαδίκτυο

Η εκπαιδευτική πλατφόρμα είχε προβλήματα

Έλλειψη γνώσεων σχετικά με το χειρισμό της συσκευής

Η ώρα του μαθήματος ήταν ακατάλληλη

Αδυναμία συγκέντρωσης στο μάθημα

Δεν υπήρχε ησυχία στο σπίτι

Έλλειψη κατάλληλου χώρου μέσα στο σπίτι για μελέτη

Το μάθημα ήταν αδιάφορο

11. Υπήρχε ενημέρωση για το πως χρησιμοποιείται η εκπαιδευτική πλατφόρμα?

Ναι

Όχι

12. Υπήρχε επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων μέσω της πλατφόρμας ή τηλεφωνικά, σχετικά με θέματα που προέκυπταν ή για την πορεία και την πρόοδο του παιδιού?

Ναι

Όχι

13. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, ήσασταν παρόντες στον ίδιο χώρο με το παιδί?

Πάντα

Τις περισσότερες φορές

Αρκετές φορές

Ελάχιστες φορές

Ποτέ

14. Ποιος ήταν ο βαθμός συμμετοχής κατά την διάρκεια του μαθήματος του μαθητή / της μαθήτριας?

Πάρα πολύ

Αρκετά

Εξίσου

Λιγότερο

Πολύ λιγότερο

Καθόλου

15. Τι θα αλλάζατε στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση?

Βελτίωση της πλατφόρμας

Βελτίωση τεχνικών χαρακτηριστικών

Τίποτα

Δεν γνωρίζω

Να μην υπάρχει εξ αποστάσεως εκπαίδευση

16. Ποιος ο βαθμός ικανοποίησης από την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης?

Πάρα πολύ

Αρκετά

Ελάχιστα

Καθόλου

17. Σας άρεσε η εξ αποστάσεως διδασκαλία?

Ναι

Όχι

18. Αν απαντήσατε ναι, τι σας άρεσε περισσότερο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία?

19. Αν απαντήσατε όχι, τι δεν σας άρεσε στην εξ αποστάσεως διδασκαλία?

20. Το παιδί σας τι γνώμη έχει για την εξ αποστάσεως διδασκαλία?

21. Ποιες είναι οι σκέψεις σας για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση?

22. Προτάσεις για τη βελτίωση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας

Παράρτημά των απαντήσεων

- Ερώτηση 18

Αν απαντήσατε ναι, τι σας άρεσε περισσότερο στην εξ αποστάσεως διδασκαλία?

8 απαντήσεις

Η μη μετακίνηση από το σπίτι στο σχολείο

νομίζω ότι για ιδιαίτερες περιπτώσεις είναι καλή λύση

Οι παρουσιάσεις με διαδραστικό βίντεο

Ότι δεν έχαναν το μάθημα τους και ήταν συγκεντρωμένα.

Η εξέλιξη

Χρήση κατάλληλων λογισμικών διδασκαλίας που στη φυσική τάξη θα ήταν αδύνατη η χρήση τους λόγω έλλειψης απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής.

Από το καθόλου διδασκαλία καλύτερα η εξ αποστάσεως.

Η αποφυγή μετακινήσεων

- Ερώτηση 19

Αν απαντήσατε όχι, τι δεν σας άρεσε στην εξ αποστάσεως διδασκαλία?

41 απαντήσεις

Ότι δεν υπάρχει επίβλεψη του παιδιού κατά την ώρα του μαθήματος

έπρεπε να είναι ποιο λίγα παΐδια ανά τμήμα

Θεωρώ πως τα παιδιά πρέπει να έχουν επαφή με τους δασκάλους η τους καθηγητές ανάλογα την ηλικία

ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Δεν καταλάβατε το μάθημα

Τα παιδιά δεν είχα την φυσική διαδραστική σχέση με τον καθηγητή.Ακουγαν μόνο μια φωνή να μιλάει.

Η επαφή

- 1) Η έλλειψη ανθρώπινης επαφής και επικοινωνίας με συμμαθητές και εκπαιδευτικούς
- 2) Η έλλειψη ουσιαστικής διδασκαλίας και παράδοσης των μαθημάτων .
- 3) Πολύωρη επαφή με ηλεκτρονικές συσκευές
- 4) Ο αναγκαστικός εγκλεισμός για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- 5) Απουσία αθλητικών και καλλιτεχνικών μαθημάτων και δραστηριοτήτων.
- 6) Η απουσία κινήτρων για την ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διδασκαλία.

Τεχνικά ζητήματα

Χαμηλό επίπεδο διδασκαλίας

Η έλλειψη καινοτόμων εκπαιδευτικών μαθημάτων με την χρήση της υπάρχουσας τεχνολογίας

Δεν υπήρχε καλό σήμα, κολαγε πολύ η εφαρμογή και γενικά δεν αντικαθίσταται η φυσική παρουσία των παιδιών και δασκάλου στο χώρο του σχολείου με καμία εφαρμογή!!!

Το παιδί μας έχασε δύο χρόνια από την ζωή του και το πραγματικό αποτέλεσμα ήταν μηδέν στο ηλίκο

Η διαδικασία

Έλλειψη προετοιμασίας εκπαιδευτικών.

Ο δάσκαλος και οι μαθητές δεν άνοιξαν την κάμερα. Απρόσωπη διδασκαλία.

Το ότι δεν υπήρχε η διαπροσωπική επαφή

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΑΜΕΣΗ ΕΠΙΚΟΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τα παιδιά πρέπει να αλληλεπιδρούν με τους καθηγητές και τους συμμαθητές τους δια ζώσης

Απρόσωπη, αδιάφορη

Δεν υπάρχει επαφή

Η έλλειψη φυσικής παρουσίας καθηγητή

Η έλλειψη επαφής δυσκολεύει την αποτελεσματική επικοινωνία
Έλλειψη ελέγχου των μαθητών
Όχι ουσιαστικό μάθημα
καμία ανθρώπινη επαφή
Απαράδεκτη
Αποξένωση των μαθητών από την τάξη και ο/η δασκαλός/α δεν είχε άμεση αντίληψη για την κατανόηση του μαθήματος από τα παιδιά
ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ . ΕΠΙΣΗΣ Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΚΟΛΛΟΥΣΕ ΚΑΙ ΔΕΝ ΓΙΝΟΝΤΑΝ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ .
Αδυναμία κοντινής παρακολούθησης μαθητή από εκπαιδευτικούς. Αδιαφορία μαθητή για το μάθημα. Δεν υπάρχει ουσιαστική αλληλεπίδραση.
Η άμεση επικοινωνία μαθητών με δασκάλους δεν υπήρχε
Δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί .
Πολύ κουραστικό για τα παιδιά
Οι συνθήκες
Δεν υπήρχε έλεγχος με αποτέλεσμα ο μαθητής -τρια να μπορεί να ασχοληθεί με κάτι άλλο αντί των μαθημάτων!
Δεν υπήρχε σωστή μάθηση
Η φυσική παρουσία στην τάξη είναι πολύ αποδοτικότερη για τα παιδιά.
Δεν υπάρχει προσωπική επαφή
Αδυναμία συγκέντρωσης του παιδιού, υπερβολικό άγχος για το πώς να γράψει τα διαγωνίσματα μέσω υπολογιστή και η μάθηση δεν ήταν ουσιώδης.
Η έλλειψη φυσικής αλληλεπίδρασης με το σύνολο της τάξης που στην πραγματικότητα είναι το βασικότερο στοιχείο για επιτυχημένη διδασκαλία κατά τη γνώμη μου.
ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΩΣΤΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

- Ερώτηση 20

Το παιδί σας τι γνώμη έχει για την εξ αποστάσεως διδασκαλία?

51 απαντήσεις

Δεν του αρεσε

Δεν της αρεσε

Θετική

Δεν του αρεσε

Ικανοποιητική

Μη χρήσιμη

στα παιδιά τους βολεύει..

Καθόλου καλή

Σχετικά καλή

ΟΧΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗ

Σε ένα βαθμό πολύ καλή

Τους αρεσε.

ΔΕΝ ΤΟΥ ΑΡΕΣΕ ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΒΛΕΠΕ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ,ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ.

Την ίδια

Ήταν καλή.

Έχει τη χειρότερη ανάμνηση και δεν επιθυμεί να επαναληφθεί η εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Χάλια

Την χειρότερη.

Ότι ήταν άθλια και αποτυχημένη
Δεν του άρεσε ιδιαίτερα, βαριόταν ευκολα. Του έλειπε η επαφή με τους συμμαθητές και δασκάλους και γενικά του έλλειπε το σχολικό περιβάλλον!!!
Δεν του άρεσε καθόλου
Τη χειρότερη
Χειρότερη
Δεν του άρεσε. Ήταν κλεισμένο σπίτι χωρίς παρέα.
Του άρεσε γιατί δεν πήγαινε σχολείο
ΔΕΝ ΤΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
Την ίδια με την ανωτερω
Την προτιμά
Του άρεσε γιατί ήταν στο σπίτι με πιτζάμες
Καλή
Την βρίσκει μάλλον αδιάφορη
Είναι ευχαριστημένο.
καλή
Βαρετή
ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΗΤΑΝΕ ΔΥΣΚΟΛΟ ΛΟΓΩ ΕΛΕΙΨΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ , ΑΛΛΑ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΞΕΠΕΡΑΣΤΗΚΑΝ . ΥΠΗΡΧΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΓΡΑΜΜΕΝΕΣ . ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ Η ΠΛΑΤΜΟΡΓΑ ΚΟΛΛΟΥΣΕ ΚΑΙ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΚΑΛΗ ΣΥΝΔΕΣΗ .
Αδιάφορα
Αδιαφορο
Δεν του άρεσε και παρα πολυ.
Αρνητική
Δεν τους άρεσε!
Την ίδια με εμένα
Δεν τους αρέσει
Τι θεωρεί βαρετή και προτιμά την δια ζώσης διδασκαλία
Την προτιμά γιατί ξέρει ότι στην ουσία μάθημα δεν γίνεται και ταυτόχρονα με το μάθημα μπορεί να κάνει αλλά πράγματα αφού δεν υπάρχει έλεγχος.

Δεν του αρέσει γιατί καταλαβαίνει τις αδυναμίες της και ο ίδιος τη χαρακτηρίζει κουραστική και αναποτελεσματική, όμως δεν θα τον ενοχλούσε πού και πού ένα διάλειμμα από το μάθημα στην τάξη ... (όπως οι περισσότεροι συμμαθητές του εύχεται κατά καιρούς να έχουμε ξανά πανδημία, σεισμό ή κακοκαιρία για να "μείνουμε σπίτι").

ΔΕΝ ΤΟΥ ΑΡΕΣΕΙ

- Ερώτηση 21

Ποιες είναι οι σκέψεις σας για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση?

51 απαντήσεις

Χρειάζεται βελτίωση

Δεν λειτούργησε μαθησιακά

Δεν υπάρχει επίβλεψη κ τα παιδιά δεν μαθαίνουν

την αρχή δεν πίστευα ότι θα μπορούσε να γίνει..

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν ήταν και ότι καλύτερο

Σχετικά καλή

ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΜΟΝΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ

Καλη

Καλή αλλά όχι να γίνεται συνέχεια...χάνουν τα παιδιά την σειρά τους.

Να μην ξαναγίνει!

Είναι κάποιες φορές απαραίτητη

ΔΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΟΥ, ΚΟΥΡΑΖΕΙ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΣΠΑΤΑΙ Η ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΑΛΛΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΡΟΣΩΠΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΑΓΧΩΝΕΤΑΙ.

Για ώρα ανάγκης ικανοποιητική.

Χρήσιμη στις περιπτώσεις έκτακτων αναγκών που τα σχολεία χρειάζεται να παραμείνουν κλειστά.

Να μην επαναληφθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση για τους λόγους που αναφέρονται στην ερώτηση 19.

Οι συνέπειες που έχει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση, φαίνεται στην έλλειψη κοινωνικοποίηση των μαθητών και στην έξαρση κρουσμάτων βίας μεταξύ των παιδιών.

Να μην εφαρμοστεί ξανά

Δεν πρέπει να υπάρχει

Ότι θα πρέπει να αλλάξει η φιλοσοφία με την οποία γίνεται και να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα όπως της φιλανδίας όπου εκεί γίνονται εξ αποστάσεως μαθήματα λόγο κακών καιρικών συνθηκών και έχουν την κατάλληλη εμπειρία

Δεν θα ήθελα να γίνεται εκτός αν είναι απολύτως απαραίτητο και εσύ υπάρχει άλλος τρόπος!!!

Μου είναι παντελώς αδιάφορη και σε εμάς σαν γονείς αλλά και στο παιδί μου. είναι τραγικό και απαράδεκτο να μην υπάρχει προσωπική επαφή μεταξύ δασκάλου και παιδιού τα υπόλοιπα βλακείες.

Αναποτελεσματική

Δεν βοήθησε καθόλου

Χρειάζεται και είναι ιδιαίτερα χρήσιμη σε περιπτώσεις ανάγκης.

ΘΕΛΕΙ ΑΡΚΕΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΑ Η ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΩ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ. ΟΣΟ ΚΑΙ ΝΑ ΒΕΛΤΙΩΘΕΙ Η Η ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΑΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΕΙ ΜΕ ΤΙΠΟΤΑ ΝΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΗΣΕΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ .

Πρέπει να μην συνεχιστεί

Αρνητικές

Άγχος., γιατί χάνουν τα παιδιά την κοινωνική ζωή

Καταργηση

Από το καθόλου διδασκαλία καλύτερα η εξ αποστάσεως.

Δεν ενδείκνυται για μεγάλο αριθμό μαθητών. Αποτελεί λύση ανάγκης αλλά για πολύ λίγες ώρες μαθημάτων.

Μπορεί να βελτιωθεί.

Απαραίτητη για το διάστημα εκείνο αλλά όχι ουσιαστική

Δεν είμαι υπέρ να γίνεται πάντα, παρά μόνο σε εξαιρετες και επείγουσες καταστάσεις

Απρόσωπη

Να μην ξαναχρησιαστεί

ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΗ ΥΠΑΡΞΗΣ ΑΛΛΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΔΕΝ ΕΛΑΒΕ ΤΙΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΛΑΒΕΙ ΟΠΩΣ ΘΑ ΤΗΝ ΛΑΜΒΑΝΕ ΜΕ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ . Η ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΑΝΩ . ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ .

Λύση ανάγκης σε μια ιδιαίτερη κατάσταση η οποία όμως δεν μπορεί να αντικαταστήσει την δια ζώσης εκπαίδευση.

Προτιμώ την δια ζώσης εκπαίδευση

Αδιαφορο

Να μην υπάρξει ξανά τέτοιου είδους εκπαίδευση

Ότι θα χάσουν εντελώς τα παιδιά την επαφή τους με τους συμμαθητές τους και τους δασκάλους γενικά.

Να γίνεται σε μεγαλύτερα παιδιά

Χρειάζεται βελτίωση

Μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση περιέχει μετάδοση των γνώσεων, άμεση επικοινωνία για καλύτερη κατανόηση, συγκέντρωση στον ομιλητή και κατάλληλο περιβάλλον! Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν προσφέρει τις κατάλληλες συνθήκες για γνώση!

Δεν θα ήθελα να υπάρξει ξανά

Αναγκαίο κακό

Αρνητική

Πρέπει να γίνεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις

Ελπίζω να μην ξανάρθει μια τέτοια περίοδο όπως τότε.

Κατά τη γνώμη μου σε πολύ λίγες περιπτώσεις και αποκλειστικά όταν απευθύνεται σε ενήλικες μαθητές θα μπορούσε να είναι πραγματικά αποτελεσματική (γ/βάθμια εκπαίδευση).

ΔΕΝ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΚΑΘΟΛΟΥ ΚΑΙ ΔΕΝ ΝΟΜΙΖΩ ΟΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΟΣΕΙ Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΑΘΗΤΗΣ ΤΑ ΜΕΓΙΣΤΑ

- Ερώτηση 22

Προτάσεις για τη βελτίωση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας

38 απαντήσεις

Να μην υπάρχει

ποιο λίγα άτομα και να βοηθήσει το κράτος σε κάθε οικογένεια να έχει υπολογιστή να βλέπει σε πραγματικό χρόνο τον μαθητή και όχι οπότε τον καλέσει να είναι συνέχεια ανοικτός την ώρα τ μαθήματος

Δεν έχω καμία πρόταση

Βελτίωση τεχνικών προδιαγραφών και εκπαιδευτικής πλατφόρμας

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ

Περισσότερες ώρες κ καλύτερο Ιντερνέτ

Η σελίδα να μην έχει τόσα προβλήματα.

Καλύτερο δίκτυο

Δεν έχω προτάσεις.

Αναβάθμιση της εκπαιδευτικής πλατφόρμας και επιμόρφωση των εμπλεκομένων στη διαχείρισή της

Οι συνέπειες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης έχουν επιφέρει άσχημα αποτελέσματα στην κοινωνικοποίηση των μαθητών καθώς και στην έξαρση βίας μεταξύ των μαθητών. Δεν προτείνω προτάσεις βελτίωσης .

Καλύτερη προετοιμασία εκπαιδευτικών.

1. Ανάρτηση κάθε ενότητας του μαθήματος σε βίντεο
2. Χρήση εφαρμογών που είναι εξειδικευμένες για κάθε μαθημα
3. Αναπροσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας διότι καμία σχέση δεν έχει η εξ αποστάσεως μάθηση με το μαθημα στην τάξη
4. Αναδιάρθρωση όλου του εκπαιδευτικού συστήματος και προσαρμογή καινούργιων μεθόδων και εργαλείων που θα βοηθήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία

Αν πρέπει να γίνει οπωσδήποτε μάθημα εξ αποστασεως θα ήθελα να είναι καλύτερη η εφαρμογή και πιο λειτουργική!!!

Καλύτερη προετοιμασία.

Εκπαίδευση δασκάλων στη σωστή χρήση της. Έχει δυνατότητες πχ χωρισμός σε ομάδες που δεν χρησιμοποιήθηκαν ποτέ από τους δασκάλους τους.

Κατάργηση της

Καταργηση

Ενημέρωση και εκπαίδευση των μαθητών από τις φυσικές τάξεις για την εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Να χωρίζεται το τμήμα (π.χ. 10 μαθητές/ώρα διδασκαλίας) για καλύτερη διαχείριση της τάξης από τον εκπαιδευτικό.

Σεμινάρια- Εργαστήρια στους εκπαιδευτικούς ώστε να εκμεταλλεύονται όλες τις δυνατότητες που προσφέρει η πλατφόρμα.

Να υπάρχει υλικό σε ηλεκτρονική μορφή διαθέσιμο στους εκπαιδευτικούς.

Περισσότερες εργασίες για τους μαθητές.

Καλύτερη ενημέρωση στους γονείς σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας στη σύνδεση και επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς για να μπορούν να παραδίδουν σωστά το μάθημα και να κρατάνε αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών.

γρηγορότερο δίκτυο σε περιοχές όπου αντιμετωπίζει πρόβλημα

Καλύτερη επικοινωνία κ εκπαίδευση των δασκάλων

ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΩ ,ΓΙΑ ΤΥΧΑΙΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΝΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΝΑ ΓΙΝΟΝΤΑΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ,ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ .

Καλύτερη πλατφόρμα και εξοπλισμός για εκπαιδευτικούς και μαθητές. Εκ των προτέρων εκπαίδευση στη χρήση των εργαλείων.

Είναι στην ευχέρεια του δασκάλου να κρατήσει ζωντανό το ενδιαφέρον του παιδιού...

Καμια

Καμία πρόταση .Δεν συμφωνώ με την εξ αποστάσεως διδασκαλία

Θέλει μεγάλη βελτίωση πιστεύω!

Καλύτερη σύνδεση και επιμόρφωση

Καλύτερες συνδέσεις

Να δίνονται περισσότερο τεχνολογικό υλικό για εργασίες μέσα από τις οποίες θα διδάσκεται η θεωρία. Με αυτό τον τρόπο ο μαθητής θα συμμετέχει ακουστικά και πρακτικά παραλληλα! Π. Χ Διδάσκουμε το ρήμα στον Ενεστώτα εξηγούμε τι σημαίνει ο Ενεστώτας σε ένα ρήμα έπειτα συμπληρώστε τα ρήματα στον Ενεστώτα και φτιάξτε αυτές τις προτάσεις! Με αυτό τον τρόπο ο καθηγητής θα έχει τη δυνατότητα να παρακολουθεί ποιοι μαθητές συμμετέχουν και ποιοι μαθητές έχουν κατανόηση! Μπορεί να χρειάζεται περισσότερος χρόνος μαθήματος αλλά αυξάνεται η απόδοση του μαθητή με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση!

Καλύτερη υποδομή δικτύου

Να βελτιωθούν τα Τεχνικά χαρακτηριστικά

Καμία, θεωρώ ότι κατέστρεψε τις γνώσεις που θα μπορούσαν να πάρουν τα παιδιά

Περισσότερο διαδραστικές πλατφόρμες και τεχνικές.

Παράρτημα

Ποιοτική έρευνα

Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο βρίσκεται στον ακόλουθο διαδικτυακό σύνδεσμο

https://docs.google.com/forms/d/1YtwN0Dskky0GPmi-xdA00qziUVUC9RjYMtFPMje_YwY/edit

Ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς «Η μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας. Ανάλυση των επιπτώσεων της τηλεεκπαίδευσης»

Η παρούσα έρευνα διεξάγεται στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας στο Διοικητικές Επιστήμες και Τεχνολογία του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου, με τίτλο «Η μετάβαση από την Πρωτοβάθμια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας. Ανάλυση των επιπτώσεων της τήλε εκπαίδευσης».

Το δείγμα της έρευνας περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης οι οποίοι δίδαξαν την περίοδο της πανδημίας και διδάσκουν τα τελευταία δύο έτη σε μαθητές και μαθήτριες της Ε' Δημοτικού, της ΣΤ' Δημοτικού και της Α' Γυμνασίου.

Το ερωτηματολόγιο έχει διαμορφωθεί με τη συμβολή της κυρίας Μαρίας Τσαπαρίδη MSc Ψυχολόγος Υγείας ΕΕΠ Β/θμια Εκπαίδευσης. Είναι ανώνυμο και όλες οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τις ανάγκες εκπόνησης της εν λόγω πτυχιακής εργασίας.

Η συμπλήρωσή του ερωτηματολογίου δεν απαιτεί περισσότερα από δέκα (10) λεπτά.

Η συμμετοχή σας στην έρευνα είναι πολύ σημαντική.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

Φοιτητές: Μπουραντά Μελομένη και Κουτάντος Γεώργιος

Επιβλέπων καθηγητής: Σκουλουδάκης Εμμανουήλ

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

- Ανδρας
Γυναίκα
2. Ποια είναι η ηλικία σας;
25-34 ετών
35-44 ετών
45+ ετών
3. Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευση που έχετε ολοκληρώσει
ΤΕΙ
ΑΕΙ
Μεταπτυχιακό
Διδακτορικό
Άλλο
4. Έχετε βασική γνώση χειρισμού ηλεκτρονικού υπολογιστή ;
Ναι
Όχι
5. Είστε μόνιμος/ μόνιμη ή αναπληρωτής / αναπληρώτρια εκπαιδευτικός;
Μόνιμος / μόνιμη
Αναπληρωτής / αναπληρώτρια
6. Πόσα χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας έχετε
1, 2, 3, 4 ,5, 6, 7, 8, 9, 10, Περισσότερα από 10 χρόνια
7. Απασχολείστε στην Πρωτοβάθμια ή στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ;
Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
8. Ποια είναι τα μαθήματα που διδάσκετε ;
9. Ποια ήταν τα συναισθήματα που σας δημιουργήθηκαν στην αρχή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και πώς εξελίχθηκαν στη συνέχεια;
10. Τι ήταν αυτό που σας απασχόλησε περισσότερο όσον αφορά στη συμπεριφορά των μαθητών και των μαθητριών ;
11. Ήταν εφικτή η συνέχιση των ήδη υπάρχουσών επαφών και επικοινωνίας με τους μαθητές και τι000ς μαθήτριες ή άλλαξαν;
12. Τι θα αλλάζατε εάν οι συνθήκες επέβαλλαν μια εξ αποστάσεως εκπαίδευση εκ νέου προκειμένου να βελτιώσετε αυτή την εκπαιδευτική μέθοδο;

Παράρτημά των απαντήσεων

- Ερώτηση 9

Ποια ήταν τα συναισθήματα που σας δημιουργήθηκαν στην αρχή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και πώς εξελίχθηκαν στη συνέχεια;

58 απαντήσεις

Άγχος

Μοναχικότητα , αλλά μετά υπήρξε συνεργασία με τους μαθητές.

Ένιωθα αποκομμένη απο τους μαθητές μου, το μάθημα ήταν απρόσωπο, δεν είχα το συναίσθημα χαράς και ικανοποίησης που βίωνα όταν το μάθημα γινόταν στην τάξη. Οι ασκήσεις ήταν πολύ πιο δύσκολο να εξηγηθούν/λυθούν.

Πολύ έντονο άγχος που μειώθηκε σταδιακά μέχρι που έφτασε σε σημείο αδιαφορίας και μείωσης εσωτερικού κινήτρου

Αρχικά ενδιαφέρον μεταξύ βαρετά

ΑΓΧΟΣ

Ψυχοφθορα διαδικασία, αγχωτική

Περιέργεια στην αρχή, κουραστικό στη συνέχεια. Χάθηκε το ενδιαφέρον από τα παιδιά και δεν παρακολουθούσαν το μάθημα. Είχαν απλά το WebEx ανοιχτό

Απορία, αγανάκτηση

ανασφάλεια, αρνητικά συναισθήματα, παρέμειναν αρνητικά

Υπήρξε στην αρχή ένα μούδιασμα ψυχολογικό και απορία για την εξέλιξη

ΑΜΗΧΑΝΙΑ-ΑΔΥΝΑΜΙΑ -ΜΟΝΑΞΙΑ

Χάλια και χάλια και πάλι χάλια

ΑΡΧΗ: πολύ άγχος και ανασφάλεια ΜΕΤΑ: ικανοποίηση από την προσπάθειά μου, αγωνία για τον τρόπο αντίδρασης των παιδιών, κάποια ανταποκρίνονταν, κάποια όχι

Άγχος για την πρωτόγνωρη κατάσταση και απογοήτευση στη συνέχεια για την ελλειπή υποστήριξη του κράτους.

Αρχικά απορία για το πώς θα εξελιχθεί , στην συνέχεια απορία για την αλληλεπίδραση με τους μαθητές

Στην αρχή δημιουργήθηκε ένα άγχος για τη διαδικασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος αλλά και τροποι διατήρησης της προσοχής των παιδιών. Το άγχος διατηρήθηκε εν μέρει μέχρι το τέλος καθώς και μια κούραση της οθόνης

Αρχικά ήταν έντονο το άγχος και η ανησυχία για τη δυνατότητα προσαρμογής της διδασκαλίας στα νέα δεδομένα, καθώς και σε τι βαθμό θα μπορούσε να επιτευχθεί η εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, δεδομένων των συνθηκών. Σταδιακά όμως υπήρξε εξοικείωση με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, τόσο από την πλευρά μου όσο και των μαθητών. Ειδικότερα τη δεύτερη χρονιά που εφαρμόστηκε, θεωρώ ότι λειτούργησε πολύ πιο ικανοποιητικά, οπότε και τα συναισθήματά ήταν αντίστοιχα (ένιωθα αρκετά ικανοποιημένη από τη διδασκαλία όπως και τη συμμετοχή των μαθητών).

ΑΠΟΡΙΑ, ΑΓΩΝΙΑ, ΑΓΧΟΣ

ανησυχία

Πανικός αλλά στο τέλος ικανοποίηση

Αγχος

Απορία και στη συνέχεια κούραση

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑ ΑΓΧΟΥΣ, ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Αρχικά είχα άγχος. Στη συνέχεια το άγχος μειωνόταν καθώς αυξανόταν η σχετική εμπειρία μου στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Απαξίωση

Αρνητικά

Ψύχρα

Άγχος αγωνία

Αρχικά: Άγχος, Απαξίωση διδασκαλίας, Πίεση, Δυσφορία. Στη συνέχεια: Συνήθεια, ρουτίνα, μέτρια απόδοση

ΑΦΟΥ ΗΤΑΝ ΑΝΑΓΚΗ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΙ

Άγχος, απομόνωση, έλλειψη αλληλεπίδρασης, μετά εξοικείωση με την διαδικασία, η επικοινωνία με τους μαθητές βελτιώθηκε αλλά παρέμεινε η αίσθηση απομόνωσης και η ελλειμματική αλληλεπίδραση.

ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΓΙΝΑΝ ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ

αρνητικά συναισθήματα και συνέχισαν αρνητικά

Άγχους, πανικού, λόγω άγνοιας, στην συνέχεια μετά από αρκετό χρόνο η γνώση η προετοιμασία η προμήθεια υλικοτεχνικής υποδομής βοήθησε ώστε να κάνουμε το καλύτερο που μπορούσαμε με άπειρες ώρες δουλειάς.

Αποξένωση, έλλειψη επαφής

Εξ' αποστάσεως έκανα ένα μέρος της Πρακτικής Άσκησης στο Μεταπτυχιακό. Ωστόσο, όταν επιστρέψαμε στο σχολείο, αισθάνθηκα καλύτερα και μπορούσα να κάνω πιο εύκολα το μάθημά μου.

Ήμουν εξ αρχής αντίθετη με τη σύγχρονη εκπαίδευση, καθώς δεν αντικαθιστά δε καμμία την δια ζώσης διδασκαλία. Μετέπειτα, καθώς έγινε υποχρεωτική, προσπάθησα να φέρω εις πέρας το έργο μου όσο καλύτερα μπορούσα, αλλά να είμαι και πάλι στους μαθητές και τις οικογένειές τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Αρνητικά και συνέχισαν να είναι αρνητικά

Αγωνία, αβεβαιότητα, ικανοποίηση, επίτευξη στόχου

Ανασφάλεια, άγχος, φόβος

ΥΠΗΡΞΑΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΦΙΒΟΛΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΣ

φόβος, κούραση

ευφορία, θλίψη

Περιέργεια, αμηχανία, ανασφάλεια

Απομονωση, στεναχωρια

Στην αρχή είχα αγωνία για το πώς θα εξελιχθεί και αν τα καταφέρω να αποδώσω στο μάθημα...

Άγχος

Σύγχυση, προβληματισμός στην αρχή, υπήρξαν και κάποιες θετικές παράμετροι μετά

Αγωνία για την αποτελεσματικότητα και αγωνία μήπως εδραιωθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Αγωνία για την αποτελεσματικότητα και αγωνία μήπως εδραιωθεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση

άγχος, έλλειψη άμεσης επικοινωνίας

αδιαφορα

Αρνητικά και απογοητευτικά!

Αγωνία, ανησυχία, άγχος για την επίτευξη των βασικών στόχων και για την όλη διαδικασία

Άγχος μήπως δεν τα καταφέρω με την τεχνολογία που απαιτούσε. Περηφάνεια όταν τα κατάφερα. Παράλληλα ανακούφιση αρχικά που μπορούσα να κάνω μάθημα απ' το σπίτι αλλά και νοσταλγία για τη σχολική τάξη αργότερα.

απορίες που όταν λύθηκαν με βοήθησαν να δουλέψω με ασφαλεια

Άγχος

Μοναχικότητα

- Ερώτηση 10

Τι ήταν αυτό που σας απασχόλησε περισσότερο όσον αφορά στη συμπεριφορά των μαθητών και των μαθητριών ;

58 απαντήσεις

Ότι δεν παρακολουθούσαν

Υπήρχε αυξημένη αδιαφορία, αίσθημα κόπωσης, ανορεξία για τη μαθησιακή διαδικασία, ήταν πολύ πιο αφηρημένοι

έντονο άγχος και σταδιακά μείωση ενδιαφέροντος

Δεν πρόσεχαν κ δε διάβαζαν και ότι ενοχλούσαν με όποιο τρόπο έβρισκαν

Το αν θα παρακολουθούν

δεν ήταν συνεπείς, αδιαφορία

Αποξένωση

Χαθηκε η επικοινωνία και η διάθεση για να μάθουν.. έπαιζαν μεταξύ τους παιχνίδια

Τι αν θα παρακολουθούν το μάθημα

Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΑΠΟ ΜΕΡΙΔΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΜΠΑΙΝΑΝ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥΣ, ΑΛΛΑ ΗΤΑΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΕΑΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣΑΝ. ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ, ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΔΙΚΑΙΔΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΕ ΑΓΝΩΣΤΟΥΣ "ΕΙΣΒΟΛΕΙΣ" ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ.

αδιαφορία

Που δεν μπορούσα να έχω τον έλεγχο της τάξης

Η μη βλεματική επαφή

Δεν μπορούσα να ακούω τους μαθητές πάντα και να επικοινωνώ μαζί τους λόγω τεχνικών προβλημάτων.

50% ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ - ΑΠΑΘΙΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ 100% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΜΕ ΠΟΛΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ.

Κατά πόσο μπορούσαν να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες.

Αδιαφορία

Η αδιαφορία τους

Εκτός από τη γνωστή αδιαφορία είχα και ευχάριστες εκπλήξεις με παραγωγή καλών εικαστικών έργων

Η ανταπόκριση τους

Η απαξίωση της διδασκαλίας, η υποτιθέμενη παρουσία τους στο μάθημα, η δυσκολία σε πολλούς να ανταποκριθούμε λόγω εξοπλισμού. Η κούραση με την τόσο συχνή επαφή με την οθόνη.

ΤΕΧΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η αδιαφορία στην εμπλοκή τους στην διαδικασία

Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

η άρνηση συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία, οι απρόσωπες σχέσεις

Κάποιοι δεν ήταν ειλικρινείς στην παρακολούθηση-μετοχή

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η έλλειψη ενδιαφέροντος , αδράνεια

κάποιοι φαίνονταν παρόντες αλλά είτε ασχολούνταν με κάτι άλλο είτε κοιμόταν

Η άρνηση να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα.

Αν οι μαθητές παρακολουθούν πραγματικά

αδιαφορία/ κούραση

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η έλλειψη διάθεσης συμμετοχής στο μάθημα, μαθητών, που σε συνθήκες δια ζώσης διδασκαλίας είχαν αρκετά πιο ενεργή παρουσία στην τάξη.

η μη συμμετοχή τους στο μάθημα(και για τεχνικούς λόγους, δεν είχαν υπολογιστές ,σε κάποιες περιοχές δεν υπήρχε σήμα κτλ ...)

Η μη ενεργή συμμετοχή τους στα μαθήματα.

Είχαν τελείως διαφορετική εικόνα στο μάθημα απο υπολογιστή, σε σχέση με τη δια ζώσης διδασκαλία

Κατά την έξ' αποστάσεως εκπαίδευση, κάποιοι μαθητές και κάποιες μαθήτριες δε συμμετείχαν στο μάθημα λόγω αδυναμίας σύνδεσης ή λόγω του ότι δεν επιθυμούσαν να συνδεθούν στην πλατφόρμα. Κάποιοι το θεωρούσαν αστείο. Κατά την επιστροφή μας στις αίθουσες, πολλά ήταν τα παιδιά που είπαν πως προτιμούν την άμεση επαφή με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα. Αυτό ήταν κάτι που με χαροποίησε.

Οι μαθητές είχαν ανάγκη την αλληλεπίδραση, οπότε έκαναν ότι μπορούσαν για να επικοινωνήσουν όπως θα έκαναν και στην τάξη. Αντάλλαζαν μηνύματα, έκαναν αστεία, προσπαθούσαν να είναι σε διπλανά "κουτάκια" στην οθόνη.

Ότι δεν υπήρχε ενδιαφέρον , Παρ όλο τα μέσα που χρησιμοποιησα

η μελαγχολία λόγω εγκλεισμού και απουσίας της δια ζώσης σχολικής ζωής

Ο συμβιβασμός στις συνθήκες που τους έκανε λιγότερο ενεργούς

Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ

αδιαφορία ,απομόνωση

απομόνωση

Η έλλειψη οπτικής επαφής και ψυχοσυναισθηματικής επικοινωνίας, η ελλιπής κοινωνικοποίηση και η σταδιακή απομάκρυνση των μαθητών από τη μαθησιακή διαδικασία.

Απάθεια, μη συμμετοχή

Κατά πόσον ήταν ειλικρινείς σε αυτά που έλεγαν...

Η μείωση της συμμετοχής τους στο μάθημα

Δεν παρακολουθούσαν
Μειωμένο ενδιαφέρον

Το αν παρακολουθούσαν το μάθημα

Η απαξίωση και η αποχή

Το ότι δεν παρακολουθούσαν

αδιαφορία , δυνατότητα να μην παρακολουθούν

η αδιαφορία

Η ποιότητα της παρακολούθησης

Η αποστασιοποίηση και απομόνωση από τα κοινά. Η μεγαλύτερη απαξίωση του συστήματος και της εκπαίδευσης.

Η αδιαφορία τους εκτός λίγων περιπτώσεων. Και η έλλειψη ενδιαφέροντος να εκτελέσουν τις εργασίες της τηλεεκπαίδευσης.

Η ενεργή συμμετοχή τους

- Ερώτηση 11

Ήταν εφικτή η συνέχιση των ήδη υπάρχουσών επαφών και επικοινωνίας με τους μαθητές και τις μαθήτριες ή άλλαξαν;

58 απαντήσεις

Άλλαξαν

Ναι

άλλαξαν

ΑΛΛΑΞΑΝ

Υπήρξε επαφή

Σε ένα βαθμό απομακρυνθηκαμε.

Ναι

Ελάχιστη

διατηρήθηκαν

Δύσκολο

Όχι πολλές φορές ήταν ανέφικτη

Η εκ του σύνεγγυς επικοινωνία εξελίχθηκε σε εξ αποστάσεως επικοινωνία, ήταν δυνατή παρότι πιο απρόσωπη, αλλά διευκολύνθηκε λόγω της πρότερης προσωπικής επαφής

άλλαξαν πίσω από τις κλειστές κάμερες

Δυσκόλεψε η επικοινωνία

Άλλαξαν προς το χειρότερο

οι σχέσεις έγιναν απρόσωπες. Όμως με τα τμήματα που πριν την τηλεκπαίδευση είχα πολύ στενή σχέση, αυτό διατηρήθηκε, τα παιδιά άνοιγαν τις κάμερες και επιδίωκαν να συζητήσουν, να τα δω και να με δουν

Για όσους μαθητές ήθελαν να παρακολουθήσουν ήταν εφικτό

ήταν εφικτή απλώς χρειαζόταν μεγαλύτερη προσπάθεια για διατήρηση του ενδιαφέροντος. Καποιοι μαθητές βέβαια δεν μπορούσαν να ακολουθήσουν λόγω εξοπλισμού

Σε τμήματα που είχαν πραγματοποιηθεί αρκετές ώρες διδασκαλίας δια ζώσης πριν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ή σε τμήματα που υπήρχε γνωριμία με τους μαθητές από προηγούμενο έτος, η επικοινωνία όπως είχε διαμορφωθεί, παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό πολύ ικανοποιητική και μετά την έναρξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Σε τμήματα όμως που δεν είχαν πραγματοποιηθεί αρκετές ώρες πριν (π.χ. σε μονώωρα μαθήματα) ώστε να υπάρχει μια καλύτερη γνωριμία με τους μαθητές, το ενδιαφέρον των μαθητών ήταν πιο περιορισμένο.

ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΑΝ ΝΕΕΣ, ΠΑΡΟΛΟ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΔΥΣΚΟΛΟ

Άλλαξαν

Η επικοινωνία άλλαξε

Άλλαξαν

ΣΙΓΟΥΡΑ ΑΛΛΑΞΑΝ ΕΓΙΝΑΝ ΠΙΟ ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ

Συνεχίστηκαν κανονικά.

Όχι

Άλλαξαν σε μεγάλο βαθμο

Συνέχισαν αλλά κ κάποιες [ντροπαλές] βελτιώθηκαν

Προφανώς και δεν ήταν, αφού δεν ξέραμε που μιλούσαμε, ποιος ήταν πίσω από την κάμερα. Γι' αυτό και οι αριστούχοι εκτινάχθηκαν στα ύψη! Δεν ξέραμε ποιος λέει μάθημα, εάν αντέγραφε, εάν είχε υποβολείς και πολλά άλλα.

ΝΑΙ

Άλλαξαν δραματικά

όχι , το σχολείο δεν αντικαθίσταται με τίποτα

Άλλαξαν βέβαια γινόταν μέσω eclass.

Ο τρόπος επαφής και επικοινωνίας άλλαξε. Η επαφή με τους μαθητές έγινε περισσότερο «κωδικοποιημένη», διαδικαστική

Η ηλεκτρονική και τηλεφωνική επικοινωνία αυξήθηκε κατά πολύ, καθώς ο χρόνος και η πλατφόρμα δεν επέτρεπαν την ουσιαστική επικοινωνία με μαθητές και γονείς.

Όχι

οι διαδικτυακές: περιορίστηκαν, έχουν πλέον υποστηρικτικό και μη υποχρεωτικό χαρακτήρα

ΥΠΗΡΞΕ ΜΙΚΡΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ

Άλλαξαν ασφαλώς

Απομακρυνθηκαμε

Ήταν, ευτυχώς...

Ήταν εφικτή

Άλλαξε ο τρόπος

οχι

Άλλαξαν προς το χειρότερο!

Άλλαξαν. Επαφή με πολύ λιγότερους και με όσους είχαν υλικές υποδομές και γνώση το

Σε αρκετές περιπτώσεις ναι. Στις περισσότερες όχι

άλλαξαν κατά βάση, μολονότι κάποιες ενισχυθηκαν

Απομάκρυνση σε ένα βαθμό

- Ερώτηση 12

Τι θα αλλάζατε εάν οι συνθήκες επέβαλλαν μια εξ αποστάσεως εκπαίδευση εκ νέου προκειμένου να βελτιώσετε αυτή την εκπαιδευτική μέθοδο;

58 απαντήσεις

Να είχαν όλοι οι μαθητές ανοιχτές κάμερες

Θα χρησιμοποιούσα περισσότερες παρουσιάσεις με pdf και επεξηγηματικά βίντεο και σίγουρα θα επένδυα σε γραφίδα σχεδίασης για τις ασκήσεις

Δεν γνωρίζω

Περισσότερη οργάνωση

Παρουσιολόγιο σε τακτά χρονικά διαστήματα στη διδακτική ώρα

Περισσότερα εργαλεία, μεγαλύτερη κατάρτιση

Περισσότερη κατάρτιση, περισσότερα κίνητρα, εκπαίδευση των καθηγητών

Πιο σταθερές ιντερνετικές συνδέσεις ώστε όλοι οι συμμετέχοντες να συνδέονται κάμερα και μικρόφωνο ανοιχτό. Πιο κατάλληλο υλικό που να ανταποκρίνεται σε τέτοιο περιβάλλον και όχι τα σχολικά εγχειρίδια

τον τρόπο επικοινωνίας, τον τρόπο συμμετοχής των μαθητών

Σύστημα που να αντέχει το να έχουμε κάμερες ανοικτες για το πρόσωπο...

ΑΦΙΕΡΩΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΟΥ!

Θα ήθελα να ήταν διαφορετική η ύλη που έπρεπε να καλυφθεί

θα ήθελα να υπήρχε η δυνατότητα να βλέπουμε ο ένας τον άλλο, το σύστημα να μπορεί να υποστηρίξει την οπτική επαφή

Τους όρους διεξαγωγής των εξ αποστάσεων μαθημάτων και της αξιολόγησης των μαθητών

Θα είχα ανοιχτή την κάμερα όπως η πρωτοβάθμια

περισσότερο διαδραστικό υλικό, περισσότερες πλατφόρμες διαμοιρασμού υλικού για ευελιξία

Θα διαμόρφωνα περαιτέρω τα σχέδια διδασκαλίας και το υλικό μου για να επιτευχθεί μια ακόμα πιο ενεργή εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία.

ΘΑ ΑΛΛΑΖΑ ΚΑΤΑ ΠΟΛΥ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΜΠΛΟΥΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

θα τους χώριζα σε δωμάτια

Λίγο μικρότερη η διδακτική ώρα

Να μπορεί να σικώνει το δίκτυο ώστε να έχουν τις κάμερες ανοικτές όλοι οι μαθητές

Τον εξοπλισμό της τηλεεκπαίδευσης.

ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΦΟΡΟ ΜΕΣΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΑ

Θα προτιμούσα η πλατφόρμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης να ήταν περισσότερο ευέλικτη και φιλική προς τους χρήστες.

Τον τρόπο διδασκαλίας και τις εφαρμογές υλοποίησης της

Χρήση κάμερας από. Όλους

Δεν την προτιμώ. Δεν μ'αρέσει έτσι κ αλλιώς. Δεν νομίζω ότι μπορεί να βελτιωθεί αυτή η κατάσταση. Δημιουργεί ψυχρότητα που δεν ταιριάζει στο μάθημα μου. Η ζωντανή επαφή / μάθηση δεν αντικαθίσταται με τίποτα.

Επιμόρφωση και εξοπλισμό

Περιβάλλοντα διδασκαλίας περισσότερο ανθρώπινα. Ας αναλογιστούμε πόσοι εκπαιδευτικοί και μαθητές θυσιάσαν μεγάλο κομμάτι της όρασής τους για τις διδασκαλίες. Θα εξασφάλιζα στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές σωστούς υπολογιστές.

ΜΙΑ ΠΙΟ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕ ΕΝΑ ΠΙΟ ΕΥΚΟΛΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΣΙΓΟΥΡΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η εμπειρία έδειξε ότι δεν μπορεί να προχωρήσει η διδακτέα ύλη με τον ρυθμό που προχωρεί στην διάζωση, κατά συνέπεια θα προσπαθούσα να προσαρμόσω την διδασκαλία σε αυτό.

ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ

δεν είναι εκπαιδευτική μέθοδος για παιδιά γυμνασίου, απλώς το υπουργείο κοροϊδεύει και τα παιδιά και τους γονείς.

Να ήταν δυνατόν η ενεργή συμμετοχή όλων των μαθητων

θα προσέθετα επιπλέον χρόνο, προκειμένου οι μαθητές να χουν ενα διάστημα αποσυμπίεσης, να μιλήσουν και να αλληλεπιδράσουν.

θα ήθελα το μάθημα να είναι πιο διαδραστικό.

Πιστεύω πως αυτή η μέθοδος απευθύνεται σε μεγαλύτερους (και φυσικά εγγράμματους) χρήστες. Είναι πολύ δύσκολο να χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα από μικρους μαθητές δημοτικού. Χρειαζόταν η επέμβαση των κηδεμόνων τους. Επίσης δεν ήταν εξασφαλισμένη η πρόσβαση όλων των μαθητών, λόγω έλλειψης υλικοτεχνικού εξοπλισμού.

θα προτιμούσα να μην επαναληφθει

θα χρησιμοποιούσα περισσότερα βίντεο

Περισσότερη ευελιξία σε χώρο, χρόνο και ρυθμό και καλύτερη ποιότητα τεχνολογιών

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΜΑΘΗΤΗ

δεν θα θελα να συμβεί ξανά

την ανθρώπινη επαφή

Τίποτα, το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα δεν αφήνει περιθώρια για πειραματισμούς.

Πιο διαδραστική διδασκαλία

Θα προσπαθούσα να εντάξω περισσότερο τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία...

Θα καθιστούσα υποχρεωτική την ηλεκτρονική κατάθεση εργασιών από τους μαθητές.

Οποσδήποτε κάμερα και εκ μέρους των μαθητών.... δεν γίνεται να μιλάμε σε ένα "μαύρο τοίχο"! Η τηλεκπαίδευση δεν μπορεί όμως να γίνεται από το σπίτι του καθενός! Δεν είμαστε αναγκασμένοι να έχουμε πίνακες, γραφίδες, έξτρα κάμερες στο σπίτι μας ούτε να μετατρέψουμε τα δωμάτια των παιδιών μας σε γραφεία!!!

Τίποτα

Δεν βελτιώνεται

καλύτερη επικοινωνία

Δεν θα έκανα εξ αποστάσεως.

Τον τρόπο διδασκαλίας. Άλλες τεχνικές ίσως.

Θα προσπαθούσα να δώσω μια πιο παιγνιώδη διάθεση χρησιμοποιώντας τα ποικίλα εργαλεία που υπάρχουν. Δυστυχώς η επιμόρφωση μας σε αυτά ήρθε σε αρκετά θέματα εκ των υστέρων.

θα εμπλουτίζα τη διδασκαλία αξιοποιώντας όλες τις δυνατότητες που υπάρχουν στην εφαρμογή

Παρουσιολόγιο σε τακτά χρονικά διαστήματα στη διδακτική ώρα

Παρουσιολόγιο σε τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος